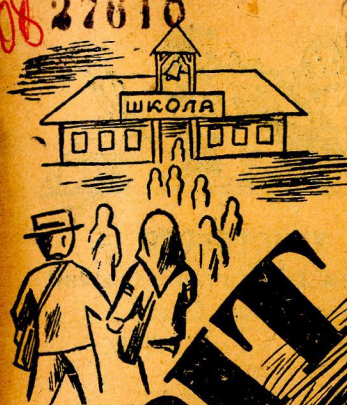

27610

Друж III

17-12.526
1939 4

СВІТ ДИТИНИ

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.
1939

РІК XX.
«SWIT DYTNY»

КВІТЕНЬ

Ч. 4.

Лwów, Zimorowicza, 2.

В день Світлого Празника ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО — складаю на тім місці ВСІМ моїм любим Читачкам і Читачам сердешні побажання щастя й гаразду та бажаю веселих й радісних Свят!

»СВІТИК«

Пиши до нас
листочок

Миронко Палійчук у Теребовлі: Книжечка за лютый припізналася тому, що вчас не було образочків зроблених. Як вона Толі подобалася? Чи маєш багато книжечок у своїй бібліотеці? За березень теж спізниться!

Богдан Волосянко в Кротошині: Листик від Тебе дуже мене вразив. Тішуся, що любиш читати книжечки історичного змісту. Видав я їх вже багато! Чи маєш їх у своїй бібліотеці? Про недуги буде далше писати на сторінках газетки цікаві статейки Вуйко Ромко, який є лікарем і дуже любить діточки і для них навіть редагує окремий куток у журналі «Наредне Здоров'я». Чи бачив цей журнал? Жду на дальші листики від Тебе! А напиши листика до Вуйка Степана, який є ОПІКУНОМ «Світикової РОДИНИ». Здоровий будь!

Орест Фільц у Вильні: Твоє побажання сповняю. Напиши мені, чи є в Вильні багато українських дітей. Чи товаришуєш з ними і чи чули вони що про мене та про мої сестрички-книжечки?

Учениці VI класу Школи С.С. Василянок у Станиславові: Гаврилівна Н., Зенюк Оксання, Жовнярук Гануся, Матвій Марійка, Мащак Оля Огородниківна Ляоня, Сливка Зоя, Соколовська Нуся, Федоришин Руся і Чепига Іванка. Ваші сердешні листики дуже мене втішили. Я прочитав їх одним духом і заховав на памятку до свого «архіву». Адресу Люсі Пліявній подав Вам окремою карткою і Ви певне вже давно вислали збірного листика до неї. Тож-то втішиться вона, як дістане стільки листиків від своїх ровесниць. Про її відповідь повідомить мене, як одержите. Буду радо йти на зустріч Вашим побажанням і міститиму на своїх сторінках такі справи, що Вас найбільше цікавлять. Представлення будуть тепер у кожнім числі, а сміховинки також. Буде гарна виставка на «День Мами» у травневому числі. Будете могли дати цю виставку в себе в школі, як будете улаштовувати Свато Матери. З доходів, що їх Вам дає Ваша кооператива «ПЧІЛКА» — купуйте книжечки «Діточа Бібліотека» (головно історичного змісту) і розпродайте їх між товаришками в школі, або по інших дівочих школах у Станиславові. В той спосіб причинитеся до поширення праці освітньо-національної між своїми ровесницями. Знимку Ваших Гуртків поміщу дуже радо на своїх сторінках з відповідним описом, тільки на зроблення кліші мусите між собою зібрати 10-12 золотих і прислати на тую ціль. Кліша буде півсторінкова.

Преп. Сестрам: Олі, Севастіані й Арсенії зложить від мене поклін та побажання Вселих Свят, яке теж передайте всім Товаришкам. Здорові були, любі Приятельки

ПОШТА ФІЛЯТЕЛІСТІВ.

Бажаю обмінюватися польськими значками з усіми закордонними читачами.
Орест Фільц, Вільно, ул. Поповська, ч. 22.

ПЕРШІ СПРОБИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

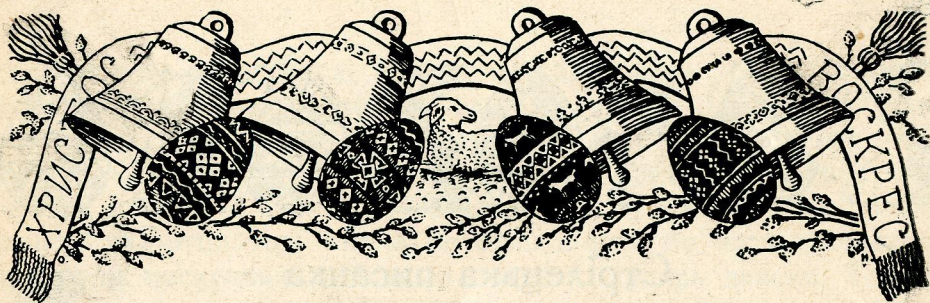
Задивилися...

Два хлопчики при віконці
»Світик« оглядали —
Ну і гарні образочки
У нім подивляли.
Ось тут коник,
Там коровка,

А той коник є вороний
Ще й сива головка.
А коровка є красуля
Наче та зазуля
І пасе собі травичку —
Бо вже має таку звичку.

Два хлопчики при віконці
»Світик« оглядали
І хитали головками —
Аж... позасипляли.

Любомир Яцуляк.

Радість Великодня.

Той, що його нераз ми згадували в пості —
Великдень — вірний друг і любий нам такий —
Сьогодні вдосвіта прийшов до нас у гості,
Приніс гостинця нам: чудові писанки.

Прийшов і розхитав нам дзвони на двінниці,
Прийшов — і гаївок збудив веселий спів;
Приніс нам пасочку з біленької пшениці
І яечко свячене розкроїв.

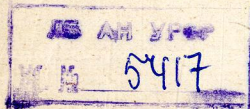
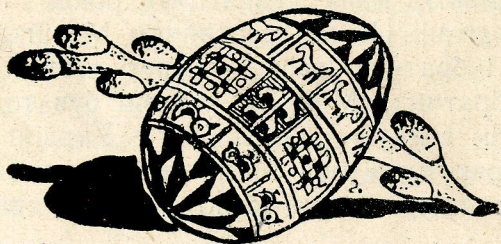
Всміхаються усі — діди, батьки і діти,
Сміється поле, луг і сонечко з небес —
Бо й-як не тішитись сьогодні, не радіти,
Коли з могили нам Христос воскрес?

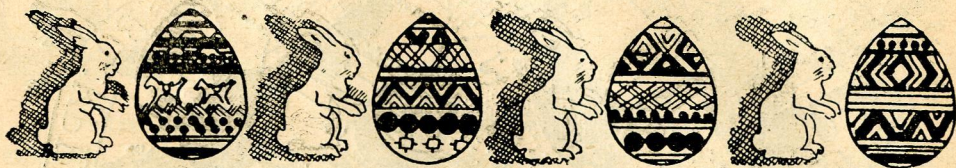
А разом з Ним весна збудилася весела,
По горах і лугах розсіяла квітки,
Іде крізь гамірні міста і тихі села,
Вітає дзвінко нас: „Здорові, діточки!“

„Христос воскрес!“ — так нам весело дзвонять дзвони,
„Христос воскрес!“ — з-під хмар нам жайворон співа,
„Христос воскрес!“ — поля шепочуть і загони
І звідусюди, скрізь ми чуем ті слова.

А ми — юнацький рід, бадьорі браві діти
У цей Великий День надії і чудес
До сенечка, до хмар, до всього-всього світа
Гукаємо гуртом: „Воістину воскрес!“

Роман Завадович

Стрілецька писанка

Одна знайома дівчинка розказала мені таку цікаву історію...

У нас під образом Розп'яття висить маленький кошечок, а в ньому лежить одна писаночка. Стара це писанка, а все ще гарна. Узори заховалися мов свіжі, мов писані минулого року. Та правда, ми дуже щануємо ту писанку. Вона цілий рік завинена в шовковий платочок, а тільки на Великдень розвиваємо її і кладемо на стіл, між інші писанки. Та коли нові писанки роздаємо знайомим — то ту одну, стару писанку, завиваємо по Св'ятах знову в платочок і кладемо в кошик під образами. Це „стрілецька писанка“.

Я затимила ту писанку, відколи взагалі щось тямити навчилася, бо то та писанка старша від мене. Її написали, коли мене ще на світі не було. Досить сказати, що я маю тепер дванадцять років, а тую писанку писала моя мати, коли мала дванадцять років! Від того часу минуло тепер двадцятьчотири роки.

Мати все піклується тією писанкою і все якось побожно говорить:

— Уважайте, діти, це стрілецька писанка...

Та ми довго не розуміли, що це за „стрілецька писанка“. Аж якось запитала я в мами:

— Мамусю, просимо розповісти нам про „стрілецьку писанку“...

Мама подумала хвилинку, якось глибоко зітхнула і по хвилині стала оповідати зворушеним голосом:

— Діялось це тому двадцятьчотири роки, таки в нашому селі і в нашій хаті, тільки ще в старій, бо ця хата, де ми тепер живемо, побудована вже недавно, на місці старої. Я була тоді малою дівчиною, мала дванадцять років. Крім мене було в хаті ще троє дітей. Це мої сестрички Марійка і Ганна — тепер ваші тети, і братчик Івась — тепер ваш стрийко. Був ще один старший братчик, Михайло, та він був тоді при Січових Стрільцях і потім згинув на полі бою в Україні під Києвом.

У нашім краю була тоді війна з москалями і боева лінія проходила саме попри наше село на захід від нас, так, що

в нашій селі стояло тоді вороже військо, а за селом, за окопами, наші стрільці. Саме надходив Великдень 1915 року і нам було дуже сумно, що будемо зустрічати його по ворожому боці, самотні, мов сироти, бо і наш батько і найстарший братчик були на фронті. В селі були самі жінки і діти та ще старі люди. Нашого пан-отця тоді також не було в селі, бо його заарештували були московські війська і повезли кудись далеко. То ми навіть не знали, чи того Великодня буде кому паску посвятити. Автім і не думали люди дуже багато до свят приготуватися, бо під селом ішли безупину криваві бої, а понад село свистали кулі, що годі було з хати показатися. Люди крилися в хатах, пивницях, ямах.

Але я і мої сестри таки постановили виписати і на той сумний Великдень хоч кілька писанок. Якось придбали ми собі трохи фарб, і засвітивши свічку в пивниці та стали писати писанки, хоч наші мама сумно хитали головою і говорили:

— Для кого ви, діти, писанки пишете? Кому будете їх роздавати, коли довкола війна?...

Та Господь хотів інакше. Нагло в Великодню Суботу, коли вже наші писанки були готові і мама встигли дещо спекти, зірвалася над нашим селом мов грізна буря, велика битва і до світа на сам Великдень Січові Стрільці кривавим наступом здобули наше село. Вороже військо подалося на схід. Годі описати нашу радість! До нашої хати прийшло на відпочинок п'ять стрільців і наповнили хату веселими розмовами. Військовий священик став відправляти в нашій церкві Воскресну Богослужбу і посвятив паски. Людям мов камінь спав з грудей. Нові надії збудилися в серцях.

Наші стрільці споживали свячене при своїх сотнях, але мама попросила тих, що були в нас на квартирі, щоб залишилися в нас у гостині. Вони засіли з нами до столу і ми святкували мов одна родина. При обіді мати сказала:

— Ну, дівчата, де ж ваші писанки? Чому не покажете їх гостям і не роздаєте? Належитьесь їм за їх великий труд і за те, що нам на таке свято вчинили велику радість...

Ми соромилися, але потім набрали відваги і поклали свої писанки на стіл. Писанок було п'ять і якраз кожний стрілець дістав по писанці. Вони дякували нам щиро і тішилися писанками, як діти, а ми ще більше раділи, що наші писанки звеселили стрільців-героїв.

Та не довго тривала наша радість. Таки зараз пополудні засурмили в селі на тривогу. Ворог став наступати від сходу, хотів відібрати наше село. Наші стрільці зірвалися з місць, ух-

пили зброю і стали прощатися з нами, дякували за гостину. Один із них сказав:

— А писанки наші хіба залишимо в вас, бо до бою їх брати неможливо. Ми зголосимося по них увечір!

— Добре, добре! — сказала наша мама. — Залишіть писанки і прийдіть до нас потім знову!

Вони поклали свої писанки на столі рядочком і вийшли з хати, залишаючи нас у сльозах і новій тривозі. Закипіла знову страшна битва, ще гірша, як минулої ночі. Вже був час, коли вороги вдерлися в наше село, але зараз таки стрільці пішли знов уперед і пігнали противника далеко на схід. Ми відітхнули лекше.

Вечором справді прийшли до нас наші знайомі стрільці. Та не всі. Прийшли чотири, а пятого ми даремне дожидали.

— І шкода ждати на нашого Петра! — сказав сумно один стрілець. — Він залишився там, під дороговказом. Упав, беручи ворожий скоростріл. Його писанку дайте хіба комусь іншому.

— Не можемо ми дати Петрові писанки комусь іншому — сказала мати. — Вона залишиться в нас уже на завжди і будемо її зберігати як дорогу памятку по стрільцеві січовому.

— Так тому і бути! — сказав найстарший стрілець. — Це буде добре. Ховайте писанку з роду в рід і назвіть її стрілецькою писанкою. Нехай вона нагадує поколінням про Петра і його товаришів, що полягли в кривавому бою...

Скоро потім пішли наші стрільчики далі в похід і позабирали свої писанки з собою. А Петрова „стрілецька писанка“ залишилася в нас. Що ми від тоді не пережили! Нераз мусіли ми і з хати втікати. Та ніколи не забували сховати добре „стрілецької писанки“ і так вона ховається в нас і досі. Памятайте ж, діточки, що і ви маєте берегти тієї писанки, як ока в голові, бо мав її в своїх руках той, що життя своє молоде віддав за те, щоб вам краще було...

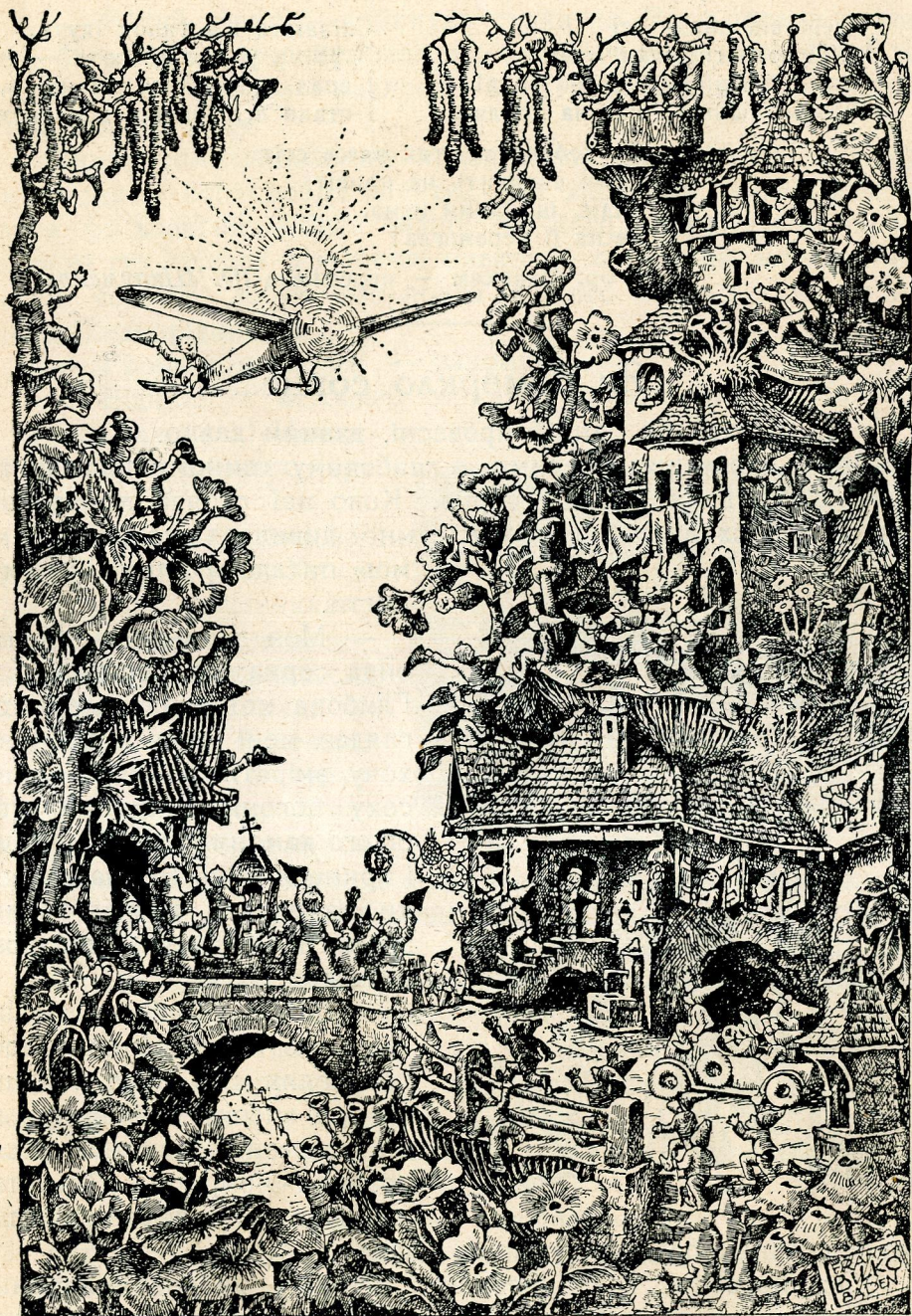
Отак розповіла нам мати про ту „стрілецьку писанку“ і ми тепер ще більше її полюбили і ще уважніше зберігаємо її. І цього Великодня покладемо її поміж новими писанками на почесному місці та згадуватимемо той славний лицарський Великдень зперед двадцяти років.

Юра Шкрумеляк.

Весні привіт!

Пропала, зникла вже Зима,
Її Весна перемогла!
Весна до нас із хмар злітає,
Весело світ її витає.

На зачарованій горі,
В своїх палатах, у дворі,
Маленькі добродухи, милі,
Весні привіт приготували.

На вербах вішають шутки,
Шовкові »котики-базьки«,
І миють свіжий квіт росю,
Щоб чистий він зустрівсь з Весною.

Пора святочна надійшла —
Летить-летить уже Весна!
На літаку летить, мов сонце—
Там відчинили вже віконце, —

І двері відчинили всі
 Й співають гномики малі:
 »Витай, витай нам, Весно мила!
 »Візьми, візьми і нас на крила!.

Співають і в танок ідуть,
 З утіхи у долоні бють —
 І враз вклонилися всі квіти
 І стали всі дзвінки дзвонити.

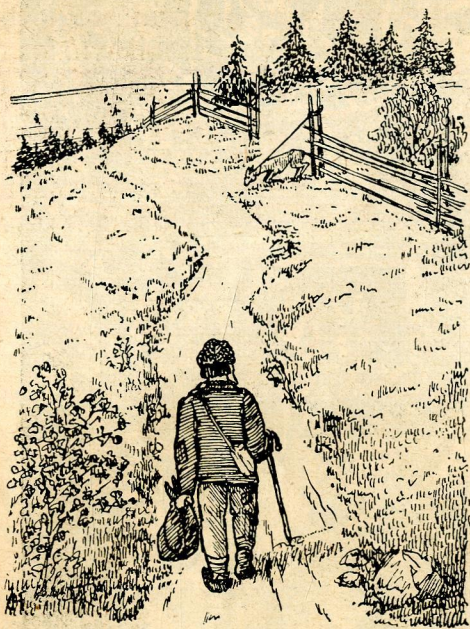
Як добродухи, так весь світ
 Весні виходить на привіт,
 Радіє, що Зими нема,
 Весна її перемогла!

За Бр. Фальком — переспівав Ю. Шкрумеляк.

Як померкло сонце...

Це діялось на ранній провесні, давним давно.

Між стрімкими скелями, в глибокому темному проваллі лежала підстрілена ловцем серна. Коло неї стояло молоденьке сернятко і схиливши головку сумно дивилося на свою маму, мов питалося, чим їй допомогти.

— Моя дитинко! — промовила серна до сернятка. — Глибока моя рана, смерть заглядає мені в очі, але я не хочу вмірати! Побіжи на високу полонину, щипни з-під білого каменя травиці-немриці і принеси мені. Всі наші предки лікувалися нею в годину знемоги — може й мені вона допоможе.

— Добре, мамо! — відповіло сернятко і стрілою помчалося по скелях, все вище й вище, аж на високу полонину, де під старезним каменем росла травиця-немриця. Сернятко микнуло по кілька стебелин

раз і другий і побігло хутенько назад.

Ось перебігає воно невеличку полянку, де попри вориння вється круто догори біла стежка. Знизу йде мандрівник з вузликом на плечах — ступає звільна, крок за кроком. Сернятко придало ходи в ноги, щоб вчас просмикнутись упоперек стежки, поки надійде мандрівник, та раптом почуло, що мотузок схопив його за ший і міцно здавив.

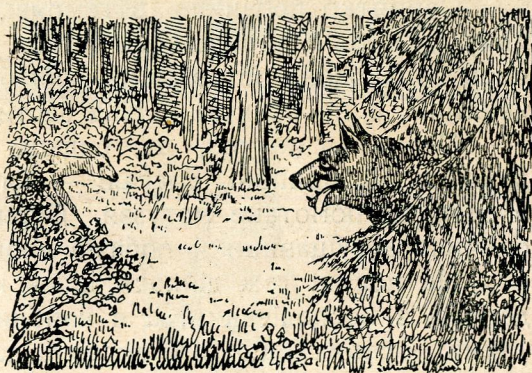
— Рятуй, мамо! — зойкнуло сернятко. Воно попало в сильце і борсалося тепер безсило мов мушка в павутинні. Доки вистало сил, кидалося і рвалося, а потім звалилося на землю і лежало без руху.

Тим часом мандрівник приблизився на стільки, що сернятко могло його добре бачити. Він веселими очима розглядався по довкіллю і було видно, що його радує чудова краса високих гір. Нараз з-за скелі вискочив страшний зарослий бородою чоловік, добув з-за пояса довгого ножа і кинувся назустріч мандрівникові.

— Гроші або життя! — закричав.

— Бідний! — пожаліло сернятко мандрівника. — Попався в тенети так як я! Невже обоім нам призначено марно загинути?

У кущах зашаруділо, затріщали сухі галузки. Хтось пробирався гущавником, хода ставала все виразніша. Сернятко скулилось, зібгалось у собі, раде обернутись, коли б можна, в камінчик або в купку моху — але дарма! Смеркові вітки розхилилися і з-між них гляділа зловіщо вовча морда з висолопленим язиком.

— А-а-а! — аж завив вовк на радощах і облизав губи, побачивши сернятко.

— Це вовк! — подумало сернятко і в нього захололо серце. — Ні, це не вовк — це вже смерть моя прийшла до мене! А може ні? Може це такий вовк, що дасться ублагати?

— Дядечку вовчику! — закликало сернятко. — Не їж мене! Дивись, яке я маленьке й худеньке! А ще й до того моя матуся захворіла і я мушу принести їй на лік зеленої травиці-немриці.

— А вжеж, що тебе зїм! — відповів вовк. — Що мене обходить твоя мати? Худеньке ти, це правда — але голодному й те добре.

І він роззявив пащу, щоб пожерти бідне сернятко.

В ту саму хвилину на поляні роздався крик. Вовк почув людський голос, здригнувся, наїжив шерсть і повернув голову в сторону поляни. Він побачив, що розбишака повалив мандрівника на землю і підняв над ним високо ножа.

— Смерть! — подумав мандрівник, побачивши блиск ножа. Те саме подумало й сернятко, коли вовк блиснув перед ним страшними білими зубами...

Нараз сталося щось незвичайного. Сонце померкло. На землю впала ніч так несподівано, мов би хтось прикрив її величезним платком. Гори, ліси й долини пірнули в пітьмі. Земля здригнулась, а з її нутра понісся глухий могутній гуркіт, мов далекий підземний грім.

— Що сталося? — зашуміли ліси густим смерековим віттям.

— Що сталося? — загомоніли гірські потоки, водопади й шипоти.

— Що сталося? — загуділи вітри, що несли на міцних крилах білі, мов баранчики, хмари.

Сернятко побачило в темряві, як вовк заскомлів з переляку і круто повернувшись почав утікати. Біг наосліп ударяючись об дерева, обтовкаючи собі боки об скелі. Не минуло й хвилини, а по вовкові й слід застиг.

Сернятко почуло, що сильце вже не давить його й не держить на припоні. Взагалі — його мов не було! Долі лежало в безладді помотане мотуззя. Сернятко було вільне. Воно вискочило з гущавини й побігло впоперек полянки.

На поляні теж діялося щось навдивовижу. Розбишака за деревів з несподіванки, а в найближчій хвилині ним зателепав такий переляк, що ніж випав з долоні. Розбишака заточився мов п'яний, кинувся навіткача, спотикався і падав. Біг у долину з криком та плачем, а за ним котилося потручене його ногами каміння.

Коли сернятко опинилося в проваллі, назустріч йому вийшла мати-серна. Її неміч десь поділася, рана засклепилася і на очах почала гоїтись, м'язи почували колишню пружність і силу.

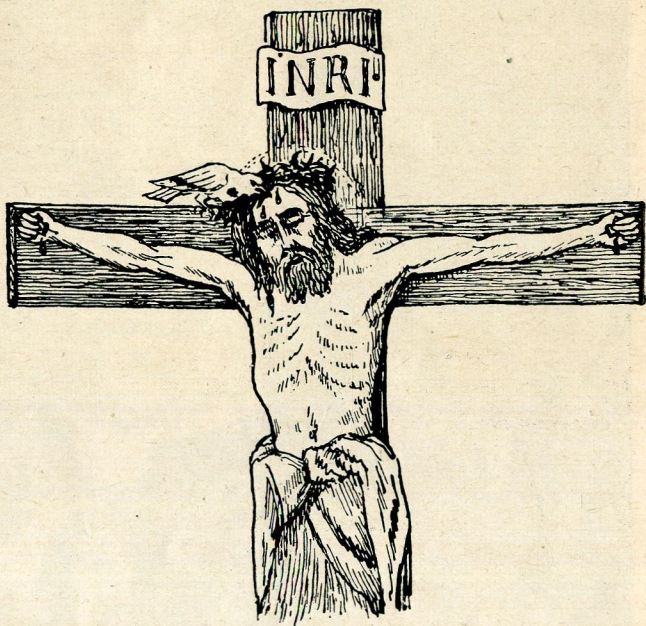
— Що це, матінко, за диво? — питалося сернятко і розказало свою пригоду з вовком та розбишакою. — Чому так раптом померкло сонце і що означають ці громи, що добуваються з-під землі?

— Сталося велике чудо! — відповіла серна. — Там далеко-далеко, за горами, за морями, лихі люди вбили Божого Сина, розп'явши на хресті. Про це я тільки що довідалася від маленької птички, що бачила Його власними очима. Вона сиділа на рамені хреста і сумно дивилася, як колючки тернового вінця відалися в Боже чоло, а з ран випливала кров. Птичка не втерпіла, підлетіла ближче і стала дзьобом виймати колючки. Притім замарала собі кровю пірячко і вмираючий Бог запорядив, щоб відтепер вона і весь її рід носив на пірячку червону

пляму. Птичка бачила Його смерть між двома розбійниками і розкажує, що коли тіло Божого Сина повисло мертве на хресті, померкло сонце і здригнулася земля. В ту хвилину на всіх лихих людей і звірів упав великий жаж, а терплячі й покривджені зраділи в своєму серці. Це бо Син Божий умер за гріхи світа, пролив кров за визволення його з сітей неправди, а за три дні, кажуть, Його Тіло воскресне з могили і настане загальна радість на землі.

І справді земля почала готуватись, щоб урочисто зустрінути свято Воскресення:

Ось у скельних скалубинах ростанули останні латки снігу. Гори й долини покрились пишним килимом трави. На косогорі зацвили барвисті квітки. Зазеленіли ліси й загомоніли пташиним співом. Заграли рибки в озерах, забреніли бджілки над чашечками квіток. А сонце звільна знімало з лица жалібний серпанок і всміхнулося до цілого світа так, як тільки воно вміє всміхатись кожного Великодня.

Роман Завадович.

Перед Великоднем.

Галя писанки малює,
Місь і Бурко не дармує —
Коло Галі на колінах
Ось яка щаслива міна.
Котик в глечик пхає лапку —
На яечку ставить крапку...

Песик воском щось смарує —
Галя просить, він не чує...
Помагають, помагають —
У кіш яечка складають...
В тім бебевх — і лиш лушпинки.
Сумна мінка у Галинки...

Іванка Трешневська-Савицька.

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ і ПЛАТИТЬ ЗАЛЕГЛОСТИ!

НОВИЙ ПАПА РИМСЬКИЙ.

По смерті папи Пія XI вибрали вже нового папу. Став ним кардинал Євген Пачеллі, що був державним секретарем покій-

ного папи. Новий папа прибрав собі ім'я Пій XII. Він є 262-им зряду папою, від часу св. Петра.

Папу вибирає т. зв. „конкляве“ — себто збір усіх кардиналів, що радять у заперті, зовсім відділені від світа. Коли при першому виборі не виберуть, тоді спалюють картки з голосування враз з гнблівками і чорний дим, що виходить із комина, дає знати всім, що папа ще не вибраний. Колиж виберуть папу, то спалюють тільки самі картки й тоді виходить білий дим та дає знати, що папа вибраний.

Кардинала Пачелія вибрали папою за третім голосуванням усіми голосами.

В неділю, дня 12. березня, відбулася величава коронація нового папи. По відправі самим папою Служби Божої в базиліці св. Петра рушив похід на площу св. Петра, де вже зібралося кількасот тисяч людей. Головна зовнішня льоджія була прибрана гербами нового папи. Коли папа сів на престолі заграла музика папський гимн. Один із діяконів кардиналів відмовляє „Отче наш“, а другий діякон знімає папську мітру з підносу, вкладає її на голову папи та говорить: „Прийми цю тіяру, прикрашену трьома коронами та знай, що ти батько князів і королів, володар усієї землі, вікарій нашого Спасителя Ісуса Христа, якому честь і слава на віки віків, амінь!“

По коронації папа поблагословив тричі „столицю й увесь світ“. Благословення прийняли вірні на вколішках окликами: „Евіва іль папа!“ (Хай живе папа!) На закінчення оркестра відіграла папський гимн і два гимни італійські.

Папа Пій XII родився в Римі 2 березня 1875 р. Вже 1911 р. був заступником кардинала державного секретаря, 1917 був нунцієм у Баварії, а 1920 р. нунцієм у Німеччині. В 1929 покликав його папа Пій XI до Риму та іменував кардиналом. Пізніше став державним секретарем і був ним аж до вибору папою.

Дощик.

Дощик, дощик,
Шибка плаче, —
Я весноньки не побачу —

Може моргне
Ясне сонце —
Проясніє вмить віконце —

Хіба стану
В дверях, в сінях,
Може Бозя світ відмінить —

І побачу
Любу весну
І цвітисту і чудесну!

Іванка Тр.-Савицька.

Ті — що про них світ говорить!

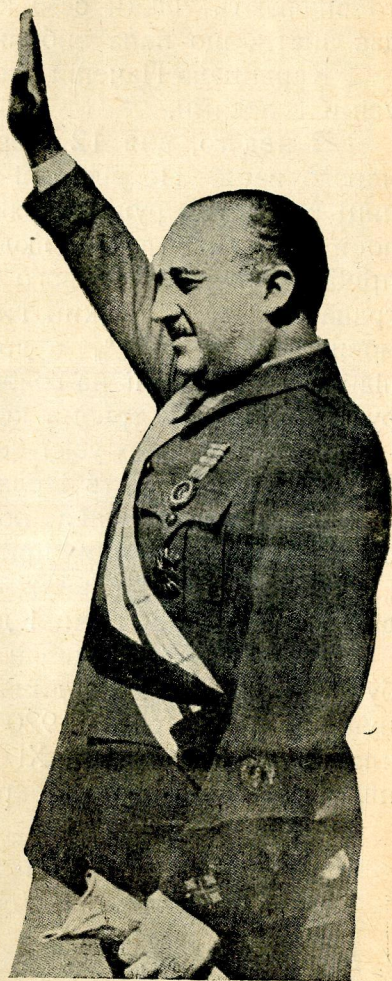
(Продовження).

У попереднім числі написали ми про трьох славних мужів-політиків, „що про них світ говорить“: про канцлера і вождя Німеччини — Адольфа Гітлера; вождя Італії, Беніто Мусолінія, і англійського міністра Джозефа Чемберлена. Тепер скажемо дещо про четвертого мужа, на якого тепер звернені теж очі всього світа. Це вожд національної Еспанії, генерал Франціско Франко. Як вождя Німеччини називають „фірером“, а Мусолінія „дуче“, так Франка називають еспанці „кавділльо“.

Ви вже певно чули і читали не раз за останніх три роки про генерала Франка. В „Світику“ були не раз також новинки з еспанської домашньої війни, а раз було навіть окреме оповідання про малого еспанського хлопця-героя, що своєю відвагою запобіг загибелі багатьох людей у своїм селі, яких червоні хотіли розстріляти.

Домашня війна в Еспанії вибухла в липні 1936 року. Головна її причина в тому, що уряд еспанської республіки став щораз більше схилитися до большевицького ладу й устрою. Комуністи взяли в ньому верх, стали винищувати передових людей Еспанії, замикати костели, переслідувати духовенство і взагалі віру в Бога, на зразок московських большевиків. Цього не могли стерпіти патріотичні еспанці й вони повстали проти червоних гнобителів і нищителів старинної еспанської культури.

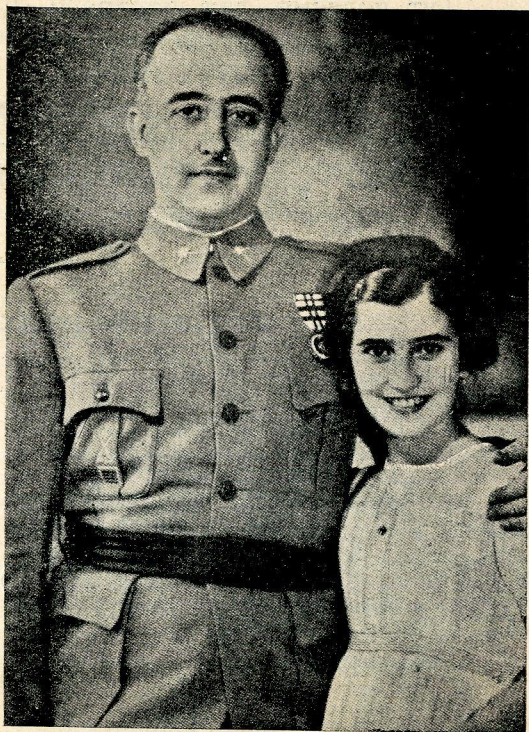
Повстання загрілося найперше в еспанському Марокку в північній Африці. Підняв це повстання генерал Франціско Франко, що був головним командантом еспанських військ у цій еспанській провінції. Повстання перекинулося скоро в корінну

Еспанію, а допомогли Франкові в тому дві держави, що є рішучими ворогами большевизму — Німеччина й Італія.

Італійські літаки помогли перевезти військо з Марокка понад море до Еспанії і тут повстанці стали скоро займати щораз ширші області краю. Мусіли битися справді по героїськи, бо спочатку мали проти себе перевагу. „Червоним“ еспанцям поспішили на поміч московські большевики, а також комуністи всяких народностей, а Франкові щойно згодом дали поміч італійці та німці.

Відомі всім героїчні криваві бої за такі міста, як: Сан Себастьян, Ірун, і Толедо, де через кілька місяців оборонялися повстанці в славнім замку Альказарі, оточені „червоними“. Відтак упали міста Маляга Барцельона й інші. Вкінці, по двох і пів року національні війська Еспанії під проводом генерала Франка здобули важну провінцію — Каталонію — а дня 28 березня ц. р. по довгій облозі піддався національним військам ген. Франка Мадрид — столиця Еспанії, де досі держалися, оточені зі всіх сторін „червоні“ еспанці. Мадрид і з ним Еспанія святкувала в тім дни остаточну перемогу національних

Ген. Франко з донькою.

військ і закінчення цієї братовбийчої домашньої війни, яка по таким довгім часі закінчилася перемогою національного духа, який негасав у серцях еспанських повстанців і здавив остаточно комунізм — так чужий еспанському народові.

Уряд генерала Франка визнають уже майже всі держави і треба сподіватися, що в короткому часі Еспанія стане чисто національною державою.

Генерал Франко походить із військової еспанської родини а він сам дуже здібний і відважний вояк та полководець. Завдяки своїм здібностям він у дуже молодому віці став старши-

ною, скоро досягав шораз вищих ступнів, а втихомиривши повстання мароканських арабів, дістав ступінь генерала і його іменували командантом еспанських сил у Мароку. Звідти й почав він повстання проти червоних. Він іще молодий чоловік, має біля п'ятдесят років, та вже довершив великого діла: визволив Іспанію зпід комуністичного ярма і врятував західню Європу від большевицького заливу. Його подвиг вийшов на користь усім народам, головнo ж тим, що їм загрожує, або що їх ще гнобить большевицьке ярмо.

Тут подаємо два портрети цього оборонця національної Іспанії. На першій бачимо ген. Франка, як вітає дефілююче перед ним національне військо з балькону міністерства війни в Бургос. Руку підняв до привіту подібно, як вітаються німецькі гітлерівці й італійські фашисти. — На другій світліні бачимо ген. Франка з його тринадцятьолітньою донечкою, Карменою. Вона є школяркою і пильно вчиться в школі в місті Бургос.

Весна надходить.

Ніжно, тихо, полем, лугом,
Невідома лине діва,
Красна, ясна, мов те сонце,
Сипле квіти зправа, зліва.

Що за пишні в неї шати,
А який хороший вінчик!
Вінчик, личко сяйвом грають,
Кожна стяжка — як промінчик.

Хто це буде? — всі питають...
Чи князівна, чи царівна?
Знають квіти свіжі в гаю:
Весна, Весна це чарівна!

Де поступить, сонце сяє,
Трави, квіти прозябають,
Дерева шумлять величню,
Про красу її співають.

Полюбім ми Весну гожу,
Привітаймо крізь віконця!
І ходім, ходім за нею
До добра, краси і сонця!

Ю. Ш.

ПРИЄДНАЙ „СВІТИКОВІ“ НОВОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА!

Чугайстир.

НАРОДИНИ ВЕСНИ.

(Докінчення).

Трави: *(тихо).*

Тихо, тихо, своє лихо,
 Свої скарги — жалі,
 Подавайте одні другим
 Чимраз далі — далі.
 Виринайтесь хутко — тихо
 Із кігтів лихомо,
 Свої скарги подавайте
 Сонцю золотому...

Квіти:

Не дми, Вітре, буйний Вітре,
 Дай трохи спочити!
 Чи тому ми провинились,
 Що хочемо жити?
 Не тисни так кріпко — дуже,
 Ти, Морозе дужий,
 Дай хвилинку відпочинку,
 Спічни трохи, друже!

Весна:

А я кажу вам: день іде,
 Іде така година,
 Що ні Морозу не буде,
 Ні буря більш не загуде,
 А буде тепла, ясна днина...

Дерева:

Не хили нас, Вітре-друзе,
 Так до землі дуже, —
 Твою службу, панську дружбу,
 Проклянемо, друже...

Весна:

Я знов кажу вам: день іде,
 Іде така година,
 Що ні Морозу не буде,
 Ні буря більш не загуде,
 А буде тепла, ясна днина.

Всі:

Прийди, Весно, прийди до нас,
 Тай принеси нам гарний час,
 Красу нам дай і сонця дай,
 І щастя час подай нам — май!
 Дай май!

Весна:

А я кажу вам: близький час,
 І близька та година,

Коли Морозу не буде,
 Коли зміниться в нас усе,
 І стане тепла, ясна днина...

Всі:

Прийди до нас, дай гарний час,
 Освободи з кайданів нас,
 Прийди, Весно, прийди до нас!

Весна:

Прийду у скорий час...

Вітер: *(входить і прислухається).***Зима:** *(крізь сон).*

Ні, ніколи...
 Бо де сила, там є власть...

Весна:

Сили віра нам додасть!
 А в нас віра, в нас надія,
 Що здійсниться наша мрія!
 Чувайте всі, хто з нами йде!
 Велике щось от-от буде!
 Наш час іде!

Вітер: *(сам до себе).*

Самопевно, що аж дивно,
 Це чарівно... *(до Весни).*
 Чи богиня ти, розкішная Лада,
 Що на Україну повернутись рада,
 Чи сам Дажбог з'явився знов?
 Я ще не чув таких промов!
 Хто ти, скажи!

Весна:

Ані Дажбог, ані Лада,
 Що на світ вернутись рада, —
 А Весна я, я Весна!
 Весна красна й молода!

Вітер:

То ти Весна?

Весна:

Так, я Весна!

Вітер:

Ти в своїм нечутнім бігу
 Забереш це царство снігу?

Весна:

Прийде час і буде так!
 Ось, сонце подає вже знак...

Вітер:

І сила в тебе буде теж?

Весна:

І сила теж! — без мір, без меж!
І сила буде і краса,
Бо Богу мила я Весна!

Вітер:

Так я приступлю в твій закон.

Весна:

Ти?

Вітер:

Так, я вітрогон!
Я служу силі! *(показує на Зиму).*
Ця баба злюща,
Зима палюща —
Вже ослабає,
Вже сил не має...

Весна:

Так, зле й старе... все пропаде,
Як молоде на світ прийде...
Життя буйне!

Всі: (хором).

Весна прийде,
Життя буйне!

Вітер:

Вітер віє, завіває,
По полях гуляє, —
Все по світу він блукає,
І журби не знає!
Він сам сильний, дужий пан,
За міцними тужить,
Або сам собі гуля,
Або сильним служити!
Як між нами станеш ти
Гожою Весною,
Я тобі служитиму
Слугою!

Дерева:

І не будеш снігом ти
Наші руки прати?

Вітер:

Я вам буду на весні
Сили додавати!

Трави й квіти:

Вже не будеш вечором
Нас морозом бити?

Вітер:

Дам вам росу, щоб змогли ви
Своє личко мити!

Зима: (з просоння).

Пфу, погане мені снилось...

Квіти: (до Вітру).

Так ти скинь з нас цю заслону!

Вітер: (показує на Зиму).

Аж ця впаде з свого трону...

Зима: (зіває).

Це ти тут, мій шелевило?

Вітер: (лукаво).

Я до послуг, ваша сило!

Зима:

Деж Мороз, де він блукає?

Вітер:

Він на Сонце наступає!

Зима:

А як ти списався?

Вітер:

Я в хмари загнався,
Та нас сонце розігнало.

Зима:

Ти нездаро!
І не сором,
Що таке мені сказав?

Вітер:

Сказав, що знав! Правду!

Всі:

Правда в очі — річ немила!

Весна:

Правда кривду побідила!

Всі: (протяжним голосом).

Правда кривду побідила...

Зима:

Хто це так заводить?

Всі:

Правда вже до нас іде!

Зима:

Але до вас не дійде!
З задушу вас руками, —
Я розтопчу вас ногами! *(хоче під-
нестись, але не може — сідає).*
Ні, несила!
Десь розплилась моя сила...

Весна:

Всі чувайте, щастя ждіте,
Вгору чола піднесіте!
Гряде хвиля щастя й долі!

Зима: (безнадійно).

Слабну — слабну поневолі...

Весна:

Щастя й доля — в полі квіти, —
Не сумуйте, мої діти!
Лихо зникне, пропаде, —
Вже добро, добро іде!

Всі:

Чаша перелилась вщерт, —
Гряде Правда! Кривді смерть!

Зима:

Невже справді задзвенить
Мені нині смерти дзвін?
Вірний вітре, гей сюди!

Вітер: *(входить і стає несміло).*

Зима: *(до себе).*

О, який зухвалий він!
(до Вітру).

Як стаєш ти перед троном?
Чом не гримнеш відгомоном:
»Я до послуг, ваша сило«?
Не владарка тобі я?

Вітер:

Мій владар — живе життя!

Зима:

А я що тобі: Сміття?

Вітер:

Не сміття, — але ще днина, —
І ти смерти вже дитина!

Зима:

Так говориш? Гей, Морозе!

Мороз: *(входить старий, немічний, мовчить).*

Зима:

Твоє міць ніщо не зможе?

Мороз: *(перечить головою).*

Зима: *(сумно).*

Всі мене вже опустили...

Весна: *(радісно).*

Слава Тобі, Боже милий,
Слава тобі світе,
Привитають тебе нині
Усі земні діти.

Зима: *(в одчаю).*

Деж мені тепер подітись?

Весна:

Ой, радуйся, світе,
Ой, радуйся, свята земле,
Рідная сестрице...

Всі:

Згине, згине усе темне,
Радуйся землице...

Зима:

Вже втікає міць від мене,
Пропадаю, нене...

Всі:

Згине, згине усе темне,
Ясність з неба сходить!
Ой, радійте, веселіться,
Сонце вже надходить...

Сонце: *(Входить самопевно, гордо, сміло, як лицар ясний. При його появі перший паде Мороз, розкинувши руки перед престолом Зими, а на нього з престола падає Зима. Вітер відвертається від Зими і кланяється низько Сонцю, мов би просив прощення).*

Вітер:

Ти, наш добрий пане, —
Доки мене стане,
Я тобі слугою буду!

Сонце: *(до Вітра).*

Не так, о, ні!
Служитимеш ти не мені, —
А глянь довкола — тому люду!

Вітер: *(кланяється Сонцю в пояс).*
По приказу, ваша... *(поправляється).*

Нехай і так... служити буду.

Сонце: *(до всіх).*

Всім, що віру в мене мали,
Перемоги Правди ждали,
Й хоч терпіли, та не впали,
Зі злом ставали на змагання, —
Я приношу привітання...
(до Весни).

А ти, красна, Весно щасна,
Тобі час межі нас!

(Кукла Весни розпадається, з неї виходить Весна. Стає святочно серед усіх. Від неї сяє красою. Всі їй кланяються).

Всі:

Весні поклін аж до колін!
Весні поклін!

Весна:

Всіх вітаю, і бажаю

Радости з життя.
Щасно жити, і славити
Господа - Творця! *(до трав)*.
Гей, ви, трави, мої пави,
Киньте біле геть!
А зеленим ви килимом
Вкрийте землю вмити!

Трави:

Гей, травички, нум, сестрички,
Прокиньтесь всі!
Годі спати, час вставати
Назустріч Весні!

Весна:

А ви, квіти, мої діти,
Головки вгору!
Розвивайтесь, та квітчайтесь
У свою пору!

Квіти: *(скидають біле покривало)*.

Гей, сестриці, у китиці,
У хороші — розкішні!
Вінки сплетім, до ніг складім
Прехорошій Чар - Весні!
*(скидають із себе біле покривало й
видко пестрі ріжноколірові квіти)*.

Весна:

Й ви, високі, стрункобокі
Мої берести!
Свої думи несить в шумі
В ясній світі!

Дерева:

Дуби - буки, легіт в руки!
Тихо — тихо зашумить, —

Тужно, мрійно — гармонійно
Шліть Весні спільний привіт!
*(біле покривало опадає, дерева
стають гарні, зелені)*.

Весна:

Всі вітайте і співайте
Весняні пісні!
Будьте вільні та вдовільні
В ясні, гожі, майські дні!
Хай живе усе свободне!
Хай воля на світі!
Хай збрататься зо мною
Усі земні діти!

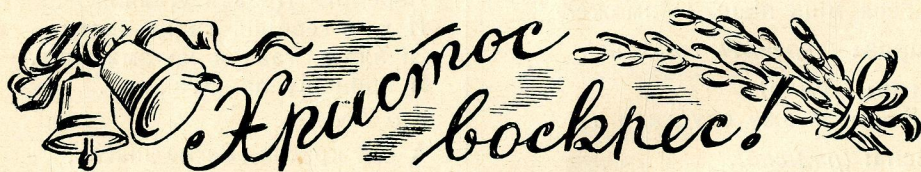
Всі:

Будь з весною все горою
Ти Красо і Сило!
Щоб у згоді і злагоді,
Всім нам жити мило!

Трави й квіти:

Танці - пісні заводимо,
Гейже разом, гейже сміло! *(ідуть
хороводом крізь сцену, співаючи)*.
Біло - біло білоданчики,
Та возьміться ви за рученьки,
І квіточки і травиченьки,
Та напийтесь ви водиченьки
Та цілющої та весняної,
Та свіженької та студеної,
Що журчить там у ручаю,
У ручаю в темнім гаю,
У хороших нашім краю...
Гей...

Завіса звільна спадає.

На Великдень на снідання
„ПРАЖІНЬ“ найкраще смакує,
Бо тоді до неї мама
Кусень паски приготує.

Тож хто хоче силу мати
І довге літа жити! —
Той смачну й „ПРАЖІНЬ“
: [кавусю,
Щодень завжди мусить пити!]

Славко в Ужгороді.

Доїхали до стації Чоп. Тут не довго ждали на потяг, що мав завести Славка до Ужгороду.

Чоп — стація вузлова й досить велика. Славко допитувався, чи тут теж чисто мадярське населення.

— Так зовсім чисто мадярське ні, але всежтаки більшість жителів — це мадяри. Українці живуть густіше між місцевостями Королівський Холмець і Чейке. А далше більші скупчення українців є вже на словацькій території, а найбільше довкола Руської Гадни, а на північ від Требічева в місцевостях: Банське, Цабів і Баньків.

Славка здивувала назва стації Чоп.

— Як можна місцевість називати чопом? — сказав він. Цеж якась дивоглядна назва!

— А ти, паничу, думаєш, що чоп, то це тесаме, що українське чіп? — засміявся п. Медвідь. — Чоп, по словацьки й таксамо по чеськи, значить: бузько.

— То всеж смішно, що стація, чи місцевість називається бузько. А словаки певно тому називають бузька „чоп“, що він довгими ногами чапає по болоті.

— Може бути, не знаю про це блище! — відповів п. Медвідь.

Всіли до поїзду. Поїзд рушив з місця й бистро промчав двадцять кілька кілометрів до Ужгороду.

Заїхали на стацію. Славко попрощався з п. Медведями та з Мирком і подався до трамваю. Славко спитався кондуктора, на який трамвай сідати йому, щоб заїхати в дільницю Мале Галаго. Славків стрийко жив у тій новітньо побудованій частині Ужгороду. Застав усіх дома.

— Ми вже давно тебе дожидаємося — казала стрийна, — а тебе як не видно, так не видно.

— Бо я їхав на Ясінь — сказав Славко — та мав різні пригоди, заки доїхав до Ужгороду.

— То матимеш нам що оповідати — сказав на це врадуваний стрийко.

Вже на другий день оглядав Славко зо стрийковими синами, Романом і Юрком, що були гімназистами, Ужгород.

Вечором стрийко говорив Славкові про давнину Ужгорода.

— Мадярський літописець Анонім пише, що Ужгород був першою словянською твердинею, яку захопили мадяри, коли вдерлися в дунайську кітловину, під проводом свого ватажка Арпада. Значить Ужгород існує вже більше, як тисячу літ. Та про ці старинні часи ніщо не нагадує тут, крім замку, що сірими мурами пишається над усім городом. Все інше не старше тут як 150 літ. Це тому, що Ужгород у давнину не був вільним містом, тільки твердинею й підлягав начальникові твердині. Ужгородський замок подарувала цесарева Марія Тереса разом із єзуїтським монастирем і церквою греко-католицькому єпископству й відтоді мукачівський єпископ живе в Ужгороді.

За мадярського панування був Ужгород малим жидівським містечком, а розрісся в велике європейське місто за чехо-словацької влади від 1919 року. Щоб було де примістити урядовців, побудовано за 150 мільйонів ч. корон новітню частину міста Мале Галаго, де й ми тепер живемо — сказав стрийко.

По обіді вже зо стрийком пішов Славко оглядати город. Насамперед показав стрийко Славкові гарний будинок, де живе губернатор Карпатської України. Потім показав йому будинок Народного Банку. Були на площах Жатковича й Масарика, та на Надбережній вулиці.

— Ріка Уж, що пливе туди — казав стрийко — ділить місто на дві половини.

Потім оглядали величавий будинок Земського Уряду, а накінець пішли на замкову гору.

— Чарівний вид відсіля з замку на рівнину! — закликав Славко, — на долину ріки Ужа й на Карпати.

А стрийко говорив:

— На західньому кінці замкового горба, висотою на яких 60 метрів стоїть прегарна греко-католицька катедра.

— Це прегарна церква! — сказав Славко. — Як струнко знімаються ті дві вежі. А цей будинок, що прилягає до неї, це певно єпископська палата? — питав стрийка Славко.

— Будинок на південній збочі замкового горба — це монастир оо. Василіян.

— Має він аж п'ять поверхів! — здивувався Славко.

— Егеж! — притакував стрийко.

— А ця церква напроти нього з московськими банями це напевно православна катедра — завважив Славко.

Стрийко притакнув і коли верталися додому говорив:

— Ужгород віддавна був культурним осередком українського життя, хоч населення в ньому дуже різнорodne. Сміло можна сказати, що в Ужгороді говорять усіми європейськими мовами. Тут майже кожна людина знає бодай три мови. Так само й різні віри є тут. Крім католиків грецького й римського обряду є тут ще православні, кальвіни, лютерани, чеські брати, методисти, жиди й різні тайні секти.

Не менше цікавий Ужгород і для географа, бо тут стрічається дунайська рівнина з Карпатами. Одна половина Ужгорода лежить іще на рівнині, а друга на крайніх відгалуззях Карпат, покритих виноградниками. Карпати кінчаються без переходу й відразу починається велика дунайська долина й так стрічається тут верховинська природа зо степовою.

Так помалу, розмовляючи, зайшли на Мале Галаго до дому, в яким мешкав Славків стрийко.

(Далі буде).

Ті, що прославляють ім'я України за Океаном.

Гурток танкової школи Василя Авраменка при Церковній школі парохії св. Петра і Павла в Карнегі в Америці, під проводом інструктора п. Миколи Арсенія.

(Поміж танцюристами є теж читачки й читачі «Світика». В другім ряді сидить, друга з лівого боку — Леся Кучер, а стоїть перший зліва — Дусьо Кучер — діти Всч. о. М. і Юлії Кучерів з Карнегі).

Весняна квітка...

Пишні, гожі, хоч і скромні,
Ті весняні перші квіти, —
Та до тих квіток подібні
Наші ширі, добрі діти!

Першим квіттям веселіють
Всі ліси, гаї, левади, —
Веселіє людське серце
Від дитячої принади.

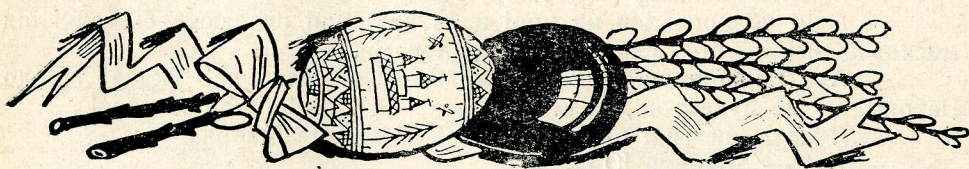
Квіти пишною красою
Свого Творця величають, —
А молитвою й піснями
Діти Бога прославляють.

І молитвою й піснями,
Й добрим поступком, ділами,
І забавою — грою —
І невинними серцями.

Перші квіти — добрі діти!
Хто не вірить, хай погляне
В тее личко промінисте,
Мов те сонічко весняне!

Юра Шкрумеляк.

Листи вуйка Степана.

Розмова про Великдень.

В минулий понеділок мої малі знайомі знов завітати до мене і радісним гамором наповнили мою хату.

— Вже недалеко Великдень! — сказала радісно Марійка.

— Свята, свята вже недалеко! — повторили за нею інші діточки.

— Надворі стає щораз тепліше. Весна іде! — говорив Петрусь.

Ми почали розмовляти про весну і Великдень. Діти знали і розуміли, на яку пам'ятку святкуємо Великдень і який глибокий зміст криється в тому Святі.

— Я вже читала десь — сказала Марійка — що як Христос воскрес по довгих терпіннях і муках та смерті на хресті, так і воскресне все, що добре і справедливе.

Я радів, що діти розуміють величній символ Воскресення і сказав:

— Так, діточки! Як Правда воскресла колись, там, у Єрусалимі, так кожна правда ще воскресне. Тільки треба хотіти тієї правди і вірити в її воскресення. І треба причинитися до того воскресення своїми поступками, усім своїм життям.

Петрусь промовив на те:

— Я розумію! Треба нам передовсім пильно вчитися і пізнавати та любити свій рідний край і нарід.

— Ми вчимося пильно і любимо рідну землю і рідний український нарід! — сказав Микола.

— І ми вчимося! І ми любимо! — повторили інші.

— А ви маєте вже крашанки і писанки на Великдень, вуйку? — запитала Марійка.

— Ще не маю, але буду мати. Я щороку купую писанку »Рідної Школи«.

— І ми купуємо, бо з того є прибуток »Рідній Школі«. А »Рідна Школа«
основує й утримує українські приватні школи, де українські вчителі вчать українських дітей.

— Тішуся, що ви це так гарно розумієте! — сказав я.

— Вуйцю, вуйцю, а що це за образ? — запитав нагло Петрусь, показуючи на новий образ у мене на стіні.

— Придивися ближче, що це таке... — сказав я.

Петрусь, а за ним й усі діти стали приглядатися образowi і по хвилині Марійка сказала:

— Та ж це корабель! Але який корабель! Бачите гармати? Це воєнний корабель. А бачите ті жовто-сині прапори? Це український корабель!

— Так, діточки! — сказав я. — Це український воєнний корабель. Таких кораблів було в нас багато на Чорному Морі тому двацять і один

літ, бо тоді була Україна вільною державою і мала свою воєнну і торговельну флоту. А тепер залишилися лиш такі пам'ятки на образах.

— А де ж поділися ті кораблі, вуйку?

— Одні попропадали на морі в битвах, інші плавають сьогодні під московськими — большевицькими прапорами.

— Але Україна ще буде мати колись свою флоту! — сказав твердо Петрик. — Це буде тоді, коли воскресне на Україні краща доля!

— Я хотів би тоді бути моряком! — сказав Микола.

— І я! — докинув Юрко!

— Будете, діти! Та поки що — заговорив я далі — треба нам щороку вшанувати тую історичну подію, коли то 29. квітня 1918. року на Чорному Морі всі кораблі підняли український прапор! На пам'ятку того дня улаштовують у нас концерти, але ми й дома можемо вшанувати хоч скромно та щиро тую минулу, історичну подію.

— Я знаю, як! — сказав Петрусь. — Поробимо собі кораблі і човни з паперу, а на них повміщуємо малі жовто-сині прапорики і поукладаємо їх на своїх столиках. А можемо й пускати їх на річку, щоб плили далеко-далеко, аж у Чорне Море! Або хоч нарисуємо такі кораблі з прапорами на рисункових паперах і примістимо їх на стіні своєї кімнати!

— І читатимемо того дня спомини про українську флоту в княжих, козацьких і нових часах! — сказала Марійка. — Такі спомини є в наших книжках і часописах; були вони друковані в «Світику» з попередніх років.

— Дуже гарно! — сказав я. — Так ушануєте й ви ту історичну, дорогу нашим серцям хвилину...

— Ну, вже нам час додому! — сказала Марійка. — Прощайте, вуйку! Веселих Свят!

— Веселих Свят! — загомоніли всі діти.

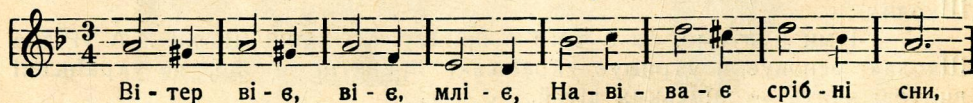
— Щиро дякую і вам бажаю з дорогої душі веселих Свят! — сказав я. — А не забувайте за мене! Тепер іде весна. Дні теплі і погідні. Будемо ходити разом на проходи.

— Будемо, будемо, вуйцю! — сказали радісно діти, виходячи з моєї кімнати.

Вітер віє...

Слова: О. Олесь.

Музика: Теодора Пеліха.

То загляне в чорні прірви,
То злетить в блакиті ясну,
То пелюстки білі зірве
І посипе на Весну.

То замовкне, то заграє,
То всміхнеться, то зітхне,
З кожним з нас таке буває,
Як та юність спалахне.

Весняний листочок.

Як ся маєте, маленькі «Світикові» читачатка! Написати вам листочка в нас оце повсталала гадка.

Хто весну міцніш кохає, як кохають її діти, хто весною так радіє, як ми вміємо радіти?

Що весна десь ген, далеко, ще на полі сніг і мраки, а нам, дітям, нетерплячка забиває уже баки.

»Ой, деж та весна? — питаєм. —

»Ой, чому її нема ще, тай чому на Божім світі не тепліше і не краще?»

Коли глянь — холодний вітер вкрай утомлений ушухне, сонце глипне з-поза хмари, теплий вітрик ніжно хухне.

Закричать під небом гуси, бузько сяде на стодолі, немов цвяшки з оранини позирає травка в полі.

О, тоді ми певно знаєм, що весна уже між нами, що гаї покриє листям, а городчик наш квітками.

Весна-краля не дармує, вона дуже робітлива і нам каже: »Не дармуйте! Дармувати — річ шкідлива!

Бери, Талечко, лопатку, йди до мами на городчик, хай вам Славчик помагає, він шпаркенський мов горобчик.

Ти, Михасю, бери пилку, обтинай в садочку гілля, Лесь хай виполе торішню суху хопту і бадилля!

Ти, Петрусю, направ плотик, бач

— он колик відламався, а ти, Олю, вимий вікна, та гляди ж — хутенько справся!

Марку, ти посип пісочком стежечки довкола хати, щоб, як дощик впаде зливний, по болоті не доптати.

Грицьку, Галю, Юрку, Дарцю! — вмиг усім найде роботу, а до цього ми, дітвора завжди маємо охоту.

Та ще й те вам треба знати, що в усім ми міру маєм: праці рук не боїмося, а й книжок не забуваєм.

Ти рости собі, горошку, що тебе ми посадили, а ми собі коло тебе будем вчитися що сили.

Як у праці і в науці виростати собі будем, нам допоможе Бог, що щастя й долю ми собі здобудем.

А тепер здорові будьте «Світикові» читачатка! Цей листочок написали

пильні хлопчики й дівчатка.

Пригода мишки-салогризки.

Не було в мишки
Хліба ні кришки,
Біда-бідонька її...
Мишатка плачуть,
Їстоньки хочуть,
Бідні, бідненькі мої!

Потягло мишку
Вгору, на вишку,
Що тут робити її?
На поді сало
З бантів звисало:
»Ех, радість, діти мої!«

Буде з пів року
Оце нівроку
Мишій родині що їсти...
Ще лиш мученьки,
То б пироженьки...
Треба в комору залізти...

Там у Марині
Мука у скрині,
Гарна, біленька, як сонце,
А й бараболі
Онтам доволі,
В пивниці бачу віконцем.

Але, ох, горе,
Хтось до комори
Йде, відчиняє..
Скрині з мукою,
З цею і тою,
Всі закриває.

Побігла мишка
Знову на вишку, —
Де це сало звисає, —
Як на нещастя —
Там його Настя
Якраз до хати здійсмає!

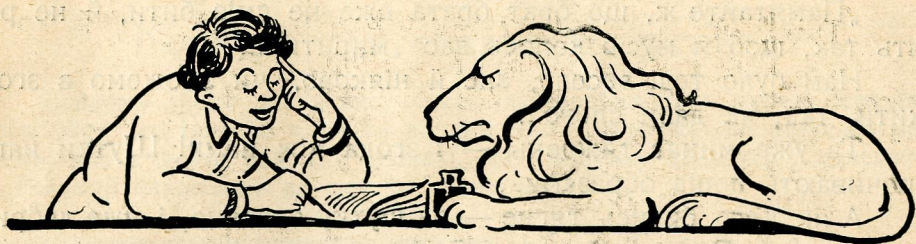
Спішить ще мишка
В пивницю низько,
Хоч картопельку узяти, —
А там котисько!
Ах, як смерть близько!
Рятуй, рідненька мати!

Щастя небозі,
Що подрозі
Знайшла папір від сала...
Його хапає,
В нору втікає...
Ех, щастя нині не мала!

Володимир Швак.

На Великдень в кожній хаті
Гарна шинка мусить бути —
Тож матуся задумалась
Деб то шинку роздобути.

А мала Гануса каже:
— Де, мамусю, не підете —
То таки найліпшу шинку
В «ЦЕНТРОСОЮЗІ» найдете...

ЩО ПИШЕ ЛЕВКО ТРІСКА...

11. Шуткова неділя.

О, вже довго ми неділі квітної чекали, тай охоче всі чотири в церкву поспішали.

Ми чотири браття Тріски: я, Лев, середущий, Лесь молодший. Мирон старший, а Славко найдужчий.

Ми живем звичайно в згоді, та часто буває, що між нами так зненацька війна вибухає...

Тоді мати, або батько вмиє „інтервенюють“, а „стороні воюючі“ це дошкульно чують...

Але в шуткову неділю, по старім звичаю, вільно шуткою нам битись, ніхто не карає.

Звичай каже: ударити шуткою легенько і сказати: „Це бе шутка, не я бю, серденько...“

Та чогось то наші руки вже такі завзяті, що хотів би бити легко — й мусиш притискати!

Так і в цю квітну неділю, як прийшли додому, ми вербою частуватись стали по старому.

Мене Славко цвяхнув добре, тай Мирон докладно, й Лесь „приліпив“ дуже добре, аж було досадно.

Але й я із них нікому довжний не лишився, всі терпіли, аж небавком батько умішався.

Він сказав: „Слухайте, діти! Звичаю старого ви тримайтесь завжди вірно, — я не проти того...“

„Та знай кожний, що кого ти беш нині вербою, того ніколи не смієш вдарити рукою!“

„Бо шуткою вдаряються тільки праятелі, що з собою все згідливі, приязні, веселі.“

„Хто ж приятеля потому рукою карає, той не є ніяким другом, Бога ображає.“

„Отже вірю, що від нині не будете битись, — і я шуткою вас рушу, щоб всім веселитись...“

І взяв тато шутку в руки, кожного вдаряє, так легенько, що аж дивно... І так повідає:

„Пам'ятайте ж, що брат брата вже не сміє бити, й не робить так, щоб я мусів колись вас „мирити“...”

Нам було тоді весело, але й ніяково, чи зможемо в згоді жити, так, як дали слово...

Та уже минає тиждень — і згода між нами! Шутки наші спочивають попід образами...

А як кого битись тягне — на шутку погляне, і вже добрий і говорить: „Брате мій коханий...”

Вірю, що будемо й далі жити в згоді й мирі, — і всім вам бажає того

Еаш Левко, друг щирый.

Писанка.

Ой, писанко, писаночко,
Пишно мальована!

Наша рідна, наша мила,
Дорога, кохана!

Ти нагадуєш нам, люба,
Великеє Свято,
Що надію в серці родить,
Сподівань багато.

Ми тебе на Божу славу
Пишемо що-весни,
А пишучи, молимося:

»Отче наш Небесний!..

»Весь свій хист, усе уміння

»Ми Тобі складаєм, —

»А для себе, Боже, щастя,

»Доленьки благаєм...«

Перша пташка.

Прилетіла вже до нас
З вірею пташина...

Так літає, так питає —

Де її хатина?

Де гніздечко, що у ньому

Літо перебула —

Може це не та країна?

Може шлях забула?

Добрі діти привітали

Пташину раденько —

У нас пташко, бідолашко,

Заживеш любенько.

Ми для тебе окрушинок

Не будем жаліти,

З лірячка устелиш хатку,
Сонце буде гріти.

Спів дітвори розвеселить

Твою часом тугу —

Поживеш і найдеш швидко

Для себе подругу...

Сіра пташка — бідолашка

Нищечком раділа —

На галузці біля хатки

Тихесенько сіла.

Щось подумала хвилину

Й своїми словами

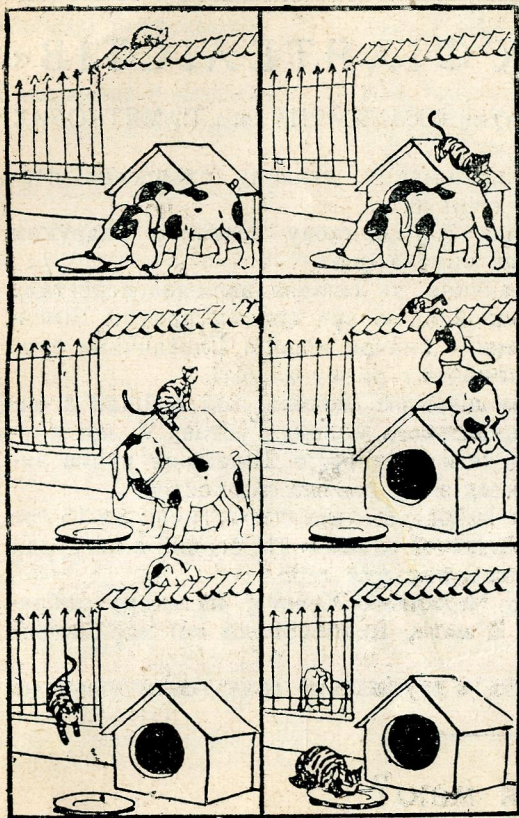
Дітям втішно відказала:

»Я лишуся з вами«.

Іванка Трешневська-Савицька.

Конкурс для «малих літератів».

Подаємо збоку шість рисунків, які зображують веселу історію. Спробуйте цю історію описати віршом (по 4 строфки до кожного образка) або в формі байочки прозою, на зошитову сторінку і прислати до Редакції найдалше до дня 20 квітня ц. р.

Гляньте тут на образочки,
В них історія цікава, —
І подумайте самі вже:
Що це є, і в чім тут справа.

Це неначе яка драма,
Або й комедія може;
Легко ти її впіймаєш,
Лиш приглянься їй, небоже.

В драмі тій головні ролі
Грає пес і бурий котик,
Але виступає й буда,
Мур, ну і залізний плотик.

Гляньте й опишіть докладно:
Кому лихо тут прибилося,
Як і через що почалося,
Ну, і як те все скінчилося.

Найкраще опрацювання на-
друкуємо у Відділі «Малих
Авторів».

Веснянка.

Зимо-цукотухо — а згинь, а згинь, Як зробиш обильно землю, землю,
Струмочком розмерзлим поплинь, Побачимо швидко траву, траву..
[поплинь; І квіти весняні — їх чар, їх чар...
Дощику, дощику пади, пади — Ой, дощику, впадьже із хмар,
Всі заспи снігові стопи, стопи... [із хмар...

Ти збудиш з просоння весь світ, весь світ,
Що спав (ах здається) вже кілька літ,
За сонцем так тужно — прилинь до нас..
Вже весні всміхнуться найвищий час...

Іванка Трешневська-Савицька.

КУТОК »МАЛИХ ФІЛЯТЕЛІСТІВ«

Маєте на образочку три відбитки ЮВІЛЕЙНИХ згл. ПАМ'ЯТКОВИХ значків тепер дуже актуальних.

Перший значок виданий на пропам'ятну хвилину отворення першого Союму Словаччини, в дні 18 січня ц. р.

Первісну вартість того значка 300 сотиків перебито надруком червоним на квоту 10 корон. Барва значка синя.

З днем 16 березня ц. р. Словаччина як союзна держава перестала існувати і сталася »автономною« провінцією під протекторатом Німеччини. Тому цей одинокий »історичний« значок вільної Словаччини буде мати велику вартість на філіателістичному ринку в світі.

Другий і третій значок — це шведські значки, які вийшли з нагоди 80-літнього ювілею уродин шведського короля Густава V, що є відомий у спортовому світі як знаменитий теннісист. Шведська почта видала цілу серію цих значків, зложену з 11 різних вартостей.

Тут репродукуємо два значки найбільш характеристичні: за 15 ере помаранчевої краски і за 60 ере фіолетної краски. На першій є погруддя короля, на другій три корони — королівський герб.

Четвертий значок грецького Червоного Хреста, на якому зображена грецька королева Олена та її мати, протекторки тої харитативної установи.

Цей значок, вартости 50 лептів, є друкований гранатовим тоном на синьому папері.

Що я маю?

Маю тата, маю маму —
Брата і сестру кохану...
Ірка-мазгай — Ромко-зух —
В приязні великий друг.

Ірка вже читає гладко —
Ромко в книжці наостатку —
Але секрет в тім цілий,
Що Романчик ще малий...

Маю лялю синьооку —
Що кокарду носить з боку, —
І ведмедя-кудлача —
Маю котика — Сірка...

Повну шафу книжечок
В ній порядку є зразок —
Тут пригоди — там байки —
Тут знов віршики, казки...

Там — щоб був взірцевий лад,
»Світики« радком стоять,
Я їх щодня оглядаю —
Тож оправлені всі маю!

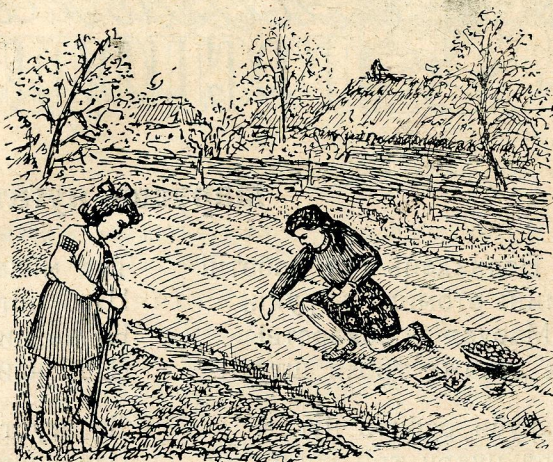
Іванка Трешневська-Савицька.

Дівочий огородець.

Ми маленькі! господині
 Страх клопочемося нині:
 Копаємо грядочки,
 Посіємо бурячки.

Насіємо петрушечки
 На закришку до юшечки,
 І морквиці й часнику,
 І цибульки до смаку.

Посадимо бараболю
 І горошок і фасольку,
 А до того шість рядків
 Смаковитих огірків.

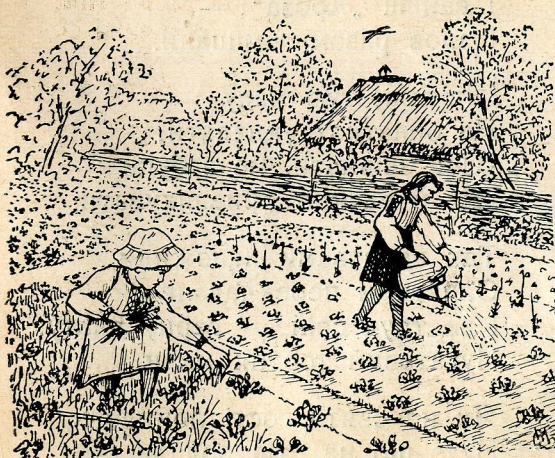

Будем город доглядати,
 Як посуха — підливати,
 Щоб нам бобик не зів'яв —
 Хто б смаку боршеві дав?

Щоб капуста й помідори
 Розрослися мов те море
 І щоб мак, неначе ліс,
 В головки все ріс тай ріс!

І полотимем що днинки
 До останньої стеблинки,
 Хопту вискубемо вкрай,
 Всім нам, Боже, помагай!

Р. Завадович.

Котик.

Каже котик: м'яв!
 — Що ти, що сказав?
 — Мав я молочка мисчинку, —
 Вилизав і крапельнку,
 Та й ще хочю... М'яв!

Зітхнув котик: О!
 — Що тобі там, що?
 — Мав я гарний сон мов чічку —
 Молочка вздрів повну річку —
 Аж по саме дно..

Писнув котик: Пііі...
 — Кицю, що тобі?
 ...Скрутив хвостик, зажмурился,
 Й знову молочка напився —
 Правда — тільки в сні...

Юліян Тувім (у перекладі Ю. Ш.)

Наші мамі, ГОСПОДИНІ

Марусин нугат.

Під Великдень гук роботи!
Мамині втомились руки,
То Маруся у пекарстві
Теж докаже трохи штуки.

І Маруся робить нугат:
Взяла цукру три горнятка,
З сімох білків піну вбила
Буде маса біла, гладка.

Досить це тяжка робота:
Треба терти без-упину,
Та Маруся витривала,
Терла масу ту з-годину.

А потім в великій ринці
Горня меду закріває,
А до меду дала цукор,
І тре далі, не вгаває.

На огні усе мішає,
Ще й на поміч кличе брата:
„Попрацюй хоч трохи, Славку,
Нугат — це смачна заплата...“

Так мішали, аж загухло,
Щоб потому не тяглося
Ні не липло до нічого,
Щоб найкраще все вдалося.

Як згустіло, то оріхів
Ще волоських там додали,
І ванілії „Ароза“ —
І знов разом замішали.

І почали тую масу
На оплатках укладати,
Щоб зрівнати, не забули
Ще й валком привалкувати.

Так верствами наложили,
Оплатком перекладали
І за труд свій — гарну плату:
Нугатовий тортик мали.

Як на свята гості прийдуть,
Буде що на стіл подати, —
Ну, й самим їм буде мило
Нугатом поласувати..

Потрібно: фунт мілкового цукру, піна з 7 білків, кватирка меду, $\frac{3}{4}$ фунта волоських оріхів, порошок ванілії і оплатки або андрути. Мід з цукром втерти в ринці, а потім додавати до розігрітого меду в ринці по ложці битой піни і далше цю масу на вогні мішати без перерви одну годину аж згустіє. Коли вже маса так згусне, що не тягнеться і не липне — тоді насипати дрібно покраєних оріхів і разом добре ви-мішати. Як вистигне — вибирати на оплатки або на андрути, вирівнати тай зверху наложити знову оплатки або андрути.

Чи віршаєте

Складова загадка (3 точки)

Е, со, во, Хо, кавст, от, Ка, са, стен, тир, Са, на, мін, лі, ра, да, Ріг, рок, іс, вій, ну, Ос, си, ин, рив, Ро, тре, ти, дос, та, на, ро, то, ло, тер, лі.

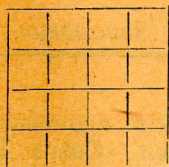
З порозкиданих 36 складів зложить 14 слів, яких початкові й кінцеві букви, читані згори вниз, дадуть святочний привіт.

Значіння висказів:

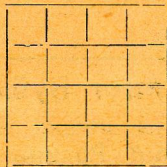
1) Один з основників Києва.	8) Церковне слово: направду.
2) Острів на Середземнім морі.	9) Княжий прислужник.
3) Давня назва чорнила.	10) Лісовий божок у греків.
4) Дитина без родичів.	11) Край в Америці.
5) Інакше: речинець.	12) Славна долина в Швейцарії.
6) Село в ліському повіті.	13) Перший грецький географ.
7) Птах-співак.	14) Інакше: копальня соли.

Марічні квадрати (2 точки).

(Уложив Дмитро Качор)

Рід цвіту
Частина плуга
Укр. князь
Часть тіла

Житель Азії
Оправа образа
Біблійний полковод
Верх церкви

Ребус (1 точка)

Загадки (2 точки).

(Подав: Ол. Овротенко)

- 1) Воздух пила, землю ссала,
Тай без соли смачна стала?
- 2) Білий, мов сніг, має вісім ріг,
У воді зникає,
А гарний смак має?
- 3) Що то за гість,
Що розносить вість-
Хоча ніг немає —
Світами лунає?

Шарада (2 точки).

(Уложив О. Коваль).

Перше — є це страва,
Чи алярму знак;
Читай взад і вперед —
Можна так чи сяк.
А коли докину
Дві букви маленькі —
Дерево це буде
Вічно зелененьке?

ХТО „СВІТИК“ ЧИТАЄ — ТОЙ УМОМ ПІДРОСТАЄ!

М-5477

ПІДГОТОВЛЯЙТЕ „ДЕНЬ МАТЕРИ“!

»Покинь сани бери віз!«

Жайворонків голосок
Срібно-дрібно мов дзвінок
Десь у хмарі дзвонить;
Ластівочка край вікна
Вже щебече, що весна
Перли-квіти гонить.

Вийшов наш Грицько на двір —
Коли чує, а від гір,
Від Карпат далеких
У досвітній сизій млі
Линуть-линуть журавлі
Гуси і лелеки.

А з тополі кличе кіс:
»Покинь сани, бери віз!
Лаштуй плуга, Грицю!
Глянь, сніжок без сліду щез —
Розсівай ячмінь, овес,
Ярюку пшеницю!«

Завтра в поле до зорі
Вийдуть плугатарі:
— Гейі А ну-те, коні!
І на чорний ґрунт в-одно
Сипнуть золоте зерно
Віяльцем з долоні.

Р. Завадович.

Лист Вуйка Степана.

На численні запити наших читачів і передплатників відповідаю, що членами «Світикової Родини» є ВСІ передплатники «Світа Дитини». Хто хоче належати до «Родини» — мусить замовити газетку й переслати принайменше піврічну передплату. Ці діточку, що є бідні й не можуть передплачувати «Світика» — можуть бути членами «дальшої» Родини. Та й вони мають обов'язок перечитати кожне число газетки, позичивши її від товаришів, що її передплачують.

Кожний член «Світикової Родини» повинен писати до «Родини» про всі ті справи, що ними він цікавиться. Адрес: Світ Дитини, Львів, Зіморовича 2 — з допискою: Для «Світикової Родини».

З нагоди празника Воскресення Христового здоровлю всіх моїх малих друзів радісним привітом «Христос Воскрес!».

Вуйко Степан.

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць
в обемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1939:

В краю річно 4 зл., піврічно 2 зл., квартално 1 зл. — Для Америки й Канади 1 долар.; — для Румунії 150 леїв річно; — для Аргентини 4 пези; — для Бразилії 20 мільрайсів.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, ул. Зіморовича 2.

Конто П. К. О. Львів, ч. 503.330.

Телефон 257-87.

08 27610 Друг III 17-12.526 1939-5

СВІТ ДИТИНИ

ШКОЛА

СВІТ ДИТИНИ

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

1939

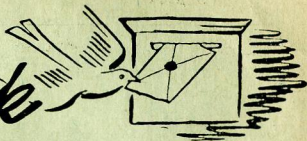
РІК XX. ТРАВЕНЬ Ч. 5.

»SWIT DYTNY.«

Lwów, Zimorowicza, 2.

Ти пишеш до нас листочок

Богдан Грицеляк у Перемишлі: Довг за газетку по кінець червня ц. р. виносить 6 зл. Діточка Бібліотека заплачена по кінець грудня 1939. Адресу змінюємо на імя Юрчика. Казочку, що її він уложив до образочків конкурсних у 4 числі — помістимо в червневому числі. Юрчика щиро вітає «СВІТИК» у своїх рядах!

Юрко Воронич у Тернополі: Надвижку з передплати в квоті 1 зл. повертаємо в виді книжечки «Покотигорошок», яка вже певно в Твоїх руках. Оповістку про марко-обмін друкуємо в пошті філіателістів. Казочку передаємо до конкурсного осуду.

Славця і Марійка Семенюківні в Жукові: Дуже врадувався Вашим листиком. Бажану книжечку посилаю. Другої нема — бо давно вичерпана. Я бажав би з усього серденька приходити до всіх своїх любих Друзів не раз у місяці — але ЩО ТИЖНЯ, але щож... годі! Щоб це сталося — це тільки від самих читачів залежить. Нехай кожний читач і читачка приєднають по 2 новик передплатників і пришлють негайно гроші на передплату, а від 1 вересня ц. р. буде «СВІТИК» приходити кожного тижня. Скажіть це всім і приєднуйте нових передплатників! Цвіток у мене під вікнами немає... А я їх так люблю! В мене під вікнами цілий день пахнуть... автомобілі. Надіслану вами конкурсну казочку передаю під оцінку комісії.

Богдан Волосянко в Кротошині: За гарний листик дуже Тобі, дякую любий Данку. Тишуся, що маєш тільки гарних книжечок у своїй книгозбірні. Сміховинки на своїх сторінках вміщую постійно. Вуйко Степан пише поважні листики до всіх своїх маленьких Друзів, які є членами «СВІТИКОВОЇ РОДИНИ». Не знаю, які книжечки Тобі вислати? Тому переглянь мій найновіший каталог книжечок і вибери з нього всі ті книжечки, які бажаєш, а я негайно вишлю їх Тобі. Всі книжечки історичного змісту означені є зізвездочкою — отже легко можеш їх собі підібрати. Здоров був, козаче!

Міра Самоверська в Станиславові: Твій перший листочок дуже мене втішмв. Я тишуся, що так мене любиш і вважаєш своїм найвірнішим другом. Я сподіюся, що станемо ще кращими приятелями, як ліпше познайомимось. Нераз стану я Тобі, любя Міруско, в пригоді, бо читаючи мене поширяєш круг свого знання і тим чином будеш поступовно осягати щораз кращі осяги в науці. Розв'язуй пильно загадки, що їх мішу на своїх сторінках — а побачиш кілька знання в той спосіб добудеш при тій милій розвазі. Поздорови від мене всі товаришки з другої класи і скажи їм на ушко, що я їх усіх так само щиренько люблю, як і Тебе! Подякуй всім тим Товаришкам, що підписалися на Твій листочок від мене і скажи їм, що дуже буду тішитися, як від кожної з них дістану окремий листочок! Па!

Микола Пушкар у Домашеві на Волині: Дуже мене Твій сердешний листик зворушив. Коло мене ще більша біда, чим коло Тебе, бо дуже багато тих, щобирають книжечки і газетку — якось забувають точно за них платити. А знаєш, що я бідненький! Ніхто мені нічого даром не хоче дати і я мушу за все заплатити. Тому буду дуже радий, як одержу від Тебе передплату на книжечки і газетку, бо я в тім році нікому без попередного надіслання передплати не висилаю ні газетки, ні книжечок. В минулому році я вислав багато газеток на Волинь даром — але у тім році вже не можу, бо я тепер дуже бідненький. Тому потребую дуже помочі від моїх читачів.

Дозя, Маруся і Таня Магирівні у Ванькові: Дякую вам за гарненького листика. Чи Дозя вже зовсім здоровенька? Нехай добре на себе вважає, щоб знова не мусіла лежати в ліжечку. Конкурсну казочку передав до оцінки редакційній колегії. Вислід буде педаний в червневому числі і тоді будуть надруковані 2 найкраще опрацьовані казочки — одна прозою, а одна віршом.

В „ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРИ“, що припадає в тім році на 14 травня — складаю на тому місці всім МАТЕРЯМ, які уважають мене своїм помічником у вихованні їхніх діточок — слова як найсердечнішого привіту враз з побажанням, щоб діждалися ВОНИ зі своїх дітей потіхи та радості і щоб їхні діти стали вседіло на службу і ТІЙ ДРУГІЙ МАТЕРІ — яка для всіх нас є СВЯТА і ДОРОГА!

„СВІТИК“

Дяка Тобі, Ненько!..

Дяка Тобі, Ненько,
Дяка Тобі й слава,
Що Ти така для нас добра
І така ласкава —

Що так Ти нас любиш,
Що так за нас дбаєш,
Що від лиха і пригоди
Діток заступаєш —

Що учиш нас, Ненько,
Як у світі жити,
Як Рідному Народові
Вірньою служити —

Що учиш ізмалку
До праці звикати,
З труднощами боротися
І перемогати —

Щоб ми не хилились
Мов билина в полі,
Щоб уміли добиватись
Гаразду і долі.

А ми, Твої діти,
Просим Бога з неба:
Пошли, Боже, нашій Нені
Всього, чого треба!

І щастя і долі
І втіхи багато,
Щоб життя їй проминало
Мов нинішнє свято.

Пошли їй заплату
За працю, за труди,
Щоб діждала побачити,
Як вийдем у люди —

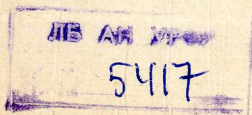
Як вийдем у люди,
Як до праці станем,
Як з нас будуть характерні,
Добрі громадяни.

Хай побачить Ненька
Та на власні очі,
Що не даром трудилася,
Не діспала ночі —

Ночі не діспала,
Правди нас навчала —
За те Тобі, любя Ненько,
Подяка і слава!

Р. Завадович.

Казка про матір.

Син-одинак лежить тяжко недужий. Настає вечір. У світлиці душно. Доглядачки хворого почувають вже велику втому. Хлопець перевертає голову з одної сторони на другу і тільки постогнує. Не говорив вже 2 дні ні слова.

Батько вже довше не може дивитися на хлопцеве терпіння. Щоб трохи відсвіжитися, — виходить у сад. Якась постать наближається до нього.

— Хто ви? — питає, не знаючи з ким говорить.

— Ось бачите, хто я, — відповідає Смерть. Чи ви готові?

— Чи я готов? — повторив батько.

— Я мушу взяти одно життя з цієї хати! — заявила Смерть.

— Тоді візьми мене! — сказав батько — а лиши мого сина. Я провадив його прямою дорогою, а життя його є чисте. Бери собі мене!

Смерть простягла руку й коротко сказала:

— Ходи!

Тут батько нараз почув, як йому кров кружить у тілі. Почував у собі повноту життєвих сил та енергії, бо ще був у літах, коли людина має право на життя. Оглянувся довкруги: бачить свої улюблені місця. Отам дерева навколо церкви й вежа, що гордо пнеться до небес. За нею в долині ріка спокійно пливе поміж берегами, а bliще пасеться стадо овець. Ті всі речі зрослися з його серцем. Й досі не рішився, що має робити.

Смерть простягла руки і жде. Батько бореться в душі. Чим даліше, — тим більше росте в ньому туга до життя. Здержує свій хід. Ось тут, біля його ніг, це загорода, де працював; недалеко там поле, що його обробляв. Квіти зложили свої головки до сну. Вся природа відпочиває. Скрізь панує непорушно нічна тиша. А там в далечині щось обзивається. А, справді, це є придорожний сигнал залізниці, що їде до недалекого міста. Туди він так радо ходить. Чи вже там ніколи не загляне? Он, здригнувся птах на галузці. Це все нагадує батькові життя, життя, яке тепер перед ним замикається... Нараз заіржав кінь у стайні і забрехав пес. Рішився! Він-жеж тут ще потрібний!

— Вже готові? — питає глухо Смерть.

— Ні, ні, я не можу йти! — відповів батько зломаним голосом. Опісля обернувся і нерішучим кроком забрався до будинків. Не мав відваги піти в кімнату до недужого сина. Зачинився у своїй кімнатці і перетомлений сидів у задумі.

У світлиці при хворім ще є мати і дві сестри. По хвилині молодша сестричка, втомлена піклуванням, вийшла тихцем у

город. Тут угледіла якусь статть і навіть не догадалася, що це смерть.

— Мушу всяти одно життя з цієї хати! — сказала до неї Смерть.

— Заощади мого брата! — благала сестра. Залиши його, а візьми мене, бо він є моїм другим „я“. Ми все жили разом. Він про мене ніколи не забув би.

— Тож ходи! — сказала Смерть і простягла руку по дівчину.

Та дівчина затрусилася. Поглядає на тую статть з тривогою. Бачить над собою золоті зорі. Ще ніколи не сяли так ярко як сьогодні. Он, вдалечині цвинтар, а пам'ятники, як білі тіни, зарисувалися у темноті. А там річка, що на її берегах вони забавлялись обоє. Життя починає здаватись надто дорогим для дівчини. Почала слабнути її відвага. Обернулася і скоро побігла до хати.

Пізніше, вночі, вийшла старша сестра до саду відсвіжитися — і стрінула Смерть...

— Досі жду! — сказала до неї Костуха.

— Хочу йти з тобою — відповіла дівчина поважно. Я сильна, зроблю це задля брата. Разом ми вчилися, разом читали книжки; він був моїм повірником. Хочу йти з тобою — за нього...

Знову простягнула Смерть обі руки до неї. Та дівчина почала нараз відчувати важність хвилини. Таж вона на вершку життя! Її життя належить вже тільки до неї самої. Відвага опустила її. Вона відчуває, яку жертву принеслаб зі себе... Таж має жениха. Ті дерева за церквою заховали його у своїй тіні. Он, стоїть цей кущ рожі, що з нього зірвала йому першу рожу на доказ своєї любови, бо її уста вагалися йому це сказати. Брат є й досі хлопцем, який не відчуває ще того добра в життю, тож не буде його жаліти. Без слова обернулась, а здавивши сльози, рішилася жити.

Вкінці вчасним ранком, як вже свитало, вийшла в сад мати, залишивши обі доньки біля хворого сина. За сльозами в очах і не бачила, що Смерть стоїть перед нею.

— Ах! — скрикнула, заломлюючи руки. — Ти вже прийшла по нього?

— Прийшла по одно життя з цієї хати! — заявила Смерть гробовим голосом.

Тут мати відповіла з усміхом:

— Я готова! — а подаючи їй руку додала:

— Дозволь ще мені, щоб я докінчила свою повинність.

— Пожду на тебе! — відповіла Смерть.

Мати вернулася до хати, оглянула все, і бачить, що скрізь усе в порядку. Взяла опісля свої ключі та книги і занесла їх у кімнату до хвогого. Довго, довго дивилася в його обличчя. Ні з чоловіком, ні з донькою не перекинулася ні одним словом.

Колиж так дивилася на свого сінка, бачить його ще немовлятком, як його перший раз сповивала. Тепер ледви помітний усміх перелетів її обличчям.

Відтак вийшла в сад. Квіти вже відносили приспані головки, а студений вітер колихав ними. Оглянулася ще раз довкола: на своє господарство, на церкву, на село. Її думка була при мужеві й доньках, які будуть піклуватися хлопцем.

Та деж є Смерть? Нікого не бачила довкруги. Аж там стежкою хтось надходить.

— Я вже готова! — говорить мати. Я тут — і подає руку постаті.

Постать взяла її руку у свої долоні і каже:

— Моя сестра — Смерть пішла собі геть...

— А ти, хто? — питає мати.

— Я є Життя!

Мати, обернувшись, подалася в хату. На сходах ждав її вже муж і радісно говорив:

— Тихше, тихше! Ось тільки що заснув наш син...

За чужим мотивом подав: *Богданко*.

Побажання для матусі.

Люблю Тебе моя Нене,
Бо як не любити?
Хтож зумів би так ніжненько
Донечку пестити —

Пильнувати, доглядати,
Мити, годувати...
Хто потрафивби для мене
У ночі не спати. —

Люблю Тебе моя Нене,
Люблю і кохаю —
І так тішуся безмежно
Що Тебе ще маю —

Що все дивляться на мене
Твої добрі очі —
І так знають, розуміють
Чого доня хоче. —

Люблю Тебе моя Нене —
Бо як не любити?
Бодай тим моїм серденьком
Хочу віддячитись.

І китичкою цих цвітів —
Прийми їх Матусю. —
Знай, що Ти найбільшим скар-
Своєї Ганусі... [бом

Іванка Трешневська-Савицька.

Ганна Чернуха (Басарабія).

МАТЕРИНЕ СВЯТО.

Сценічна картина в 3 діях.

ДІЄВІ ОСОБИ: Мати (шевкиня). — Тарас (років 10) — Петро (років 12) — Наталка (років 8) — Оля — (років 6,) її діти. — Софія (вчителька). — Сусідка.

Річ діється в Перемишлі по світовій війні. Сцена: вбога кімнатка. Обстановка: стіл, стільці, шафа, ліжка. На стіні портрет Шевченка, на полиці книжки.

ПЕРША ДІЯ.

Я ва 1.

(Ранок. В ліжку лежить Тарас, зі синцем під оком, і сам зі собою розмовляє):

Тарас: Мама вже нема дома, пішла до міста. Завжди вона занята: то готує їсти, то шиє паням сукні і заєдно сумує та плаче за татом, що вернувся на Україну, щоб приеззти сюди братчика Петра та дві мої сестрички й бабусю. Давно виїхали й досі не вернулись. Уже й Великдень минув, а їх — як нема, так нема... Ми в мамою так ждали на них, сподівались на свята... Ой, щось тут болить мене під оком! *(Встає, одягається і дивиться у дзеркальце)*. Ого-го, який синець! Добре я зробив, що зараз ліг спати, як вернувся додів, і мама нічого не бачила, а то знову плакалаб, що там мене трохи подряпали... *(Вмивається у мидниці)*. А чого плакати? Яж казав — як каже тета Софія — я мушу не тільки за себе постояти, але ще й маму захистити. Я їй не розповідав, що мене вже два рази били чужі хлопці, а вчора я змовився з Івасем, щоб їм віддати. Івась ще вагався, але коли ми підійшли до тих хлопців й Івася вдарив перший онтой малий, тоді і він почав відбиватися. Добре ми їм удвох дали! Знатимуть тепер, як нас зачіпати, коли йдемо зі школи. *(Дивиться в дзеркальце)*. А! пригадав! Це, як я звалив того високого хлопця на землю й ми борикалися, тоді я вдарився лицем об камінь. Ну — це нічого! Погнівається матуся трохи, та й кінець. Але, як дізнаються, що в інституті розбита шибя, то це вже гірше буде. Треба раніш вийти з дому, заки мама вернеться. *(Складає з торбину книжки й приготовлений на сніданок хліб і пе нашвидку горнятко молока)*.

Я ва 2.

(Входить сусідка).

Сусідка: Добридень, Тарасе!

Тарас: *(відвертається)*. Добридень!

Сусідка: А чого це ти відвертаєшся? *(Заглядає хлопцеві в лице й сміється)*. Добре готовишся на Свято Матері! Бач, який гарний синець собі придбав!

Тарас: *(затулює око рукою)*. Нічого, це мине дозавтра.

Сусідка: Не турбуй, Тарасе, своєї мати. Знаєш, як гірко їй живеться, як вона тяжко працює.

Тарас: *(засоромлений, спускає вниз голову)*.

Сусідка: Сьогодні раненько приходила до мене пані Софія й казала, щоб ти після науки зайшов до неї конечно. Вона тобі розповість, що треба зробити, щоб завтрішній день був справжнім радісним святом для твоєї мами. А я заспокою маму і скажу, що ти зі школи пішов до пані Софії.

Тарас: Спасибі вам! Вже йду. А ви, будь ласка, не говоріть мамі нічого про синець. Це я впав і сам собі його набив...

Сусідка: Добре, добре! *(Обоє виходять)*.

Я ва 3.

(Входить мати — втомлена, сумна, в темному одінні. Кладе закупки на стіл, розглядається по хаті).

Мати: Нема мого горобчика, пішов уже до школи. Отак минають дні за працею, не маю часу й поговорити з хлопцем. Один він тут зо мною. А другі діти? Де вони? Чи живі? Чи їх ще коли побачу? Від чоловіка ні вісточки, уже й надію втратила.

Я ва 4.

(Входить сусідка).

Сусідка: Добридень, пані. Я прийшла сказати, щоб ви не дожидали Тараса з обідом, бо він буде в пані Софії. Вона приходила вранці, як він ще спав, а вас не було дома і просила, щоб хлопець по науці зайшов до неї.

Мати: Дякую, що ви це сказали, а то була б журилася, що його так довго нема зі школи. Тільки він один у мене залишився. — Від чоловіка нема вістки, не знати, чи й живі вони ще.

Сусідка: Не журіться, пані! Бог допоможе і вони всі повернуться до вас. А чому ви не забрали всіх дітей зі собою, як ішли сюди?

Мати: Хібаж я вам не розказувала, як це було?

Сусідка: Ні!

Мати: Так сідайте, прошу, то вам розкажу. Коли ми жили на Україні, то я теж шила. Я вивчилась кравцювати, щоб допомогти родині, бо нас було семеро: четверо дітей, мама й я з чоловіком, а він мав посаду книговодця з невеличкою платнею. Як большевики заняли наше місто, то військовим комісарем став один з місцевих большевиків. Він мене покликав, щоб я в них перешивала з награбленого одяги на його жінку й дітей. Так я в них шила кілька тижнів. Вони до мене добре ставились за те, що я нікому не розказувала, що я шию і взагалі про те, що в них у хаті робиться. Жінка комісаря була людина проста, неосвічена, не звязана з партією й зі всім мені звирялася. Я знала, де і що в них є.

Одного разу комуністи бились з нашими повстанцями і взяли в полон 8 наших; допитували їх, а на другий день мали розстріляти. Затримались з виконанням присуду тому, що комісаря покликали на друге село, де теж було неспокійно. Увечір того дня, коли привезли полонених, я вернулася додому (ми жили на самім краю міста) і застала в хаті одного знайомого, що стояв близько до повстанців. Він спитав мене, чи я знаю, де комісар переховує урядову печатку. Я відповіла, що знаю. Тоді він став мене намовляти, щоб я викрала цю печатку, а вони напишуть приказ перевести арештованих повстанців на друге місце. Свої люди, передягнені по большевицьки,

переведуть їх і так врятують їм життя. — Я довго вагалась, але знайомий і мій чоловік кінець-кінцем мене переконали.

На другий день, коли йшла від комісарів додому обідати, я взяла печатку й передала її в умовлене місце, а сама, не заходячи до хати, пішла до ліса, де вже дожидав мене мій чоловік з Тарасом і один повстанець з кіньми. Мама й троє дітей залишились. Я сіла на одного коня, мій чоловік з Тарасом на другого. Козак провів нас до польського кордону й вернувся з кіньми, а ми пішли до найближчого села. Коли мій чоловік упевнився, що не грозить нам уже небезпека з большевицького боку, попрощався з нами й повернувся додому, щоб забрати маму й діти.

Софія, моя далека кривна, була вже в Перемишлі. Вона якось дізналася, що я в Галичині й допомогла мені перейти сюди, та подбала, щоб я мала роботу. З того часу минуло вже більш пів року, а від чоловіка нема ніякої вістки. Напевно всі загинули. *(Плаче)*.

Сусідка: Не журіться, пані! Вірте мені, що все скінчиться якнайкраще і то скоро. А покищо — прощайте. *(Виходить)*.

Мати: Прощайте! Спасибі за розраду. *(Сама)*. Потішають мене добрі люди, та так певно, як оця сусідка ніхто ще не говорив. Може вона щось чула? Піти б мені до Софії, може вона щось знає... але передусім треба скінчити цю суконку на завтра, бо як не скінчу, то й грошей не буде, а завтра неділя, треба щось кращого зварити на обід. Побачуся з Софією вже завтра, а може Тарас щось від неї почує, то вечором мені розкаже. *(Береться за шитво)*.

Завіса.

ДРУГА ДІЯ.

Я в а 1.

(Вечір. В хаті нема нікого. Входить Тарас, кладе торбинку на стіл і витягає з неї 5 чоколядок. Розглядає їх й укладає на столі).

Тарас: Оцю найбільшу, мамі, а ці Петрові, Наталці й Олі, а цю теті Софії. Треба їх скоріш заховати, доки мама прийшла. Я тихенько прокрався попри кухню, щоб вона не почувла. *(Ховає чоколяди під матрац у ліжку)*. Отак добре, не видно їх. *(Думає хвилину й щасливо всміхається)*. Боже! яку Ти нам радість зіслав! Ми будемо всі разом жити. Тато тепер хорий, його підстрілили большевики. От, як я виросту, я їм дам! *(Погрожує п'ястком)*. Але Петро каже, що тато скоро видужає й прийде до нас. Тета Софія казала мені дати козацьке слово, що сьогодні нічого мамі не зраджу, а то з радощів могла б захоріти. Розвеселю її тільки. А що то буде завтра, Господи!

Я в а 2.

(Входить мати).

Мати: Коли ти, Тарасе, увійшов, що я не чула? *(Засвічує лампу)*. Що казала тобі теті Софія? Чого вона тебе кликала і чому ти так довго був у неї?

Тарас: Нічого, матусю! Вона вам завтра сама розповість.

Мати: Та що саме? Скажи! Може має листа від татка?

Тарас: Може. *(Цілує маму)*. Мої дорогі матусю! Вдягніть завтра вашу

блакитну сукню, а сьогодні лягаймо скоріш спати, щоб швидше настав ранок — от що! *(Крутиться біля матері, обнімає її, гладить і зазирає в очі).*

Мати: Ех, що таке, завтра? Звичайна неділя та й усе!

Тарас: Ні, матусю, не звичайна. Завтра — День Матері. Всі мами радіють, а ви будете найбільш втішатись — так каже тета Софія.

Мати: Та говори-бо ясно! Може ти що знаєш, а то я не діждуся ранку. Лягай спати, а я побіжу до тети Софії та довідаюсь.

Тарас: Не йдіть! Тети не буде тепер дома, а я сам боюся остати в хаті...

Мати: Такий козак і боїться?

Тарас: Годі, любі матусенько. Скоріш-скоріш лягаймо спати. *(Стелить ліжко. Мати шиє. Тарас пеститься коло матері).* Поцілуйте свого козака й спочиньте вже. Нехай вам цієї ночі присняться всі наші разом з татком...

Мати: *(Цілує Тараса).* Вони і так часто мені сняться, та що з того? Я ще маю трохи дошити, відтак ляжу.

Тарас: А завтра встаньте рано-раненько, вдягніть блакитну сукню й дожидайте тети Софії. Може вона нам яку добру вістку принесе — вона така розумна й добра і все знає.

Мати: *(Всміхається й роздягає Тараса. Він кладеться до ліжка, а вона знову сідає шити. Тарас просить, щоб мати йому щось заспівала на сон. Мати тихесенько приспівує тужливу пісеньку).* Побачимо, яку вістку принесе мені Софія. *(Кінчає шитво й гасить лампу).*

Завіса.

ТРЕТЯ ДІЯ.

Я в а 1.

(Ранок. Тарас сам у хаті. Хутко зривається з ліжка, застелює його, вдягається, дістає зпід матраца чоколядки й розкладає їх на столі).

Тарас: Оця найбільша мамі, бо сьогодні День Матері — це їй дарунок від мене, а ці...

Я в а 2.

(Входить Софія).

Софія: Що? Мами ще нема?

Тарас: Ні, вона пішла віднести сукню, а потім до церкви. Вона скоро вернеться, бо чекає на вас. А де Петро, Наталка й Оля?

Софія: Вони в сусідки, зараз їх приведу. Ну, як ти говорив з мамою? Потішив її?

Тарас: Так, вона вже повеселішала. Я піду за Петром.

Софія: Йдемо. *(Виходять. Якийсь час нема в хаті нікого).*

Я в а 3.

(Входять: Софія, Тарас, Петро, Наталка й Оля. Тарас попереду, широко відчиняє двері, веселий і щасливий).

Тарас: Тіточко! Отак зробимо — я вже передумав у вечорі: Петро стане за шафою, а дівчата сховаються за ліжком. Давайте скоріш квітки на стіл! Не розглядайтесь, а ховайтесь. *(Діти ховаються. Софія*

схвильонана сідає за столом і виймає листа. Тарас крутиться по хаті, перешептуючись з дітьми).

Ява 4.

(Входить мати).

Мати: Тарас і дверей навіть не зачинив. *(Побачила Софію, цілується з нею).*

Софія: Як себе почуваєш, сестро? Що снилося тобі цієї ночі?

Мати: Та все, те саме: ніби я живу дома, а зі мною діти й чоловік. Але це тільки сон... А може ти дістала яку вістку від них, бо Тарас вернувся від тебе такий веселий і запевнював мене водно, що сьогодні в День Матері стріне мене велика радість.

Софія: І він правду говорив. Ось тобі і лист! *(Подає її листа).*

Мати: *(Читає).* Від чоловіка!.. *(Плаче й сміється. Прочитавши, обнімає Софію й цілує її).* Це ти цього листа дістала? Як? Коли? Від кого? *(Зза шафи підходить до неї Петро, за ним ідуть дівчата).*

Петро: *(легенько обнімає матір).* Мамо! ось і ми!

Мати: *(Хитнувшись, розкладає руки).* Діти мої! Невже ж це ви? *(Софія і Петро підтримують її й садовлять на стілець, а дівчата припадають до неї й цілують. Софія плаче. Тарас і Петро стають по оба боки матері й обнімають її).* Діти мої! світе мій! неужеж це ви? А де тато? Як ви дісталися сюди?

Петро: Тато живий і здоров... тільки легко ранений у ногу. Тепер лікується в шпиталі. Кулю вже виняли й він вnedовзі зможе ходити і ми візьмемо його сюди до нас.

Наталка: Ми ще вчора приїхали з паном лікарем до тети Софії. Я так плакала й просилася до вас, але тета сказала, щоб ми аж сьогодні прийшли, бо сьогодні День Матері і він буде для вас справжнім святом. Мої найдорожчі матусю! От, уже ми всі разом!

Оля: Ми ніколи не покинемо вас, будемо всі разом з вами і татком. Тільки бабуся одна залишилася.

Мати: Що з нею?

Петро: Здорова. Скільки ми не просили, щоб й вона їхала з нами, але не хотіла, кажучи: «Я вже стара, буду вам у дорозі заважати. Умру тут на рідній землі». І залишилась. *(Відвертається й витирає сльози. Тарас задумливо дивиться по черзі на кожного, хто говорить).*

Мати: *(до Софії).* Люба моя сестро, як я зможу віддячитися тобі за те, що ти для мене зробила?

Софія: Дякуй Богові та собі. Ти героїнка — щоб спасти борців за волю України, ти забула про свої діти. Ти, мати-українка, спасла синів України від смерті. А вони не забули твоєї жертви й допомогли твому чоловікові й дітям перебратися через кордон сюди. Вони з глибокою пошаною шлють тобі привітання. Я ж звичайна людина і життя моє звичайне. Мій чоловік зі сином ось уже другий рік живе у Франції, а я з донею тут і не вміємо зробити так, щоб бути разом. *(Закриває лице й відходить до дверей).*

Мати: Софіє! бідна моя сестричко! Будете і ви разом, коби здорові.

Софія: *(Повертається від дверей).* Ех!..

Петро: Я вдягнув на себе вашу вишивану сорочку і так приніс її вам. Ось вона! *(Подає матері).* Це мій вам дарунок у День Матері. Я знаю, як ви її любили, тепер буде вона у вас нажавжди.

Наталка: А я намисто принесла ваше. Ось воно!

Оля: А від мене вам світлина бабусі, що на ній вона була знята ще з дідусем — і квітки. Це дала мені тета Софія. *(Подає дарунки).*

Тарас: *(глянувши на Софію, стає перед мамою з чоколядками в руці).* А я вам казав, наші найкращі матусю, що цей День Матері буде для вас солодкий, тому даю вам найбільшу чоколяду... *(Софія до нього шепотом: «А ще що?» — Тарас до неї: «Знаю».)* а окрім цього тризуб. Он він уже висить на стіні. Ви так хотіли його мати. Всі ми вас любимо дуже-дуже. Решта чоколядок для тети Софії і Петра і сестричок.

Петро: *(до мами).* Вітаємо і ми вас з днем Свята Матері, дорогі наші матусю.

Наталка й Оля: *(разом).* І ми, і ми!

Мати: *(зворушена).* Справді все те переживаю, немов у сні. Сама собі й своєму щастю не вірю. *(Обнімає дітей, Тарас роздає чоколядки).*

Софія: Тарас вдався в тебе. Він збирав гроші, які давали йому на свята, щоб купити собі рушницю до стріляння корком — це була його найбільша мрія. А він призначив ці гроші на дарунки.

Тарас: *(Відмахується руками).* Нічого! нічого! Ми тепер з Петром купимо справжні рушниці і підемо визволяти бабусю з большевицької неволі.

Софія: *(До матері).* Колиб кожний виконяв свій громадянський обов'язок так, як ти, не булоб нас тут, не мусілиб ми скитатися як емігранти, а жилиб у себе дома, там — на Україні.

Мати: *(Стає лицем до публіки, окружена дітьми).* Дякую Тобі, великий Боже, за все, що Ти мені посилаєш. Вірю, що так, як до мене повернулися мої діти, так повернуться до Матері України всі її сини й доньки, що тепер туляються бездольні по всіх світі...

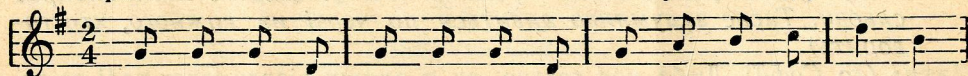
Всі: Амінь!

Завіса.

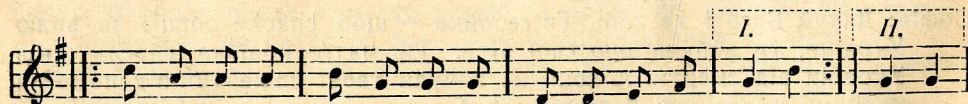
Вже весняний вітер віє.

Мірно.

Слова і музика: Теодора Пеліха.

Вже вес - ня - ний - ві - тер ві - є, Сон - це при - грі - ва - є,

Со - ло - вей-ко на ка - ли - ні Пі-сень-ку спі - ва - є. ва - є.

Бузюк ходить, жабки ловить,
Смачно заїдає,
А бузятко-небожатко
Крильцями махає.

Роботяща, гожа пчілка
У лісок літає
І до улия свого
Все медок складає.

Жайворонок попід хмари
Високо літає,
Срібнесеньким голосочком
Бога величає.

Курята і качатко.

От, цікавий образочок!
Курка-квочка має діти,
Є з ким бавитись до схочу,
Веселитись і радіти.

Але щось тут не в порядку:
Курятка в громадку збились
І на те мале качатко
Всі ворожо задивились.

Звідки взялось те качатко,
Що стоїть при курці зправа?
Хоч історія це проста, —
Але буде вам цікава.

Як під квоку господиня
Двацять яєць підкладала,
То між курячі й качаче
Ненароком замішала.

І як вилізли маленькі,
Аж тоді всім стало ясно,
Що між дробом тим знайшлося
Те одно качатко власне.

Це і курятка пізнали
І воркочуть що-хвилини:
»Йди від нас, бо ти не наше,
Ти не з нашої родини!«

А качатко бідне, кволе,
Вже й не знає, що робити, —
Та на щастя мати-квочка
Стала на дітей сварити:

»Жийте ви з качатком в згоді,
Бо й воно моя дитина!
Я йому і вам є мама,
Ви й воно — одна родина!

Лиш подумайте, що булоб,
Якби мами ви не мали...«
Курятка на це замовкли
І качатко шанували.

(Ю.)

День Матері в небі...

Мала Надійка не має мами. Вона ще тому три роки залишилася сиротою, одинока з батьком. Мати важко перестудилася і хоч як піклувалися нею, хоч як плакали обидвоє — мати померла і пішла до Бозі.

Сумно сирітці Надійці. Хоч і як батенько любить її і дбає про неї, то вона все згадує про свою неньку і часто нищечком плаче. Та й батько часто має очі повні сліз. Нераз сідають обидвоє і говорять про покійну, як їм добре було з нею, які вони були щасливі. І нераз Надійка щиро жаліє, що за життя неньки часом була нечемна, часом засмутила неньку. Хоч таких випадків було мало, та всеж Надійка дуже жаліє того.

Та найсумніше стає сирітці тоді, коли наближається День Матері і всі її товаришки приготівляють концерт у честь мамів. Вона згадує, як то і вона колись брала участь у такому концерті і як мати тишилася її виступом. Тепер Надійці не до того. Вона не моглаб тепер деклямувати віршика, ні співати пісеньки. Вона тільки плакалаб та про неньку думалаб.

А найважче було Надійці того року перед Днем Матері. Вона знов пригадала собі минулі щасливі дні біля рідної матері і не могла про ніщо інше думати. Вона стала молитися до Бога, щоб дозволив їй хоч у День Матері побачитися з любою матір'ю. Вона ж чула нераз, що померлі матері приходять до своїх діточок бодай у сні. І правда, батько говорить їй завжди, що їх покійна мати завжди при них, завжди на них дивиться з неба. Але Надійка хотілаб бачити неньку. Або нехай ненька прийде до неї, або нехай вона піде до неньки до неба, бодай на той один день...

І видумала Надійка написати листа до неба, до Господа Бога і до рідної неньки. І коли в переддень Дня Матері не було батька дома, Надійка сіла при своїм столику, взяла білий папір і перо і почала писати...

„Моя Найдорожча Матусю! Завтра в нас День Матері. Всі діти будуть знов тишитися своїми матерями, а матері діточками, тільки я сирота не маю Тебе, Ненечко, біля себе. Кому я зложу бажання? Кому я принесу квіти з поля? Прошу Тебе, Ненько, прийди до мене бодай на той один день і пригорни свою Надійку. І потіш мене і батька, бо ми обидвоє дуже-дуже сумні і зажурені.

„Господи, Боже! Молю Тебе, позволь моїй Матусі, щоб віддала мене бодай у це рокове Свято, або позволь мені відвідати її у Твоїм Царстві небеснім і поглянути на Неї та поті-

шитися Нею. Зате я, Господи, буду чемна-чемна дівчинка і ще щиріше буду молитися до Тебе і ще щиріше...”

Тут нагло щось незвичайне сталося з Надійкою. Поволі ніби мрякою зайшла вся кімната, стало на хвилину темно, тільки в однім куточку напроти, там, де на стіні був образ Матері Божої, щось наче блисло, а далі заясніло більше світло, а далі розяснилося, мов тисячу свічок засвітило — і Надійка враз побачила чудесний образ. Вона опинилася десь на ясній леваді перед великою золотою брамою, звідки било преясне світло, мов сто сонць. Перед брамою було багато таких дітей, як Надійка: дівчаток і хлопчиків. Усі вони на щось чекали. Аж тут відчинилася брама і очам дітей представився величавий образ. В крузі ангелів стояли померлі мами тих усіх діточок. Усі були ясні, погідні, щасливі. Діточки кинулися до матерей, кожна дитина до своєї і Надійка навіть не знала коли опинилася в обіймах своєї дорогої неньки. Мати горнула і притискала її міцно до серця, цілувала в личко і в головку, а Надійка не могла й слова промовити з незвичайної радості. Та заговорила мати:

„Кохана дитино... Ти не уявляєш собі, як я тут радію, коли бачу, що ти там на землі з батеньком своїм думаєш про мене і молишся до Господа та виростаєш на чесну людину. Та ще більшу втіху вчинила ти мені нині, коли просила Господа, щоб дозволив тобі прийти до мене на хвилинку. Так просили й інші діти-сироти і ось Бог милостивий приготував для сиріток такий гарний День Матері в небі. Будь далі чемна, моя кохана доню, а я буду чувати над тобою і над батьком і Бога буду за вас молити. Я для вас не вмерла, бо любов материна вмерти не може. Не сумуйте, тільки славить Господа...”

І знов сталася переміна... Ясна хмарка стала заступати той чудовий образ; у хмарці стали зникати ангелики і поблідла поява матері. Ще чула Наєйка поцілунок її на своєму чолі, ще чула виразно дотик материнських рук — та вже не бачила нічого, тільки знов з'явилася перед нею її кімнатка, а при ній сидів батько, що якраз прийшов додому і застав доню, як заснула при столику, пишучи якогось листа. Батько взяв листа в руки, прочитав скоро, зрозумів усе і сумно всміхнувся. І тепер сказав він до доні, що пробудилася:

— Надійко, ти спала при столику?

— Не знаю, татусю, чи я спала, але я бачила чудовий образ...

І вона розповіла батькові все, що бачила.

— Бачиш, донечко, Бог вислухав твою просьбу і дав побачити тобі нашу неньку в чудовому сні. Так завжди буде

Господь сповняти всі наші просьби. Отже не сумуй так, дитино, послухай неньки, молимся до Бога і жиймо в надії, що Господь і наша ненька нас не опустять. Я тобі завжди кажу, що наша мама все при нас, її любов не опускає нас. А хоч і не бачимо її тут перед собою, та знай, що вона бачить нас. на кожному кроці, так, як і Мати Божа, що осьтут дивиться на нас із святого образу...

Батько й Надійка поклякали перед образом Матері Божої і гарячо дякували Їй і Господеві за потіху, що зіслав донечці Надійці. А їх покійна мати дивилася в той час на них із неба і раділа всім серцем і душою.

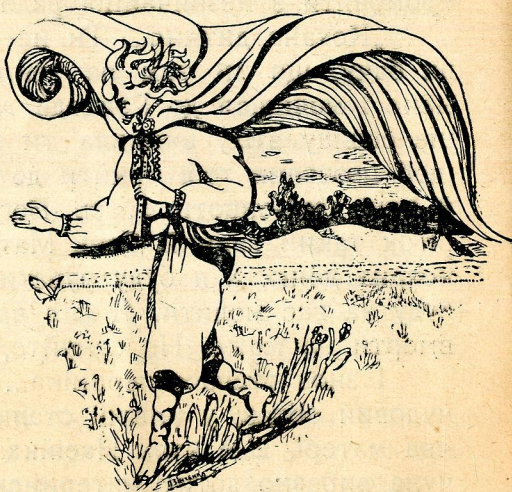
Катерина Фоссек.

Князенко Май.

Маю, маю, зелений розмаю!
А хтож тебе маю завітчав у гаю?
Завітчала мене Веснонька-царівна,
Вся в квітах запашних, гейби коро-
лівна.

Маю, маю, маю-розмарине!
Відки взялось небо чистеньке і сине?
Змалювала небо чарівничка-весна
З неїж бо малярка, бачиш пречудесна.

Маю, маю, барвінковий квіте!
За що тебе люблять так маленькі
діти?
За тепло, за сонце, за ясну погоду,
За запах, за квіти і за мою вроду.

Маю, маю, царенку в короні —
Ходи з нами гратись в танок на
[вигоні.

Затягнемо разом пісню над пісня-
[ми,
Щоб лунала звучно полями — гаями.

Іванка Трешневська-Савицька.

На Юрія, памятай це —
На батькові імянини —
До голення мило купиш —
Лиш „ЦЕНТРОСОЮЗУ“ сину!

А матусі у „ДЕНЬ МАМИ“
Мило дай тоалетове —
Від „Центросоюзу“ мила
Лице гладке, мов шовкове!

Поворот Славка до Львова.

Повних два тижні просидів Славко в Ужгороді у стрийка. Що правда, цього не слід розуміти дослівно, бо Славко не сидів у стрийка дома, тільки оглядав Ужгород та й околицю. І пізнав чимало, багато довідався та й багато навчився.

Найбільше цікавило Славка пластове життя на Карпатській Україні, а деж про це найкраще довідатися, як не в столиці в Ужгороді. Тому прохав стрийка, щоб запровадив його в пластову централю.

— Дуже радо! — сказав стрийко й одного дня повів Славка туди.

— Приводжу вам гостя з Галичини — сказав стрийко, коли явилися в централі. — Він хоче довідатися про пластовий рух у нас, про його початковий розвиток та теперішній стан.

— А, дуже радо подамо все! — сказав один із приявних там пластових керманичів.

— Як тобі, малий козаче, певно відомо — говорив він даліше — за малярських часів міг розвиватися тільки малярський пластовий рух, а про український не можна було й думати. Аж, коли по світовій війні ми добровільно злучилися з чехословацькою республікою, можна було подумати теж і про український пластовий рух. І на жаль не зараз взяли ми до заснування пласту. Що тільки в 1921 р. заснувався перший пластовий гурток у Хусті. Заснував його професор Андрій Дідик, галичанин, бувший Усусус і бувший професор української гімназії в Рогатині. Також і професор Остап Вахнянин, теж галичанин і Усусус і теж галичанин дир. гімн. Андрій Аліськевич дуже багато причинилися до розвитку нашого пласту.

В дальшому розвитку пласту мають великі заслуги: посол Юлій Ревай, гімн. проф. Леонід Бачинський, др. Богдан Аліськевич, Андрій Ворон, Юрій Шерегій, о. Августин Волошин, й д-р В. Пежанська та др. І. Устіянович. Сьогодні пласт наш дуже гарно розвивається.

Зацікавився Славко теж шкільництвом, а передусім гімназіями — не диво, бо ж він сам гімназист. Тут уже сам стрийко подав йому відомости про гімназії та про інші школи: гімназій є кільканадцять, з цього більшість для українських дітей, тільки на лихо в деяких із них участь „язичієм“ зближеним до російської мови. А крім цього є чеські й мадярські, ба й жидівська гімназія. Ще воно не зовсім добре, але свідомість нашого народу росте скоро, то дасть Бог в усіх наших гімназіях українська мова буде мовою навчання. Крім гімназій є вчительські семінарії. Народніх шкіл є в нас близько 800, учить в них понад 2000 вчителів. Українських народніх шкіл є до 500. Українських горожанських шкіл є 18, чеських 17. Є при цих школах і класи мадярські (24 клас) й німецькі (3 класи).

— Щось мені здається, що чеських шкіл забагато, а наших замало — замітив Славко.

— Це правда — сказав стрийко. — Це тому, що жида записують свої діти до чеських шкіл. Але все ж таки ми тепер маємо свої школи народні й середні, а за мадярської влади не було їх зовсім. Тільки в деяких церковних школах учили по українськи читати. Є також наші школи промислові й торговельні. Коротко — освіта в нашому народі йде вперед. Помагають тут і читальні, що є сливе в кожному селі.

(Кінець Суду)

Діти — в гай!

Ходю.

Слова: П. Носувця

1. Раз, два, раз, два, ді - ти, в гай! Раз, два, раз, два, бо вже май!
 2. Раз, два, раз, два, все спі - шім і за ру - ки ся дер - жім!
 3. Раз, два, раз, два, стеж - ко - ю, до - ли - но - ю, го - ро - ю,

Там пта-ша - та вже спі - ва - ють, крас-ні цві-ти про - цві - та - ють,
 У лі - соч - ку за - спі - ва - ем, вес - ну го - жу при - ві - та - ем,
 По - спі - шай - мо до по - точ - ка, до ма - лень - ко - го мли - ноч - ка,

Настунина тайна.

Настуня прийшла нині заскоро до школи. Ще вчилися старші діти. Нічого не шкодить, можна зачекати. Чи під яблуною, чи під каштанами сісти собі в холодочку. На дворі тепленько.

Ще хвилинка і ось, старші діти мають перерву. О! — як весело замішатися між них — слухати, що говорять, дивитися, що роблять. Може будуть бавитися, може візьмуть Настуню до забави. Настуня маленька першачка, але так любить старші діти — так хоче між них замішатися.

А як вони гаморять! Одні ще вчаться якийсь віршик, одні співають, одні вганяють перед школою.

Але що це? — Одна старша дівчинка скоренько вийняла кусник паперу, сіла на лавчині під яблуною і — малює! Справді малює!

Настуня цілком не знала, що можна так скоро малювати і так усе, що лише забагнеться. От так: — яблуня, не яблуня, хатка, плотик, — ну, щонебудь, на що очі дивляться! Дивиться Настуня, дивиться і дивується.

Аж тая дівчинка добула мале, кругле пуделочко, щось звідтам узяла і красить свій малюнок — ах, як чудесно красить! — малює червоний дах на хатці! — Дах з черепиці! Як правдивий! — Чим вона так малює?

— Що це? — питає Насту ня показує пальчиком.

— То крейдка, червона крейдка! — каже школярка.

І положила тую чудесну крейдку перед собою, на лавчині.

І Настуня вміє вже дещо малювати: От, хлопчика, такого знаєте, з личком, як банька, з руками і ногами, мов патики.

— Але щоб на світі були такі чудові крейдки, такі червоні?

То дивно! Якби Настуня мала таку крейдку, то її хлопчик міг би мати червоне личко. А може намалювалаб хатку з червоним дахом...

Ах! мати таку червону крейдку, мати хоч кусничок!

І хап! ухопила крейдку в кулачок, тай почала втікати що сили. Подвірям, а потім гостинцем, що сили.

— Вкрала, вкрала! — ухопила мені крейдку! — Біжіть, ловіть! Злодійка! — кричить тая дівчинка.

І вже ціла гурма дітей біжить ловити Настуню.

Кричать: — Стій! — Віддай!

— Ловіть, ловіть!

Зловили і ведуть. Ні, не ведуть!

— Ухопили запідпахи і тягнуть силоміць. Майже несуть у воздуху. А вона цілком не рухає ногами — не йде — не хоче йти!

Віддай крейдку! — кричать. —

Ти вкрала! — Зараз віддай!

— Не віддам! Я не вкрала! — Не маю ніякої крейдки!

Вона затиснула кулачок і підняла його високо, понад головою.

— Пожди! Пані нас розсудять! Побачимо! До пані, до пані! Настуня ціла трясеться, плаче, впріла. Перед школою всі спинилися. Надійшли пані і дивуються:

— Що це ви, діти, так смичете малу Настуню, як телятко на заріз? Пустіть її!

Діти розказують, як то було:

— От, вкрала, втікла і ще говорить неправду! Така Настунька!

Пані кажуть:

— Ходи Настуню зо мною! — І взяли її за руку, завели до кляси і заперли двері. Діти страх, які були цікаві, що то з того буде. Але пані не пустили нікого до кляси.

В клясі були лише вони дві — і Бозя — ну, але Бозя є всюди і Бозя є добра.

Пані сіли за столом на кріслі, а Настуню взяли перед себе. Підняли її личко догори, подивилися в очі і сказали:

— Настуню? — Настуню!

А Настуня нічого не говонить, лиш так плаче, так плаче.

А пані беруть, розтулюють зіпрілий, затиснений кулачок, а в ньому лежить малесенький кусник червоної крейдки, як мала червона фасолька в стручку. Добули крейдку і положили на столі.

— Що ти хотіла зробити? Куди ти втікала?

— В світ — за очі! В гори! До — до — теплих країв...

— А що ти булаб зробила з крейдкою?

— Малювалаб ляльки — хлопчилів з червоними личками — і може — може — хатки з червоним дахом — і може ще й церкву...

— Я також маю крейдки — маю їх багато! — сказали пані.

І добули зі столика деревляну коробочку. Отворили. А там. Господи! Повно крейдок різнобарвних. І червоних і жовтих і синіх і фіялкових! — Аж в очах мигтить!

Настуня дивиться і не може надивитися. Ах, скільки і які гарні! Таких вона ще не бачила, бо недовго ще ходить до школи. Дивується, перебирає в коробці рукою, радується барвами.

А пані кажуть:

— Я можу тобі подарувати одну, але мусиш мене попросити. Не хочу, щоб ти сама собі брала чужі речі. Не люблю того. Треба просити. Ану проси! — Котру хочеш? Червону? — Правда?

Настуня така несміла, так не може слова сказати. Нарешті шепче тихо, тихесенько: — Прошу!

І бере з рук пані кусник червоної крейдки, на власність — на все.

Пані дарують. О, як добре Настуні з панею! — Але ще чомусь вона плаче. І трошечки сміється вже.

І таки вже не знає, що їй робити. Тай ховає своє личко на паниних колінах. А пані кладуть руку на Настуниній головці.

О! як добре притулити сплакане личко до паниних колін!

Але ніхто ніколи про це не довідається.

Ніхто не знає, що там діється в клясі — бо це тайна пані учительки і Настуниного серденька.

Пані віддали дівчинці той кусник крейдки і ще додали цілу крейдку, щоб не гнівалася на Настуню — бо вона не вкрала. Вона забулася... І вже більше того не зробить. Ніколи!

Ох, яка добра наша пані!...

Гая.

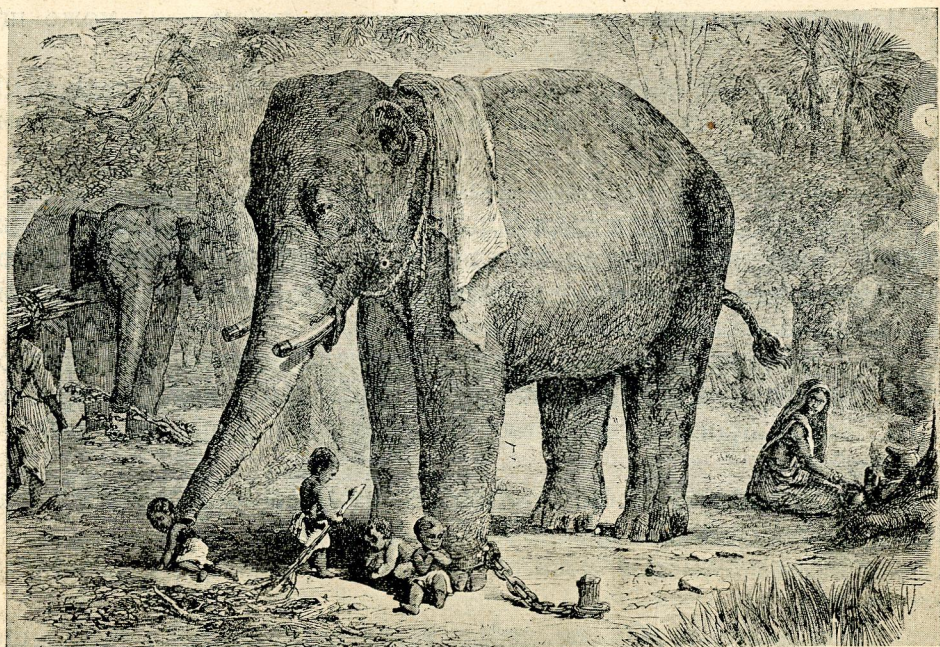
Слониха — нянькою.

Що тут робить на світлині
Величезний той слонисько?
Це десь в Індії далекій, —
А не в нашім краю близько.

Гляньте, там сидить із боку
І при ватрі щось кухарить
Мати, що з дітьми у лісі
Так самотньо господарить.

А ті діти там маленькі —
Коло слона посідали
Й бавляться собі безжурно, —
Ви напевно страх би мали!

А той звір — це є слониха,
Що дітей тих добре знає,
І вона, неначе нянька,
Діточок тих забавляє.

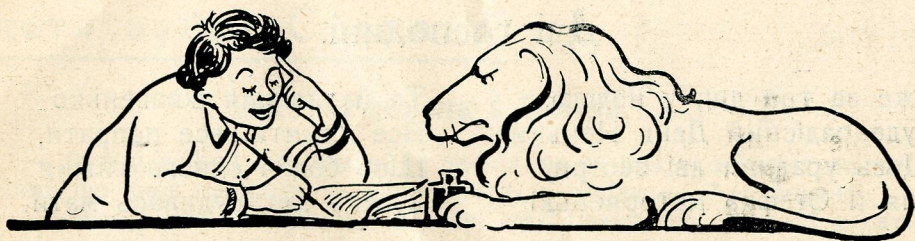
Як котре на землю впаде,
То підійме вмиль трубою,
На дітей тих уважає,
І не рушать їх ногою.

Бо хоч це лише слониха,
Але має серце мами, —
Знає, як то ніжно треба
Піклуватись діточками.

Знає теж, що як у неї
Є часом мале слонятко,
То його пестить індійка,
Пестять діти і їх батько.

Мама маму розуміє —
І тому живуть у згоді,
Бо дітей мами всі люблять
В світі над усе — тай годі!

(Ю. Ш.)

ЩО ПИШЕ ЛЕВКО ТРІСКА...

12. Чий то дарунок?

Ще був тиждень до „Дня Мами“, як ми врадили у хаті, нашій мамі у День Мами гарне щось подарувати.

І врадили, що найліпше вишити рушник гарненький; пам'ятка це буде гарна, втіха буде це для неньки.

Я тоді мав трохи грошей, сестра вміє вишивати, тож ніщо на перешкоді не могло нам в тому стати.

Але як прийшлося купити полотна й ниток до того, показалось, що забракне до грошей пів золотого...

А тоді братам я кажу: „Ви дозичте мені грошей, щоб даруночок ми мали на неділю прехороший...“

І дозичили потрохи, а сестра усе купила, і крадьки, щоб хто не бачив, рушничок той мамі шила.

У неділю рано-вранці ми всі мамі побажали і рушник той дуже гарний любій мамі в руки дали.

Мама тішилася дуже, дякувала всім щиренько, нам з утіхи аж скакало там у грудях те серденько.

Потім батько похвалив нас: „Гарно ви зробили, діти! Завжди так робіть, щоб мати могла щиро все радіти...“

А я кажу: „Я не знав, чи це ми усі зробили... Я дав гроші, а Маруся вишила рушник той милий.“

У братів я щось дозичив, але мушу їм віддати, то не знав, чи дарунок і від них дістала мати...“

„Розумію! кликнув Мирон. „Позичку я відкликаю й з тим грошем, що я дозичив, до дарунку приступаю...“

Так сказали Лесь і Славко і тоді сказав наш татко: „Аж тепер ти їм не винен, та й усе буде в порядку...“

„Бо позичка не дарунок, лиша така мала вигода, добре, що так гарно й згідно закінчилась та пригода“.

Може й Вам на щось придасться ця моя цікава вістка, бо і в Вас є рідна мати, сестри й братчики...

Лев Тріска.

ПРИЄДНАЙ „СВІТИКОВІ“ НОВОГО ПЕРЕДПЛАТНИКА!

Дві господині.

Вже за три дні, у неділю,
Буде радісний День Неньки,
Щось урадили дві сестри,
Оля й Стефка моторненькі.

Та й узялися жвавенько
Все помити, все попрати,
Щоб бодай одного тижня
Тяжко не трудилась мати.

Ось, яке чистеньке білля
Вже розвісили в садочку,
Мов ті птахи білокрилі
Лопотить там на шнурочку.

Прийде мати, похвалять їх!
„Гарні, чемні в мене діти!“
Дітям теж приємно буде,
Будуть тішитись, радіти.

Бо в День Матері немає
Кращого дарунку мамі,
Як у праці допомогти їй
Власним трудом і руками.

Ю. Ш.

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ і ПЛАТІТЬ ЗАЛЕГЛОСТИ!

Листи вуйка Степана.

Мати Небесна і Земна.

— Вуйку, вуйку! Ходім нині на прохід за місто! — зашебетали мої знайомі, що знов прийшли до мене в гості в неділю — 7-го травня.

— Згода, діточки! Ідемо! На дворі так прекрасно, що годі в хаті сидіти!

І ми таки зараз вибралися з хати та й пішли ген за місто, за Личаківську рогаčku. Дерева всюди вкрилися рясним білим квітом, бджілки бреніли і пташата виводили свої співи. На »Пасіках« у ліску посідали ми на зеленому горбку і почали свою розмову.

Діти стали хвалитися, кілько то вони призбирали книжечок, аж пятьдесят, і роздали убогим товаришам, які не мають за що купити собі книжки. Всі попрочитувані книжки будуть давати до шкільної бібліотеки або роздавати незаможним товаришам. А дорожчі книжки будуть визичувати.

— Дуже гарно, діточки! — похвалив я їх щиро. — Книжки — це великий скарб, якого треба і своїм рідним уділяти, щоб усі ми розуму набиралися, серцем і духом росли і в той спосіб крашу долю собі добували.

Діти почали оповідати, як вони провели Великодні Свята. У тих були гості, в інших гостем був батько, що живе далеко на заточенні. Ромцьо похвалився, що вони з Петрусем пускали в День Українського Моря, 29. квітня, паперові човни на потічку коло бровару Кляйна на Погулянці.

Я прочитав їм цікаві листики від нових членів »Світикової Родини«. Діти тішилися, що членів »Світикової Родини« постійно прибуває, а я сказав:

— Дай, Боже, щоб та »Родина« розрослася на десятки тисяч, щоб усі свідомі діти стали членами тої свідомої »Світикової Родини«, тоді ми були б щасливі і наш народ був би щасливий!

— А то так легко стати членом! — сказала Маруся. — Тільки стати переплатником »Світика« і вже належиш до тої спільної Родини. Дивно, що ще не всі діти це розуміють...

— Вуйку, а що там таке? Отам! — закликав Ромко і показав рукою у далечінь.

Ми глянули і побачили недалеко білу статую.

— Це статуя Божої Матері! — сказав я. — Ходімо та подивимось.

— І увінчаємо статую свіжим маєвим квіттям і зіллям! — сказала Оля.

Діти почали рвати пільне квіття, і доки ми дійшли, то вже мали гарні китички. Увінчали Матір Божу, а далі всі повклякали і змовили тиху молитву та відтак хором відспівали пісню »О Мати Божа, о Райський цвіте«... По скінченій пісні сказала Оля:

— Травень — це місяць Божої Матері...

— Так, діточки! — сказав я. — А крім того в другу неділю травня, це є від нині за тиждень, дня 14 травня вшановуємо ще й нашу рідну неньку — земну матір.

— Так, вуйцю, ми того не забули! — сказав Ромко. — Учора купили ми собі кілька книжечок у »Світі Дитини«, де маємо все, що по-

трібне до програми на День Матері. В оцю неділю уладимо День Матері і просимо вуйця, прийти також на це наше торжество.

— Прийду, діти, прийду! Я і сам так люблю свою неньку, як і ви малі, бо ненька все є ненькою для малих і великих, так, як та Небесна Мати для всіх однаково ласкава, хто її помочі просить. І вам, раджу, діточки, прибігати все до Матері Божої і завжди шанувати свою матір земну — то будете щасливі.

Ми ще трохи посиділи біля статуї Матері Божої і рушили додому іншою дорогою. Подорожі, під лісом, побачили ми маленьку могилку з похиленим хрестом.

— Вуйку, хто тут похований? — запитав Миколка.

— Якийсь невідомий жовнір — сказав я. — Це могилка ще із світової війни! Тут билися колись і наші Стрільці з москалями. Багато від тоді таких могилوک повиростало в нашім краю.

— Цю могилку треба нам завітчати! — сказав поважно Ромко.

— Завітчаємо і поправимо! — сказала Оля і взялася до роботи. Стала полоти бурян тільки біда, що нема чим обкопати могилки.

— Але ми прийдемо ще сюди перед Зеленими Святами і впорядкуємо сю стрілецьку могилу... могилку невідомого жовніра. Хтоб він не був — то всеж таки він тут віддав своє життя за добро справи, за яку боровся! — сказав я з заввагою.

— Прийдемо, прийдемо! — закликали всі діти хором.

Завітчали могилу і змовивши молитву, верталися вже досить утомлені, до міста. Перед моїм домом розпрощалися і гуртками розійшлися домів. А я дивився за ними ще довгу хвилину і радів тими свідомими дітьми. »Вони люблять і почитають Небесну Матір« — подумав я собі — »і шанують земну матір, то певно навчаться кохати і свою рідну Батьківщину... А в таких свідомих дітях уся наша надія і краща будучність Батьківщини і рідного народу...«

Ганна вишиває.

Срібна голка, біла канва
І ниток барвистий рій —
Вишиває мала Ганна,
Ще й як гарно, Боже мій!

Не сорочка це, а слава,
Задивується ввесь світ,
Буде Ганя немов пава
Або мов троянди квіт.

Навіть сонце не пізнає
Зиркаючи з висоти
»Хто це, Зірка?« — запитає —
»Ага! Ганночко, це ти!«

Р. Завадович.

„Гамай, любцю...“

Чи не гарний образочок? —
 Мати і дитя маленьке!
 То свою малу дитинку
 Кашкою гоює ненька.

Чи в убогій десь хатині,
 Чи в у княжій десь палаті —
 Всюди діти однакові
 Та й усюди добра мати.

Мати просить: »Гамай, гамай...«
 А дитина не зважає,
 І від юшки і від кашки
 Бузю завжди відвертає...

От, ще трохи — і заплаче,
 Але мати не дарує,
 Кашки в ложку набирає
 І своє дитя годує.

Бо щоб виросла дитина,
 Мати мусить годувати...
 Так буває в біднім домі
 І так само у палатах...*)

(Ю.)

*) Тут на світлині бачимо дружину італійського престолонаслідника Гумберта Марію, зроду бельгійську княжну, як вона годує маленького сінка Віктора-Емануїла.

Як Івась шукав синьої квітки.

В однім селі, в убогій хатині під лісом, жила бідна вдова з малим синком Івасем. Одної весни вдова важко захорувала і не могла встати з ліжка, щоб піти між люди та заробити собі й синові на прожиток. Зажурилася бідна мати, зажурився і хлопчина. А мати сказала сумно:

— Мені моглаб допомогти тільки синя квітка. Якби дістати десь синю квітку, то я зараз позововілаб і ми булиб щасливі обоє.

Почув це Івась і важко задумався. Де б то йому дістати синю квітку?

Не думаючи довго, розпрощався Івась з матір'ю, попросив

одну сусідку, щоб уважала на хору, і вибрався в світ за синьою квіткою.

Іде він, іде, аж зустрічає стару бабусю.

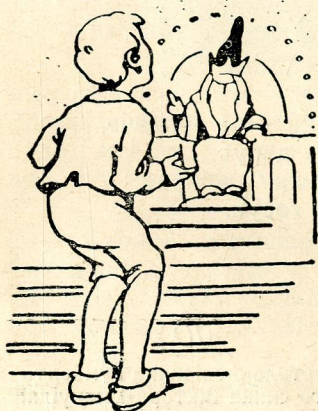
— Бабусю — каже до неї — ви ходите по світі і певне знаєте, де можна б дістати синю квітку, що помогла би моїй хорій матусі...

А баба каже до нього:

— Знаю, що синя квітка помогла би твоїй матері, але не так воно легко її дістати. Синя квітка цвіте в густому лісі тільки при повні місяця і може її дістати тільки добра й відважна дитина. Більше не могу тобі сказати.

Зажурився хлопчина, подякував бабусі і пішов далі. Іде він лісом, аж чує, хтось десь жалібно стогне недалеко. Дивиться, а то в терновім кущику заплувався маленький гномик і не може визволитися. Кинувся Івась до нього, поміг йому і каже:

— Добродушку, я знаю, що ви любите помагати людям у потребі. Моя матінка важко хора. Чи не скажеш ти мені, де росте синя квітка, яка допомагає на хороби?

— Ходи зо мною до нашого підземного царства та запитай нашого царя. Він певно знає, — сказав добродушок.

І пішли вони обидва в підземне царство, що світилося від пречудних дорогоцінних каменів і квіток, але синьої квітки Івась там не побачив. Приступив він до царя добродухів, що сидів на золотім престолі, і каже:

— Добрий царю добродухів, скажи мені, де росте синя квітка, яка допомогла би моїй хорій неньці!

А цар відповів: — І я не знаю напевно, де росте синя квітка, але знають про це напевно русалки в лісі. Іди ти в ліс та дивися, коли русалки в опівночі почнуть танцювати, і запитай їх, а вони тобі скажуть.

— Подякував Івась цареві і пішов знову на світ. Це був ранок, до вічної далекості, то Івась положився на траву і заснув

твердо, бо був дуже втомлений. Коли збудився, була якраз північ і над ним світив місяць у повні. Недалеко на поляні побачив Івась русалок, як ішли хороводом і співали пісні.

— Русалки-се-

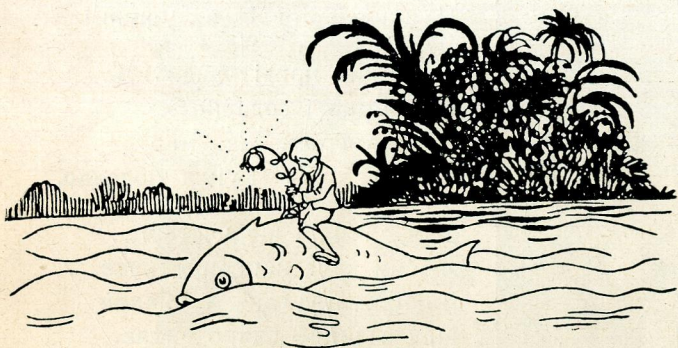
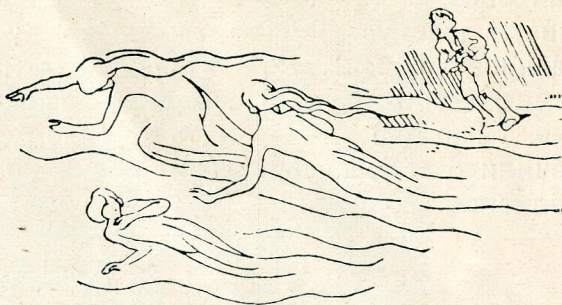
стрички, скажіть мені, де росте синя квітка, щоб я приніс її своїй хорій матусі! — закликав Івась...

Русалки відповіли:

— Іди далі, аж дійдеш до синього озера, а за тим озером росте синя квітка...

Пішов хлопець далі тим лісом, аж справді прийшов над синє озеро і бачить, що по тамтій боці росте повно синіх квіток, а від них іде чудовий запах.

— Правду казали русалки, але як мені дістатися на дру-

гий беріг? — зажурився Івась. Аж тут підпливає під беріг велика риба і каже:

— Сідай Івасю на мій хребет, я повезу тебе на другий бік, бо маю такий приказ від добродушка, якому ти поміг.

Сів Івась на рибу і за хвилину опинився на другому березі озера. Скоро зірвав одну синю квітку, що-найкращу, і зараз почув, що стало йому весело і легко на серці. Знову сів на рибу й опинився вмиль на першому березі та став поспішати додому, тримаючи добре квітку в руках. Так над ранком дійшов до рідної хати і став перед мамою. Тільки взяла матуся синю квітку в руки, а вже виздоровіла і встала весела, щаслива. І від тоді зажили вдова і синок у щасті й гаразді. А все те вчинило добре серце дитини, яка не жаліла труда, щоб тільки допомогти своїй матері.

Августа Зортер.

АЛЬБОМ «СВІТИКОВИХ» ЧИТАЧІВ.

Друг зза Океану.

Погляд смілий і веселий,
А в руці наш «Світ Дитини»,
Гарна вишивка і стяжка —
Це живий привіт з чужини!

На такий привіт дивитись
І приємно і солодко —
Це з Америки, зза моря,
Наш читач — Буцяк Володко.

Там, у місті Менчестері,
Любий друг наш проживає,
Він із малку свій журналік
Мов великий скарб витає.

Бо у «Світику» він бачить
Край далекий — але рідний,
І народ тут свій знаходить,
Любий, милий, слави гідний.

Ми і Влодкові посполу
Свій привіт пересилаєм
І бажаєм, щоб звитався
Він колись із рідним краєм!

Солодка подяка.

Наша Славка, хоч маленька,
Але завжди у День Мами
Здоровить свою мамусю
Красно, ширими словами.

От, і нині рано-вранці,
Ще і сонце не сходило,
Як дівчатко те мамусі
Від душі привіт зложило.

А матуся, знай, радіє,
Любу доню пригортає,
І бере її за ручку,
Йде, спіжарку відчиняє...

Ох, а там солодких скарбів
Тільки, що і не зчислити!
Що покушаєш, спробуєш —
Все смачне і знамените!

Того й цього спробувала;
Смачно ложку облизала,
»Дякую!» сказала широ
І до того ще додала:

»Як усе те в тій спіжарці
Добре, миле і солодке,
Так вам все життя хай буде,
Життя довге не коротке...«

КУТОК »МАЛИХ ФІЛЯТЕЛІСТІВ«

Нині подаємо 2 згл. 3 цікаві новинки філятелістичні, а саме: два значки литовські та один французький.

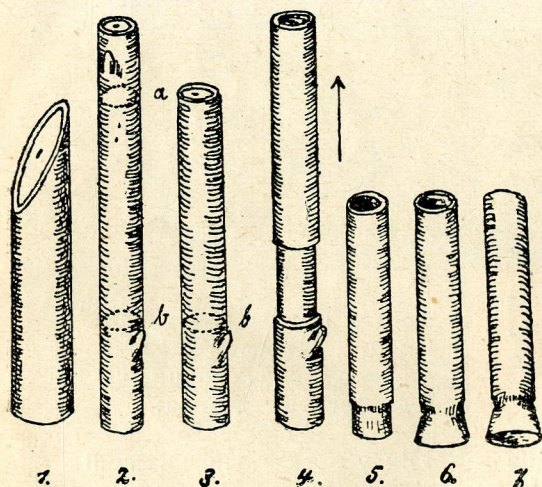
Перші два значки видані литовською поштою на пам'ятку в 20-ліття Литви як незалежної держави. На першій значку за 30 центів — зеленої краски — вміщений портрет теперішнього президента Литви — Антона Сметони; на другому, за 35 центів, фіолетної краски — зображений момент відчитування литовської Конституції, з дня 16 лютого 1918 року. Отже ті два значки мають ювілейно-пам'ятковий характер.

Третій значок видала французька почта, як значок в честь материнства з надплатою на фонд піддержки французької раси. На значку представлена постать матері, що тулить до грудей своє немовлятко. Є це отже перший французький значок в честь Матері.

Ціна цього значка виносить 90 центів з доплатою 30 центів. Краска значка ясно-синя (турускова).

Майструймо вербові сопілки.

Саме в цю пору, в травні, деревина має в собі найбільше соків і тому надається до того, щоб легко здерти з неї кору і так зробити собі сопілку. Всі ви любите таку майстерку. Це дуже проста і легка річ, зробити свиставку з верби. Хто ще не знає, нехай гляне на ті рисунки, що їх тут подаємо:

На рис. 1. кусень верби. Його треба втяти острим ножиком скісно, а завжди від себе, а не до себе! На рис. 2. бачимо місця, де вперед треба протягти кору. При »а« втинаємо не тільки кору, але й ціле деревце при грубості звичайного олівця, бо далі вгорі було б затонке. Тоді беремо той кусник і приложивши до коліна, побиваємо рівночасно з усіх боків на всіх місцях

ручкою ножики, щоб відстала кора. Щоб кора при тім не потріскала, мацаємо прут перед тим у воді, або слинимо. Коли оббили, починаємо

крутити кору злегка, обережно притримуючи за долішній кінець з корою (рис. 4). Коли стягнемо кору, оббираємо ще кусник плівки з кори, бо кора в устах гірка. На рис. 5, 6, 7, бачимо вжк готові сопілки. Граємо так, що прикладаємо білий кінень до губи, дуємо і наче вимовляємо »в«, або »ф«.

Щоб зробити свиставку — і то голосну — треба ще перед крученням викроїти при »устнику« (тім місці, що беремо в уста) який сантиметер нижче, кору в виді півколн, дугою до гори, а викрутивши кору, відтинаємо кусник деревця, відколюємо його скосом так, щоб угорі було ширше а внизу вужче, і закладаємо назад у кору. Тоді свищемо... — Такі сопілки і свиставки можемо робити не тільки з верби, а й з іншого дерева, наприклад з липи, дикої черешні, бозу, берези. Вважаймо тільки, щоб при тому не нищити чужого дерева. Коли нема свого, то радше купім за кілька сотиків гарного прута. І не забуваймо, що сопілку чи свиставку хотять мати також наші маленькі брати, що не вміють ще самі того зробити. Зробім і їм сопілочку, щоб тішилися.

Петриків млин.

Петрик майстер хоч куди,
Справна в нього знай рука —
Він на річці край води
Збудував собі млинка.

У маленькім тім млині
Є лотоки дощані
Є колеса, кіш, корито —
Лиш мели пшеницю, жито!

Батько радісно всміхався,
Що такий у нього син —
Щоб здоровий лиш ховався,
Він збудує справжній млин.

Роман Завадович.

У „День Матери“ найкрашу
Приємність можна зділати:
Як горнятко ПРАЖІНЬ-кави
Вранці матусі подати...

ОХОРОНЯЄТЬСЯ ЗАКОНОДАВЦЕМ

Бо та кава найсмачніша
Тай поживна вона дуже —
Тож в „День Матери“ конечно
Своїй мамі подай, друже!

Наші мамі, ГОСПОДИНІ

Теляча потравка.

В ту неділю, у День Мами,
Стала Славка так просити:
— Мамцю, хочу вас хоч нині
Трохи в кухні заступити.

— Щож звариш? — питає мама.
І поважно каже Славка:
— Нині буде смачна страва,
Зветься: теляча потравка.

Тай узялась до роботи:
Вже нирківку порубала,
Посолила і водою
З закришкою те залляла.

На закришку тільки взяла
Моркви, цибулі й петрушки,
Ані бібків, ані перцю
Не дала до тої юшки.

А як змякло тее мясо,
Але ще не розварилось, —
Смажить ложку муки з маслом.
Тільки щоб зарумянилось.

Запращку в воді холодній
Розрідила, юшки влила,
Замішала і в тім мясо
Все гарненько заварила.

На полумусок готове
Мясо те смачне виймає
Тай іще вареним рижом
Все довкола обкладає.

А вкінці усе облила
До смаку ріденьким сосом —
І з потравкою смачною
Гордо йде, немов з приносом.

Всім потравка смакувала,
Й похвалив Славусю тато:
„Справді! Страва ця смакує
Навіть у найбільше свято...“

Потрібно: фунт телячої нерківки (налити незабагато водою), за-
кришка (петрушка, морква, цибуля), ложка масла, ложка муки, фунт рижу.

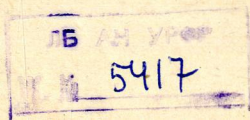
Маленька господиня.

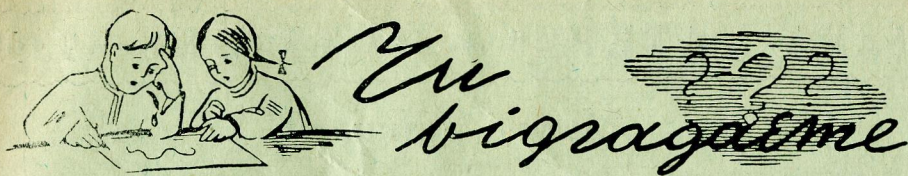
Возьму, возьму
Щітку з хати,
Буду сини
Замітати...

Сиплю, сиплю
Муку в діжу...
Спечу булку
Жовту — свіжу...

Потім вийду
Трохи з хати,
Треба куркам
Пшона дати...

Іванка Тр.-Савицька.

Складова загадка (2 точки).

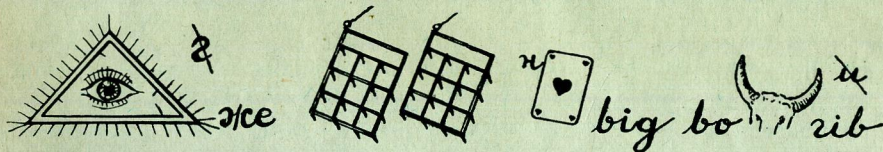
Ев, дес, на, тизм, ь, ці, па, лізм, на, о, по, ро, и.

З порозкиданих 13 складів зложіть 4 слова, яких початкові та кінцеві слова, читані згори вдолину, дадуть радісний день в місяці травні.

Значіння висказів:

1. Інакше: гнет або самоволя.
2. Частина світа.
3. Змагання до заховання всего, що своєрідне.
4. Дві букви — від яких трудно почати якенебудь слово.

Ребус (1 точка).

Ану, спробуйте відчитати з цих образків — нашу народню приповідку!

Географічна загадка (4 точки).

(уложив Любомир Рихтицький).

1.	×					Місто, де вчився Петро Конашевич Сагайдачний.
2.	×					Держава в північній Європі.
3.	×					Надморське містечко в Бретонії (Франція).
4.	×					Провінція в Остмарку.
5.	×					Столиця Колумбії.
6.	×					Провінція в Абесинії.
7.	×					Середньо-американська республіка.
8.	×					Країна в Греції.
9.	×					Вітчина ковбоїв.
10.	×					Півострів в Азії.
11.	×					Давня столиця Литви.

Букви на місці хрестиків, читані з гори в низ, дадуть розв'язку.

Загадочні візитівки (3 точки)

(уложив Любомир Рихтицький).

1	Петро Доксен	2	Др. Я. Іжуман	3	Літа Ікай
	Чим є цей пан		Куди їде цей лікар		Якої національності є ця нані?

„ДЕНЬ МАТЕРИ“ — 14 ТРАВНЯ 1939!

Мати і дитина.

Рідна мати і дитина!
Що сильніше знає світ?...
Як землі держиться корінь,
Як держиться вітки квіт —
Так держиться міцно неньки
Те дитя слабе, маленьке,
Бо та мати — його світ!

Рідна мати і дитина!
Чи є краший в світі рай?
Хоч слівають красно пташки,
Хоч шумить прекрасно гай,
Хоч прекрасне небо синє,
Тя ще краща для дитини
Рідна мати — її рай!

Рідна мати і дитина!
Що ясніше в світі є?
Хоч як ясно зорі сяють,
Сяє сонце весняне, —
Та ясніші очі в неньки,
Як пестить дитя маленьке,
Любе, гоже, дороге!

Ольга Мольнар.

ПОДЯКА.

Всім тим Читачкам і Читачам »СВІТА ДИТИНИ« і »ДІТОЧОЇ БІБЛІОТЕКИ« та їхнім РОДИЧАМ, які надіслали мені з нагоди Празника Воскресення Христового сердешні привіти та побажання окремими листівками — складаю на тому місці ширу подяку!

Михайло Таранько редактор »Світа Дитини«

Пошта філятелістів:

Бажаю обмінюватися значками польськими з усіми заграничними читачами »СВІТИКА«
Юрко Воронич, Тернопіль, ул. 3-го Мая, ч. 3.

„СВІТ ДИТИНИ“ виходить раз у місяць в обемі 32 сторін друку.

Умови передплати на рік 1939:

В краю річно 4 зл., піврічно 2 зл., квартално 1 зл. — Для Америки й Канади 1 долар.; — для Румунії 150 леїв річно; — для Аргентини 4 пези; — для Бразилії 20 мільрайсів.

Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, ул. Зіморовича 2.

Конто П. К. О. Львів, ч. 503.330.

Телефон 257-87.

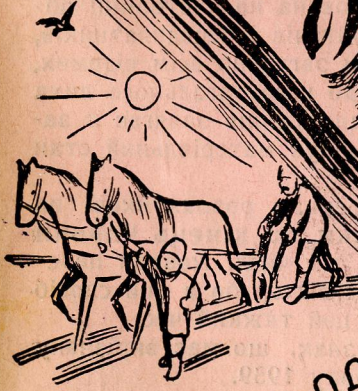
27610

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВ. Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА
УЛЬВОВІ

17-12528
1939-6

СВІТ ДИТИНИ

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.
1939

РІК XX.
«СВІТ ДИТИНИ»

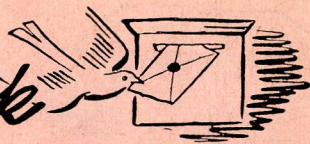
ЧЕРВЕНЬ

Ч. 6.

Lwów, Zimorowicza, 2.

Тішущ до вас листочок

Левко Коссар у Саскатуні (Канада): За листик і надіслану передплату на »Д. Б.«
широ Тобі, любий Левку, дякую. Число за січень вислав вдруге. Чи одержав його?

Тішуся Твоїм успіхом в ролі гикавого Тараса у »Веселім Вечорі«. Це гарно, що
Леся така відважна і бажає конче стати козаком. Як будете мали їхати до дідуся — то
напишіть мені про це. Здоровлю Вас обоє!

Ельза Татарин у Гомфільдї (Канада): З великою радістю прочитав я Твого
першого листика до мене, який я собі заховав на пам'ятку до мого редакційного архіву.
До села Кобильниці не йде ані одна газетка, ні одна книжечка. Тому не зможу дати Тобі
вістки, де там могла Ти причалити своїм літаком, що ним бажаєм прийхати в гостину
у Рідний Край. Збери між своїми ровесницями в Гомефільдї 2 долляри, пришли їх до мене,
а я за це буду висилати через один рік книжечки і газетку для якихось 2 бідних дівча-
ток у Кобильниці, як дарунок від Тебе.

Володко Кузь у Перегінську: Твої дописи, любий друже, постараюся бодай ча-
стинно дати в найближчих повакаційних числах газетки. Тоді піде і світлина церкви. Мені
важко давати багато світлин, бо кліші коштують багато грошей, а їх у мене тепер —
обмаль. Я наравду — безгрішний... Про це найліпше знають ті мої читачі, що не поси-
лають передплати навіть долини. Редактор Юра Шкрумеляк дякує Тобі широко за бажання
в день його іменин. Всього добра бажає і Тобі посполу!

Віруся Волосянська в Яворові: В »Діточій Бібліотеці« вийшло досі поперх 30 кни-
жечок історичного змісту (крім »Історії України« в 4 томиках). Ану переглянь собі до-
кладно каталог »Д. Б.«, а побачиш, кілька там є історичних книжечок. В каталогу вони
означені зірочкою. Самі історичні годі видавати — бо мусить бути різнородність у під-
борі тем, щоб усі мали в чім вибирати.

ЛИСТУВАННЯ »СВІТИКОВОЇ РОДИНИ«.

Юрко Кречковський — Обертин. Сердечно дякую Тобі, дорогий Друже, за такий
великий й гарний листочок. Тішуся, що Ти такий пильний й вже прочитав Історію Укра-
їни. Виростеш на славу нашої Батьківщини й будеш гідним сином українського народу. Ли-
сток Твій зберігаю як дорогоцінний скарб й оцікую на дальші листи від Тебе. Гаразд!

Нестор Чумало — Підгородці. Твій другий листок дуже мене втішив. Бачу, що
багато читаєш й це мене радує, бо я хотів би, щоб кожна українська дитина читала
»Світ Дитини« й книжечки з »Діточої Бібліотеки«. Пиши до мене часто, опиши своє життя
й життя других діточок — Твоїх товаришів. Здоровлю широко! Гаразд!

В у й к о С т е п а н .

Від Адміністрації.

Цим числом закінчуємо піврічник »СВІТИКА« за 1939 рік. Про це
блище говорить оповістка видавництва, надрукована на 4 сторінці об-
гортки цього числа. Повідомляємо всіх наших читачів і передплатників,
що наше видавництво найшлося тепер, з причин загально всім відомих,
у дуже тяжкому положенні матеріальному. А до цього загального лиха
на добавок ще й значна скількість наших передплатників залягає з за-
платою належитостей за газетку і це саме погіршує матеріальний стан
видавництва.

До цього числа залучуємо виповнені перекази розрахункові на
такі квоти, якими залягають нам усі **довжники по кінець червня
1939 р.** Просимо отже всіх тих, що найдуть у тім числі жовтий пере-
каз — щоб негайно вислали ним виказану залежність, бо в той спосіб
допоможуть нашому видавництву передержати цей тяжкий час.

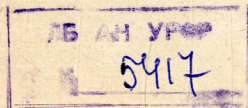
Хто переказу в тім числі не найде — це знак, що має вирівнану
передплату по день 30 червня, згл. по кінець року 1939.

Неділя в комашок.

Хрущику, хрущику! Постривай-же, чуєш?
 Разкажи нам, відкіль ідеш та й куди мандруєш?
 „Йду я з ліса-тріса до мурашки в гості,
 Перестріла мене свашка на бузковім мості.
 Перестріла свашка — червона зозулька
 Зо сімома крапочками, кругла мов та кулька.
 Завелá до свата, до чорного жучка,
 Що то в нього — як співають — золотая ручка.
 А у свата коник на скрипочці грає,
 Кузка пищить на сопілці, джмелик помагає.
 Бджілки-молодиці пішли у таночок,
 Аж збудився над струмочком синенький дзвіночок.
 Дзвіночок збудився, протер очка тричі:
 „Помагайбі, жучку-кручку і вам, молодиці!“
 „Спасибі, дзвіночку, за слово ласкаве,
 Задзвони нам, коли ласка, у такт до забави!“
 „Авже ж, задзвоню вам, чом не задзвонити?
 Хто уміє веселитись, тому легше жити“.
 Гей, та й гамірливо, вéсело булó там,
 Що вже й мене до козачка збирала охота.
 Жук сидів на призьбі та й очима лупав,
 А як втяли метéлиці, ніжкою затупав.
 І сплесnúв руками: „Годі, добрі люди!
 Настрибались, наскакались — досить того буде!
 Минула неділя, скінчилось дозвілля,
 Пора, пора до роботи, бо сором — безділля!“
 Розійшлися гості та й я попрощався,
 Подякував за хліб, за сіль і далі подався.
 Бувайте ж здорові! Пора у дорогу!“
 — Пішов хрущик відвідати мурашку небогу.

Р. Завадович.

Про братів — вітрів.

Одного весняного дня прилетів до села Питлівці на Поділлі Полудневий Вітер, а що він був уже досить утомлений, бо летів аж з Італії й мусів перелетіти Альпи і Карпати, то приліг собі трохи на полі, оподалик якогось вітряка, і трохи задрімав. Коли він так захропів, розкинувши вигідно руки й ноги, надійшов саме власник вітрового млина, Пантелеймон Крутій. Він був того дня в не дуже дсбромую настрою, бо того ранку втік йому його наймит Семенко і не було кому покрутити крил вітряка. А тут саме випав день погідний, без вітру, так, що вітряк стояв тихо, млин не молів, а мельникові була з того велика втрата. То коли побачив на полі сильного парубіку, що

спав безжурно на полі, не догадався, що це Вітер замінився в парубка, — копнув його ногою і сказав:

— Гей, ти лінтаю! Вставай, може покрутиш мені трохи вітряком!..

Полудневий Ві-

тер схопився з місця і відповів так само жорстоко:

— А забирайтеся мені до біса! Коли хочете мати доброго наймита, то закликайте мого брата, Західнього Вітра, бо він віє від моря і має міцніші руки! Сказавши так, обернувся і заснув удруге.

Млинар Пантелеймон думав, що парубок бере його на глум, тому копнув його вдруге і крикнув люто: „Ідеш ти мені крутити млин, чи ні?„ Полудневий Вітер побачив, що не матиме і так спокою через мельника, то встав і пішов з ним до млина. Та коли вже мав почати крутити вітряком, знову захотілося йому покепкувати з недогадливого млинаря і він сказав: „Кажу вам, млинарю, пошукайте собі когось сильнішого від мене, бо це для мене за важка робота!“ І знову положився в розпругу та й заснув. Млинареві не залишилося нічого іншого, як самому таки взятися до роботи. Він почав крутити вітряком і скоро весь облився потом. Тимто й зрадів дуже, коли побачив здалеку, як надійшов із заходу другий парубіка, як видно було,

велитенської сили! Млинар обтер собі піт з чола, підійшов до парубка і сказав:

— Ходи до мене, покрути трохи, то заробиш собі на вечерю...

— Чи не бачите, що я на відпустці? — запитав його незнайомий. І щойно тепер побачив млинар, що парубок був одягнений в моряцьку одягу... Моряк побачив у розплузі свого брата і зараз приліг біля нього та й заснув. А то був Західній Вітер, той від моря...

Зітхнув млинар з пересердя і вже хотів далі крутити сам, коли нагло побачив на полі третього парубіку. А це був Північний Вітер. Та цей був ще більше втомлений, ніж його брати, бо крім далекої мандрівки втомило його і те, що він привик до студени, а весна на Поділлі була йому за гаряча. Але побачивши своїх братів, ліг і собі біля них і заснув.

Млинар махнув розпучливо рукою, що мовляв, такі ледарі сплять і не хочуть праяювати, коли це надійшов четвертий парубок, зо сходу — а йшов скорим і легким кроком. Видко було, що весна на Поділлі йому якраз понутру. Мельник прискочив до нього і став просити:

„Зерна сім мішків,
Без остя, кукілів,
Муки сім міхів буде —
Це невеликі труди...“

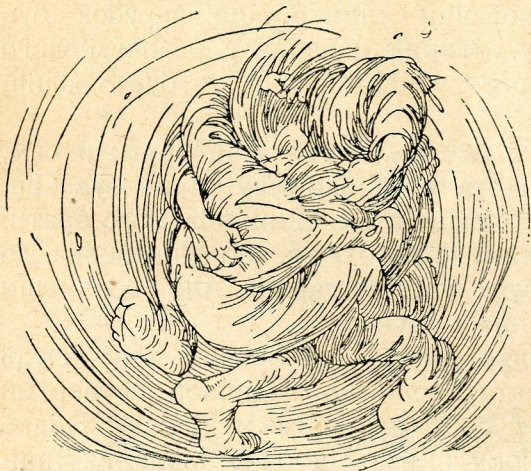
Парубіка — а був це Східний Вітер — добре зрозумів млидаря, а що й сам був дотепний, то ліниво позіхнув і відповів:

„Я дуже радо, мій пане,
Та сил мені не стане, —
Бо аж з Азії лечу,
А ще в Францію піду!..“

Сказав так і заснув. І так спали всі чотири і снилося їм гарні сни: одному Італія, другому Франція, третьому Норвегія, четвертому Україна. Тоді старого млидаря взяла така лють, що він без надуми вхопив груду землі і кинув нею першому парубкові в голову. Та тільки вчинив це, як уже сам налякався свого діла і в лихому прочутті сховався за березу. А поцілений парубіка пробудився і з обурення так подув крізь ніс, що млинарів вітряк почав раптом крутитися мов дитяча забавка.

— Хто зачіпає мене? — запитав він грізно. Та що не бачив нікого довкола себе, то подумав, що це його брат учинив йому псоту. Отже ліг біля другого брата і видячи заспаного, штовхнув його під бік, так, що той схопився як опарений

і по кількох словах лайки счепилися обидва брати в таку бійку, що млинаруві зза берези страшно було дивитися. Коли ж ті два вже втомилися бійкою і знов позасипляли, млинар кинув грудкою третьому в чоло і довів до того, що і два другі брати побилися так само. Млинар утішився, що бодай так пімстився

на лінюхах. Та добре був би зробив, як би був задоволівся малим. А помста не знає межі. І млинаруві захотілося ще краще погратися з парубками. Він узяв чотири грудки землі та кинув відразу у всіх чотирьох сплюхів. А ті як позривалися та як почали битися один з одним — то сталося пекло. Їм за мало було битися руками! Вони почали витягати дерева з корінням та ломили їх на

тріски, бючи один другого. А нарешті позривали крила старого млина і почали битися ними мов широкими мечами. Старому мельникові зробилося дуже страшно. Він хотів утікати до хати. Та заледви пустився бігти від берези до порога, коли подорозі закрутив ним вихор, що бухав з грудей і з носів розлючених братів-вітрів, об-

крутив ним чотири рази, а потім кинув ним з розмахом на дах його хати. Щастя, ухопився якось коми-на і затримався, бо інакше був би пропав на віки. Та ще щастя, що чотири брати в цю

мить перестали битися і розійшлися своїми дорогами: один на захід, другий на схід, третій на північ, четвертий на південь, а то були б і хату мельникові рознесли.

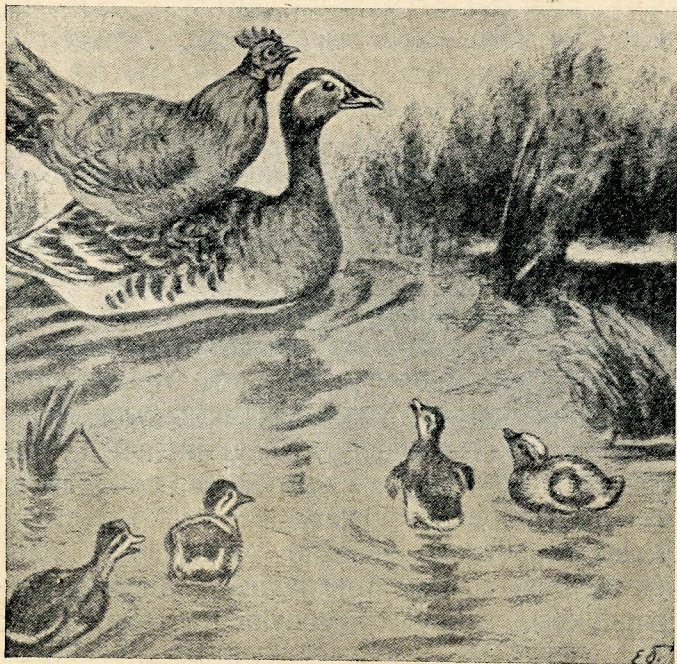
Сумно виглядав по тім усім старий вітряк без крил. Мусів мельник доробити нові крила — та відтоді вже і в думку йому не приходять, зачіпатися з братами-вітрами, або підштов-

хувати одного проти другого. Та через нього брати-вітри вже і донині в незгоді. Як тільки зустрінуться де в дорозі — нехай, що тільки два з них — то таку веремію закрутять, що не треба бути і млинарем Пантелеймоном, щоб налякатися і втікати від того місця якнайдалі...

В. Шарельман.

Сердечна прислуга.

Раз курочка одна качат повиводила,
(Бо в господині качки не було),
Качата вилізли, та вдержать їх несила,
На став одно за другим поплило.

А курка-мати ходить, нарікає,
Качат до себе кличе, та дарма,
Качатко радо по воді гуляє,
А мати їх на березі сама.

Це вздріла гусь, що по ставі тім плила,
Й до курки каже: „Курочко, ходи,
На мене сядь, у мене добра сила,
А ти боїшся зроду вже води...”

„Тебе буду я по ставі носити,
Щоб була близько діточок своїх,
Бо мати мамі мусить пособити,
Без помочі тебе лишити — був би гріх...“

І курка гусці була вдячна дуже,
Бо хто ж не був би вдячний за таке?
Качата тішились тим добрим ділом, друже,
І гуска втішно гегала: „ге, ге!...“

Юлій Штурм.

Настуня пливе до моря.

— Мамо, від нині в нас вже не буде науки, аж до самих Свят! Я не маю що робити. Може би я вам що помагала? — говорила мала Настуня до матері закусуючи рукави.

— Добре, ходи зі мною над річку. Там на краю в очереті я намочила наші великі нецки, щоб відмокли від тіста, бо треба буде в них місити тісто на хліб. Вимиєш мені нецки. — На! — тут маєш скрутіль соломи і стирочку! — Гарно мені їх вишуруй і вимий. А вважай та не пускай їх поза очерет, на брід, бо можуть поплисти з водою...

— Буду вважати, мамо. Не втоплю нецок!

І Настуня побігла весело через сад, через сіножатку над річку. Мама пішла поволі за нею. Нецки були намочені зараз скраю в очереті, ще й камінець був у них, щоб були тяжчі.

Настуня обережно влізла скраю в плитку воду, притягнула нецки ближче до берега і зачала скрутільем соломи шурувати і трісочкою вишкробувала засохле тісто. Потім нецки перехилила набік, вилляла з них брудну воду, виполокала чисто, та обтерла стирочкою. Відтак витягнула на траву, щоб на сонці висохли.

Тимчасом мама скінчила свою роботу і закликала:

— Настуню, а ходи до хати, будемо ще прятати!

— Зараз, мамо зараз, лише ноги собі помию!

Але Настуня якось не мала охоти вертатися домів. Сіла собі біла нецок на траві відпочивати по роботі. Була дуже рада, що зробила за маму таку важну роботу. Сиділа і дивилася на річку, як там, де був брід, філі від вітру легенько вдаряли до берега. Вона роздумувала собі:

— Колиб то скорше вже було літо і можна було купатися!

— Тепер вода ще за зимна. — Не знати чи там, на середині річки, глибоко? — Цього літа я вже піду на середину річки, бо я вже велика.

Взяла собі прутик та й стала бовтатися у воді. І знов подумала собі:

— А де то вся тая вода з нашої річки дівається? — Гм... Мама кажуть, що вона пливе до великої ріки, а з великою рікою до моря. — А на морі такі великі кораблі плавають. — А в морі такі страшні, величезні риби. А море таке велике і глибоке! — Як то ті кораблі плавають по ньому? — А от, певно так, як наші нецки!

Настуня підійшла до нецок і стала їм приглядатися.

— А наші нецки, то справді наче який човен. Ану, давай зробимо до них прапорець! — Вона добула зза пазухи кусень барвної шматки, обкрутила її довкола прутика — тай прапор готовий! — Застромила в однім кінці нецок у шпарку і „прапор“ зафуркотів на вітрі. Настя сплеснула радісно в долоні.

— Маю човен, маю корабель! — Тепер поплину до моря! Сіла в нецки і почала гребти по траві руками, буцім то такі весла в неї, тай приговорювала собі:

— До моря, до моря! — Пливу, пливу річкою, то великою, то малою, через долини, попід гори, через міста і села. Далеко в світ — далеко до моря!

Але ця забава скоро їй сприкрилася.

— Що мені це за плавба по траві! — Ану, давай, пустимо корабель на воду! — Лише спробую тут зараз скраю, близько беріжка, в очереті. Давай, спробую, як гойдається човен! Тай пхнула нецки назад на воду. Обережно влізла у них. Зразу загойдалися нецки сильно і пірнули глибше у воду, але таки вдержалися на поверхні води. Радости Настуні не було краю. Гребла руками, то хапала за очерет і так пліла в нецках кусник вздовж берега. Потім лягла собі в нецках, витягнулася і дивилася на небо. А нецки легенько колисалися на воді. Настуня знов собі повторяла:

— До моря, до моря! — Пливу в далекий світ!

Було їй дуже любо. Бавилася прегарно, — забула про маму, про хату, про все.

А нецки колихалися легенько на ріці. Нустуні було так добре, що їй аж на сон збиралося. Приплющила очі.

Коли нараз: — Що це? — Нецки чогось підскачили, зробили якесь „круць-верць“ і сильно загойдалися. Настуня підняла головку, дувиться — а очерет чомусь втікає від неї, витягнула руку, щоби вхопитися тростинки, але вже не досягнула.

Зате, від її руху, нецки загойдалися і трохи води хлюпнулося до середини.

Настя перелякалася: — Чому очерет втікає?

Глянула в другу сторону: — Боже! таж вона вже виплила з очерету на бід! — А очерет лишився далеко, далеко! Схопилася з трівогою й сіла. Аж тут нецки, як не розгойдаються, тай малоощо не перевернулися „беркиць“ догори дном.

— Зле! — подумала Настуня, не можна мені рухатися, бо потону і смерть мені буде! — Боже, мій Боже! — Що зо мною станеться? — Тату, мамо, рятуйте!

А нецки, мов який вітрильний корабель, мов шалені виплили прямо на середину річки, де було найглибше.

Прапорець тільки фуркотів: ффрр, ффрр.

Гарно було, дуже гарно! — Але, як страшно! — Ох, страшно! На середині річки знов зробилося якесь нагле, страшне круць! — Нецки обернулися, филя вдарила в них з боків, загойдалися і поплили з филею, рвучко, гучно вдолину річки, плюсь-хлюсь, мов рибка по воді!

Настуня завмерла. Тепер уже буде їй: аміны!

— Матінко Божа! — Святий Отче Миколаю, рятуй мене! — Мамо! — Люди, рятуйте! — Рятуйте, рятуйте!

Дівчинка то молилася то кликала рятунку. Але нігде ні живої душі не було видно. Може то вже мала бути там її смерть.

* * *

— А що це там так пливе долі річкою? — Щось наче який човен! — Може то який прогульковець пливе човном?

— Справді, щось наче людина в човні! — Може то хто вибрався плисти каюком? — Але скоро пливе вдолину, вхопила його струя! — Що це? — Крик?

— Так, крик, то кричить людина в човні. Скоро, скоро на рятунок. — Може їй грозить якесь нещастя!

То сільські парубки їхали на конях до водопою — бо було якраз покудне і час спочинку. Як почули крик, вдарили по конях і чвалом пігнали вдолину річки, де був закрут і вир — щоби туди не допустити човна.

— Боже! — скрикнули. — Таж те не прогульковець! — То якась мала дитина, якась дівчинка! — Поспішаймо, бо втопиться, як попаде у вир на закруті!

— Алеж так, це дівчинка! — І то не в човні, а в нецках!

Парубки скочили на конях у філі річки, щоб зловити цей небуденний човен. Настуня, як побачила парубків, витягнула до них руки, схопилася, тай станула в нецках. Боялася, що

може поплисти даліше, минути їх. Але від того руху нецки зрадливо захиталися, тай шусть! — перевернулися догори дном.

Настуня впала у глибоку воду. Лише її червона спідничка сплила довкола неї на воді, мов який округлий мячик. Хвилинку дівчинка задержалася на воді, а потім вир зачав тягнути її до долу. Вода була в цім місці глибока і вирувала дуже зрадливо.

Щастя, що один парубок вже був досить близько. Він скоренько похилився з коня і вспів ухопити ще Настуню за коси, заки вона пірнула у воду.

Ну, і щастя, що Настуня мала коси. — Він притягнув дівчинку ближче до себе, вхопив її за руку, витягнув з води і посадив перед собою на коні.

Настуня тряслася зі страху і зимна, дзвонила зубами і ціла посиніла.

А другий парубок тимчасом ледви вспів ухопити нещасні нецки, що виховзувалися йому з рук і конечно хотіли плисти даліше, до моря. Вони наче би забули, що в них мається нині розчиняти тісто на хліб.

Той парубок, що витягнув Настиню з води, зняв зі себе опанчу і обгорнув нею перелякану Настуню, тай так завіз її до мами. Коли вже віддавав її мамі, запитав:

— А щож ти, доню, там робила в тих нецках, на воді?

— Я — я дядечку плила до моря.

Ой булож то потім нераз сміху в селі і в школі з тої Настуниної подорожі до моря.

Галя.

Душок - музикантик.

В яворівім лісі
В яворівім гаю...
Мешкав душок-музикантик
Що співати знає...
Співав музикантик
Як вив вітер в полі,
Пригрівав собі на скрипці
Нишком на тополі...
Раз прийшли там люди
З пилою зі стали...
Плаче душок і заводить,
Бо явір вже стяли...
Підперли явірком
Ворота в stodolі...

Направили у сусіда
Вісь в четвертім колі...
Питаються люди:
»Хто в воротах грає...
Чому коло так заводить,
Як з гори зіжджає?«
Навіть як старенькі
Ворота палили,
Співав душок-музикантик
Плакав з всеї сили.
Такий той наш душок
Музика завзятий,
В огні, дверях, в лісі, в колі —
Все буде співати...

Іванка Тр. Савицька.

Помер славний наш маляр...

Дня 15. травня упокоївся у Львові, по короткій недузї, славний український артист-маляр, Павло Ковжун. Умер у молодому ще віці, бо мав заledве 43 роки. Осиротив дружину і двох синів. Величавий похорон на Личаківський цвинтар відбувся 17. травня. Вістка про ненадійну смерть Ковжуна сповила глибоким смутком не тільки тих, що його знали особисто, але і все українське громадянство загалом. Бо це зійшов у могилу один з найславніших наших мистців, а крім того зразковий і дуже заслужений громада-багато прикрас-заставок. Тут подаємо дві такі заставочки, що їх виконав був для нашої газетки бл. п. Павло Ковжун. Пригляньтеса їм уважно. Правда, яка це мистецька робота? Які вони гарні! За те і вся українська дітвора та молодь повинні споминати імя заслуженого мистця з глибокою любовю і пошаною — та повинні причинитися до того, щоб сироти по ньому, два сини, що ходять до школи у Львові, зазнали від рідного загалу належної опіки.

дянин, колишній старшина української армії, що відзначався відвагою і хоробрістю. В новітньому українському мистецтві Покійний займав одне з перших місць. Зокрема був він відомий як мистець - графік, що прикрасив багато книг прекрасними обгортками своєї кисти. Виконав він також прегарні барвні окладинки для «Світа Дитини» і «Молодої України» 1925 році а також

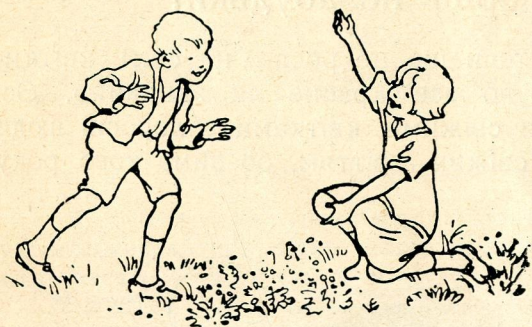
Слава пам'яті Великого Мистця!

Яке мило взяти на вакації?

Час вакацій! Лишне літо!
Розкіш — плавати купатись!
І з річок, з потоків бистрих
Сиди й гарту набиратись.

Та щоб тая купіль краще
Нас обмила і скріпила, —
Не забудьмо з час какацій
Про „ЦЕНТРОСОЮЗ“ мила!

Счудувалися люди тими квітками і заговорили:

— Чудові квітки! Цілком подібні до неба і навіть мають сонце посередині! І мимохить поглядали на погідне небо і порівнювали квітку з небом і подвійно раділи.

— То ця квітка створена на те, щоб ми не забували і в погоду про небо! — сказав хтось. І всі признали, що це правда. І почали подивляти небо і тишилися всі мов діти. А тую квітку, що не дає нам забувати про синє небо, назвали: „незабудька“...

Катерина Фоссек.

Розмова на городі.

Муся й Туся походжають,
Горідину оглядають,—
Огірочки, горох, мак
І до них говорять так:

»Ростіть-ростіть огірочки,
Наквасимо вас пів бочки,
Солі й кмену додамо,
З хвостиками поїмо.

Ти, горошку, не барися,
Чим скоріш угору пнися
І розвішуй на тички
Солоденькі стручки.

А ти, мачку, розцвітайся,
У головки розростайся,
Буде з тебе маківник,
Добрий-добрий на язик!

А он морква і петрушка
Наставили з грядки вушка —
Закришечка хоч куди,
Не зазнаємо біди!

Ну, а ти що скажеш, бобе,
Чи все тобі до вподоби?
Ти рости й рости в одно,
Борщ на тебе жде давно.

Добре, що тобі, капусто,
В голові якось не пусто;
Лепська в тебе голова,
Будуть голубці аж га!

Як живете, жовті дині,
Заживненькі господині?
Або ви, мої пани —
Гарбузи і кавуни?

А ти, редько, як ся маєш,
Чи в здоровлі проживаєш?
Ховай личко від мушок
Під зелений фартушок!

Помідори, ви не стійте,
Стидайтеся! Червонійте!
Дозрівайте хутко так,
Щоб салатка була в смак!»

Муся й Туся походжають
Городину оглядають,
Гладять головки, стручки —
Чи не диво, діточки?

Р. Завадович.

Війна з Індіанами.

Індіанка — або — війна на дощці.

Це війна на дощці або картоні — але побачите, що ця гра захопить вас так, як і правдива боротьба. Заки подамо правила цієї гри, прочитайте уважно вступну історію про неї.

ІСТОРІЯ.

Діється воно в північній Канаді. Два білі мандрівники, один з них ловець, а другий урядовець великої компанії, що скуповує скіри звірів, ідуть з півдня на північ і мають дійти до твердині (форту) Анджелес (Ф). Дорога веде крізь великий і густий ліс. Небезпека велика, бо тут і мороз незвичайний, до 80 ступнів! — і звірі дикі — вовки, медведі і рисі — і дикі індіани чигають на подорожніх.

Обидва білі мандрівники виходять з різних місць (А і Б), але вони зустрічаються в лісі, на поляні, де розкладають ватру й оповідають один одному про свої цікаві пригоди (А1 і Б1). Потім залізають у свої мішки і пробують заснути. Але таємні відголоси диких звірів та індіан не дають спати нашим подорожнім. Досвіта схоплюються вони з леговищ і рушають у дальшу дорогу до форту (Ф). Та доки вони туди дібуться, мусять поконати звірів і індіан, що часто заступають їм дорогу. Хто зна, чи взагалі дійдуть до форту і спічнуть у своїх затишних кімнатах (А2 і Б2), бо може — коли не зуміють оборонитися — пожере їх дикий звір або вбе індіанин. Та може і пощастить їм, бо при спільній ватрі заключили вони досмертну дружбу і сказали собі, що будуть іти разом, один одного не залишить і або обидва дійдуть до мети, або обидва згинуть. Бо між такими шляхотними людьми панує правдива приязнь. — Зрештою — вислід боротьби залежить від грача!

ПРАВИЛА ГРИ.

1. Грати можуть дві, три, або чотири особи. Коли грають тільки дві, то один заступає обидвох «білих», а другий індіан і звірів. Коли грають три, тоді один заступає «білих», другий індіан, третій звірів, а коли чотири, то один заступає одного «білого», другий другого, третій індіан, четвертий звірів. Та при тому треба тямити, що «білі» підтримують себе взаємно проти індіан і звірів, які й собі спомагаються проти білих.

2. «Білі» уставляються на місцях А і Б і йдуть звідти в напрямку форту Ф, але по дорозі мусять зійтися в місцях А1 і Б1. Щойно звідси ідуть далі до А2 і Б2.

3. Сім звірів (З) і сім індіан (І) уставляються, як на образку — звірі на ліво, індіани на право, і звідти починають іти.

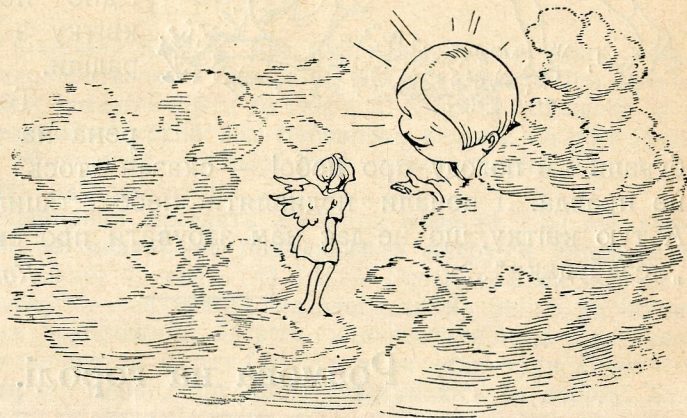
4. Грачі умовляються (кидають жереб), хто починає, а в грі чергуються ходами на переміну, наприклад так: А-І-Б-З, або: І-А-З-Б і т. д.

5. Всі фігури можуть порушатися по лініях простих, скісних, або круглих (у форті Ф), стаючи на чорних точках.

6. Кожна фігура може скочити через іншу фігуру, але тільки тоді, коли за фігурою, через яку скаче, є вільне місце. Однак скакати можна тільки в напрямі лінії, на якій стоїть фігура, через яку скачеться: Коли та фігура від «скачучого» на скісній, — то скакати тільки скісно; коли на прямій, — то прямо; коли на круглій, — то через круглу.

Як вирости перші незабудьки?

Було це давно-давно, коли ще не росли на світі квітки-незабудьки. Одної весни було все красне як звичайно. Всі поля, гаї й левади вкрилися свіжими квітками а дорослі люди й діти незвичайно раділи свіжим квітням, бо зима того року була довга. Всі подивлялися квіткам, та забували подивляти прекрасне синє небо, що в погідний, весняний день розкинулося величньою синьою банею над усею землею.

Сумно стало ангеляткам у небі, що люди наче забули про небо і подивляють тільки квітки. Один ангелик вібрався до Сонця і сказав:

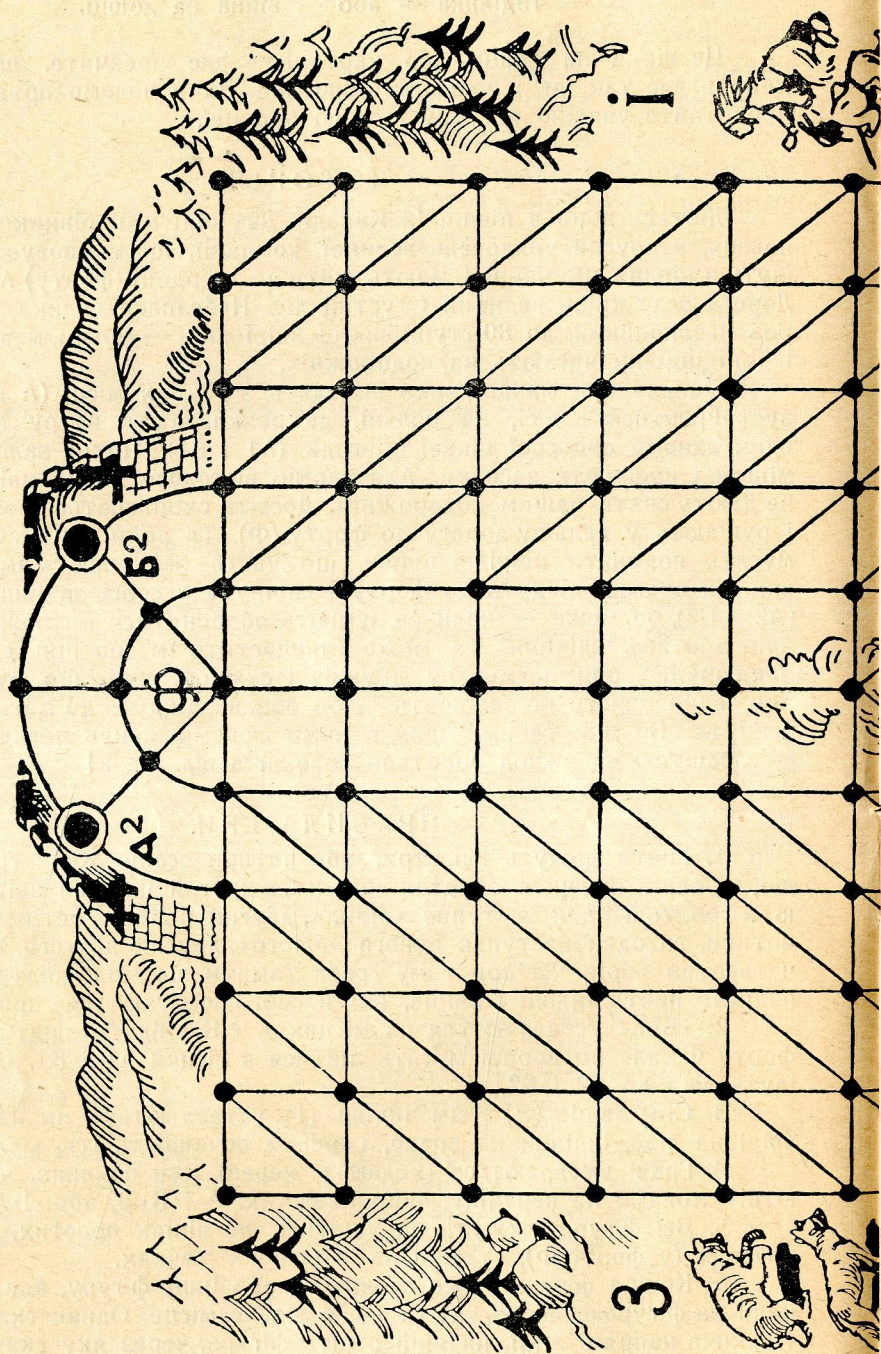
— Сонечко любе, ти розумієш, що нам сумно, коли люди не звертають уваги на красу неба, а певно й Богові це не до вподоби. Зроби ти так, щоб люди знову пригадали собі небо і навчилися його подивляти...

Задумалося добре Сонце і нагло сталася переміна. Синє небо вкрили чорні хмари, зв'язвся вітер і загреміло в хмарах та пустився зливний дощ. Люди посумніли і з жалем поглядали на небо, шукаючи хоч одного синього клаптика. Та небо довго не показувалося. Сонце подумало собі: „Тепер люди пригадали собі небо і тужать за ним. Отже я добре зробило свою задачу..." Аж тут прилетів той ангелик удруге і сказав:

— Добре Сонце! Ти добре зробило, що пригадало людям синє небо. Але ти вчини так, щоб вони і в погоду не забували подивляти небо...

Призادумалося Сонце ще глибше. Запала ніч. А на другий ранок знову настала чудова погода. Люди, а головні діти, знов подалися на поля і левади та стали подивляти квітки, а про небо були б і знов не думали — але... нагло побачили, що між квітками є якісь цілком нові, невидані досі квітки... Сині-сині, мов те погідне небо, виду зірки, а посередині має кожна квітка золото-жовте п'ятно, наче мале сонічко.

7. Коли «білі» скачуть, то беруть звіра чи індіанця в полон, значить: що та фігура вже виходить з гри (відкидається її на бік). Індіанці, ні звірі не можуть брати «білих» у полон (бо їх тільки два, а тамтих чотирнацять).
8. «Білі» переміщують (виграють), коли займають місця A^2 і B^2 , ще заки там усадовляться звірі чи індіанці.
9. Звірі й індіанці виграють, коли займають усі місця в форті Ф, заки дійдуть туди «білі».

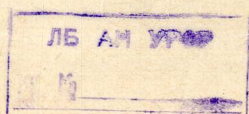
СВІТ ДИТИНИ

АЛЬМАНАХ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІЧНИК XX.

Львів
НАКЛАДНЯ МИХАЙЛА ТАРАНЬКА
1939.

ЗМІСТ XX. РІЧНИКА:

1. Вірші.

Бауер Л.:

Перший початок 71.

Вільшенко Ярослав:

Де батько (скриванка) 79.

Рятуйте нас 179.

Вуйко Юрцьо:

Не вдалася штука 78.

Під ялинкою 25.

Дмитренко Тарас:

Над Вифлеємом засіяла зоря 32.

Не може згубитись 30.

Завадович Роман:

Ганна вишиває 152.

Дівочий огородець 127.

Дяка тобі Ненько 129.

Квітка і бджілка 182.

Неділя в комашок 161.

Петриків млин 159.

Радість Великодня 97.

Розмова на городі 172.

Кочержук Іван:

Не проси а добувай 59.

Кумка Михайло:

Жидівський барометер 77.

Пеліх Теодор:

Воробчики просять 33.

В Кобзареві Роковини 65.

Тувім Юліан:

Котик 127.

Фальк Бр.:

Весні привіт 100.

Савицька - Трешневська Іванка:

Веснянка 125.

Дощик 107.

Душок-музикантик 169.

Князенко Май 142.

Маленька господиня 160.

Маляр Морозенко 43.

Мій спомин з Різдва 12.

Перед Великоднем 105.

Перша ялинка 6.

Перша пташка 124.

Плюшевий медведик 94.

Побажання для матусі 132.

Сніговий дід і школярі 62.

Що я маю 126:

Шкрумеляк Юра:

Баль у панства Левів 37.

Весна надходить 110.

Весняна квітка 118.

Гамай любіцю 153.

Дві господині 153.

Із Вертепом-колядою 1.

Курыта і качатко 139.

Лакоминка з рижу 64.

Марусин нугат 128.

Пампушки без дріжджів 96.

Писанки 124.

Самітна оселя 53.

Слонові іменини 69.

Смачний борщик на Свят-Вечір 26.

Слониха нянькою 148.

Солодка подяка 157.

Теляча потравка 160.

2. Байки і казки.

Буш Вільгельм:

Як Петрусь замерз і розтопився 15,
47, 80.

Вільфінг Ютта:

Як Мишенко - Салогризенко попав у
неволю 180.

Завадович Роман:

Як померкло сонце 102.

Богданко (Заклинський Богдан):

Казка про матір 130.

Зоргер Августа:

Як Івась шукав синьої квітки 154.

Мадер Прися:

Веселий баль на столі 33.

Як звірі вбирали ялинку 2.

Міллер М.:

Небесні лещетарі 38.

Островерха Михайло:

Михайлик і 300 карбованців 44.

Пеццані Ренцо:

Легенда про цвіркунів 19.

Шарельман Вільгельм:

Про братів-вітрів 162.

Швак Володимир:

Пригода мишки-Салогризки 122.

Штрефлер С. Ф.:

Червоний птах 82.

Штурм Юлій:

Сердечна прислуга 165.

3. Оповідання.

Бугелло Кузьма:

Мала Леся в обличчі війни 176.

Коломиєць Авенір:

Про що говорили зі собою антенова
лінка і друкарський черенок 12,
56, 85.

Галя (Цегельська Олена):

Настунина тайна 145.

Настуня пливе до моря 166.

Лотоцький Антін:

Славко на мандрівках 22, 50, 75, 115,
143, 181.

Фоссек Катерина:

День Матері в небі 140.

Як вирости перші незабудьки 171.

Шкрумеляк Юра:

Стрілецька писанка 98.

Ті, що про них світ говорить 65, 108.

4. Сценічні вистави.

Фідлер Маріянна:

В Різдвяну Ніч 7.

Чернуха Ганна:

Материне Свято 133.

Чугайстер (Гошовський Пилип):

Народини Весни 72, 111.

5. Пісні і ноти.

Вітер віє 120.

Вже вакації близенько 188.

Вже весняний вітер віє 138.

Діти в гай 144.

Пісня козака Нетреби 184.

6. Забави та ігри.

Війна з індіанцями 173-175.

Здобування перешкод 25.

Помідор 64.

Сліпа мишка 96.

7. Всячина.

Альбом «СВІТИКОВИХ» читачів 63,
156, 185.

Весняний листочок 121.

Відділ для малих малярів 46.

Вітрячок зі шпильок 94.

Гуцульські прикраси на Ялинку 31.

Для веселости і розваги на Різдво 27.

Допис з Горodka 188.

З краю і зі світа 95.

Зразкова лекція історії 89.

Крик курс для малих літератів 125.

Куток малих філіателістів 70, 126, 158.

Лист знад Тихого Океану 60.

Листи вуйка Степана:

1) Передсвяточна розмова з малими
гостями 28.

2) Розмова про Родину «Світа Ди-
тини» і «Відродження» 53.

3) Розмова про Тараса Шевченка 92.

4) Розмова про Великдень 119.

5) Мати Небесна і Земна 151.

6) Кінець шкільного року 185.

Майструймо вербові сопілки 158.

Новий папа римський 106.

Помер Павло Ковжун 170.

Рахункова забава 91.

Скриванка рисункова 30.

Ті, що прославляють ім'я України за
Океаном 117.

Цікавий досвід 6.

Що пише Левко Тріска 18, 62, 78,
123, 149, 183.

Як з огарків ялинкових свічечок зро-
бити нову свічку 11.

Редактор і видавець: Михайло Таранько.

ЗРАЗКОВА ДИТЯЧА ПАРОХІЯЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Підбрана й одобрена Греко-кат. Митрополичою Консисторією у Львові розпорядком з дня 4 жовтня 1933 до ч.: 11049/ПБ.

	Зол.
1. Амічіс-Лотоцький: Малі герої (оповідання)	2:00
2. Андерсен Г. Хр.: Свинопас-князенко	0:50
3. » » Чародій-Піскосій	0:25
4. Білоусенко Ол.: Зайчик-Побігачик	0:75
5. Блажкевич Іванна: Мила книжечка	0:60
6. » ВЕСЕЛКА« — збірка віршованих казок	0:60
7. Воробкевич Сидір: Безглуздів	0:80
8. Вільшенко Я.: Пан Чваньківський	1:50
9. Грінченко Борис: Олеся	0:20
10. Гриневич-Витанович Д.: Приятелі хлібороба	0:30
11. Загірна Марія: Василько й Івасик	0:40
12. » » Історія про Галю й лялю	0:50
13. Заклинський Б.: Емігрант	0:20
14. Давидів-Теодорів О.: Байки й казки	0:50
15. Дончак Тарас: Казка про дивного Змія	0:50
16. » » Дивна переміна	0:25
17. »КАЗКИ 1001 НОЧІ« — збірка	1:20
18. Кокольський М.: Байки	0:40
19. Куліш Панько: Чумацькі діти	0:20
20. Курдидик Анатоль: Маленькі борці	0:90
21. Лакуста Святослав: Два горбаті	0:30
22. Лотоцький Антін: Ведмедівська попівна	0:30
23. » » Вільгельм Тель	0:60
24. » » Відкриття Канади	0:30
25. » » Життя Езопа	0:50
26. » » Історичні оповідання	0:60
27. » » Пастушок з Назарету	0:60
28. » » Перша проща	0:60
29. » » Покотигорошок	0:80
30. Лотоцький Лев: Сила молитви	0:30
31. Магир Микита: Пригоди лінивого котика	0:40
32. » » Казка про золоту рибку	0:30
33. Малицька Конст.: Чистенький і Юрзи-Мурзи	0:80
34. »МОТОВЯЗНИК ГАСАН« — (3 »Казок 1001 Ночі)	0:30
35. Погідний М.: Казка про гордого боярина	0:40
36. Свіфт Дж.: Мандрівки Гулівера (4 томи)	4:40
37. Селянський Л.: Про телеграфи і телефони	0:75
38. Таранько М.: Малий Декляматор	0:50
39. Уайльд Оскар: Зоряний хлопчина	0:50
40. Шевченко Тарас: Малий Кабзар (з образками)	0:60
41. Шкрумеляк Юра: Історія про малого Мука	0:50
42. Чмелик Олесь: Віршавана Азбука	0:40
43. Яремова Слава: Жертвенні вогні	0:30
44. »ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для ДІТЕЙ« — (4 томики)	2:40

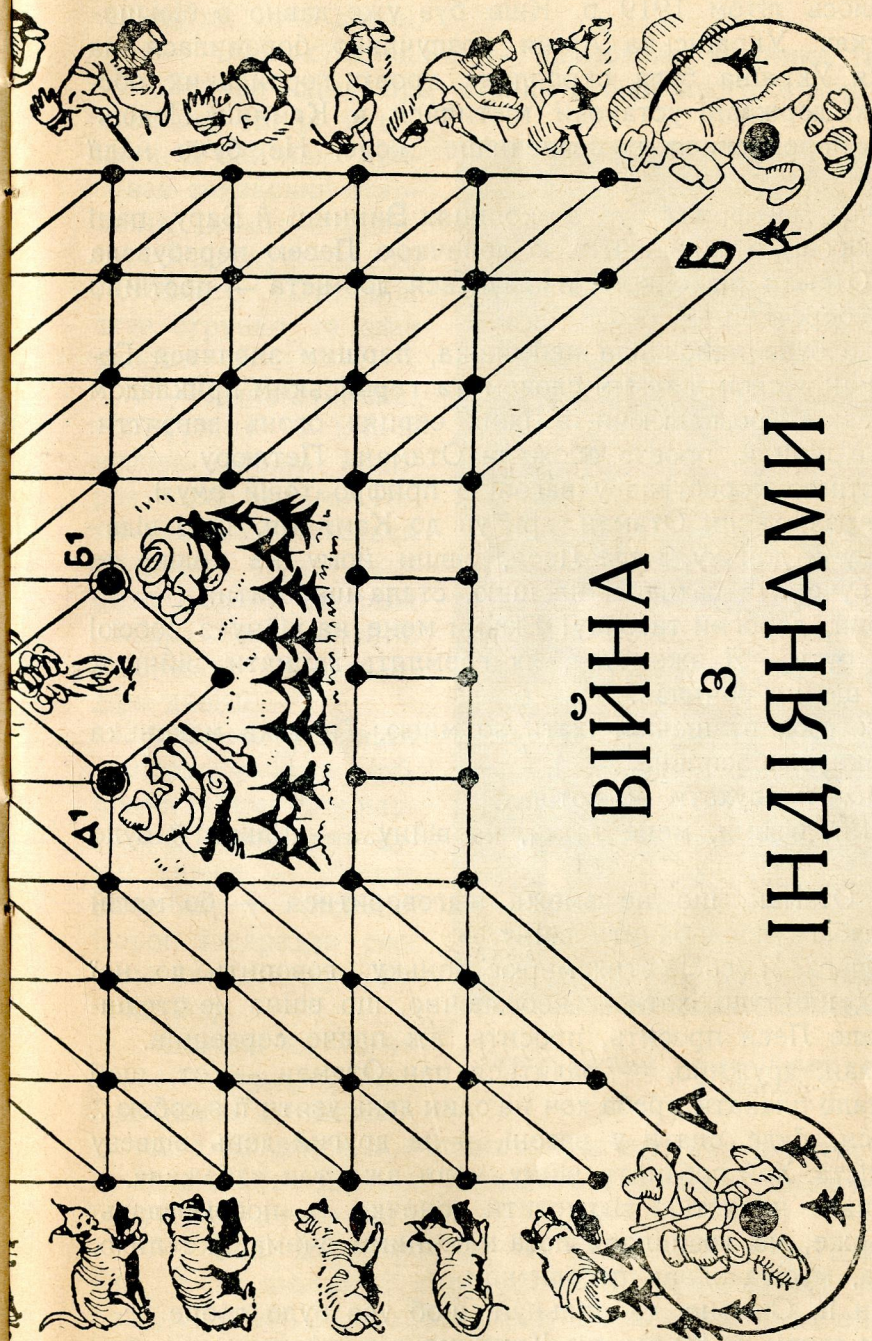
Ціна цієї ЗРАЗКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ виносить 30 золотих (для Америки й Канади з пересилкою — 7 доларів).

Складається вона з 44 творів, які творять 50 книжечок дуже цікавих змістом та багато ілюстрованих. Книжки висилається лиш за попереднім надісланням грошей!

Замовлення посылати на адресу:

Видавництво „Світ Дитини“ — Львів, ул. Зіморовича ч. 2.

„СВІТ ДИТИНИ“ дитячий журнал і всі книжечки цього видавництва — поручені для Парохіяльних Бібліотек МИТРОПОЛИЧИМ ОРДИНАРІАТОМ у Львові, письмом з дня 4. X. 1933. ч. 11050. та ЕПІСКОПСЬКИМ ОРДИНАРІАТОМ у Станиславові, курендою з дня 23. IV. 1927. до ч. 9. (»Вісник Станиславівської Епархії« ч. IV-VIII, з 1927. стор. 23-26).

Цей рисунок треба витяти або відбити собі, а потім наліпити на дошці чи картоні. Фігури (наприклад круглі чи чотирикутні картонові паперчики, помальовані 2 на біло, 7 на червоно і 7 на жовто: «білі», індіани і звірі, уставити на вихідних місцях (на образках), умовитися, хто починає і — далі до боротьби! (Щоб вигідніше грати, варто відрисувати рисунок у побільшенні. Тоді й фігури можуть бути більші. Нарисувати хоч на чверть стола! Отже вперед!

Мала Леся в обличчі війни.

Це діялось літом 1919 р. Київ був уже давно в більшовицьких руках. Українська Армія розпучливо боронилася на Поділлі. Вся Україна була скроплена кровю героїських оборонців. Деякі державні установи містилися в Кам'янці Подільським, інші перенеслися в безпечніше місце. Не було надії вдержатись.

В той час, як фронт був в околицях Винниці й Бару, пані Ольга Петлюрова з кількалітньою донечкою Лесею перебувала в Кам'янці. Отаман рідко коли навідувався до міста — постійно був на полі боротьби.

І там, де була найбільша небезпека, першим з'являвся Головний Отаман і своїм палким словом та героїським прикладом поривав козаків, розпалюючи в їхніх серцях огонь завзяття. Козаки дуже цінили, просто обожали Отамана Петлюру.

Він постійно перебував у вагоні в прифронтовій смузі.

Одного разу, коли Отаман прибув до Кам'янця, щоб відвідати дружину й доньку, мала Леся, сівши йому на коліна та закинувши рученята батькові на ший, стала щебетати:

— Любий, дорогий таточку! Візьми мене на війну з собою! Я хочу там бути... Я вже чула, як гремлять гармати, війни ж однак досі ще не бачила...

— Де ж тобі, пташечко, їхати зо мною. Ти така маленька крихітка, така слабосильна...

Але Леся й слухати не хотіла...

— Візьми, візьми, мене татку, на війну... — тільки й було її мови.

Бачить Отаман, що не зможе відговоритися — бо малій Лесі дуже забагнулося бачити війну.

Пані Ольга й собі втихомирює доньку, говорить до неї переконливо, що туди їхати — небезпечно, що війна це страшна річ, — але Леся просить, просить, аж плаче сердешна.

— Слухай, дружино, — радить пан Отаман — от, щоб дівча перестало плакати, треба хоч на один день узяти її з собою... Як змориться, буде спати у вагоні, я на другий день відвезу її назад до міста. Хай побачить війну, коли вже так забажала.

Пані Ольга не хотіла відпустити донечки — побоювалась, щоб крий Боже, не трапилося поза маминими очима яке лихо. Рада-не-рада, мусіла однак погодитися.

— Бери її, Симоне, та пильнуй, щоб усе було добре.

Відїхали автом на 50 км. від Кам'янця в прифронтову смугу. Там була залізниця, вагони; там містився штаб дієвої армії. Пан

Отаман увійшов у свою „сальонку“. Чути, як недалеко гремлять гармати, тріскають кулемети — кипить завзятий бій. Леся марудить, хоче спати.

— Ох, як страшно! — промовляє дівчинка та засипляє...

Отаман сідає при столику, біля нього старшина — розкладають мапи й папери. В цей мент прибуває звязковий старшина, просто з фронту. Зголошується до Головного Отамана, стає струнко та здає рапорт:

— Пане Отамане! На фронті 10 км. із відсіль сильно напирас червона армія. Їхня кіннота старається продерти через наші ряди. Козаків охоплює зневіра й вичерпання. Оце лист від командира дивізії.

Отаман розриває коперту. — Його обличчя здригається нервово... Положення дуже тяжке — багатораних і забитих. Ворог зосередив свої сили на відтинку Виниця-Бар.

Отаман не може довго роздумувати. Дає наказ приготувати авто. Збирається виходити з вагону, але дивиться в переділ, де спить його донька. Підходить тихенько, кладе поцілунок на її рожевім личку та шепче:

— Спи, доню, я ж їду на фронт. Може не повернуся живим, а ти лишишся сиротою. Хай тебе Господь має в своїй опіці. І робить знак хреста над її головкою. У вагоні лишається Леся під опікою вірного джури. Отаман із старшинами мчить автом на фронт, аж курява хмарою знімається.

Отаман Петлюра з донею Лесею у своєму кабінеті в Парижі.

Зупиняються під гаєм, де пливе річка. Там є хутір і млин. За річкою, по луках і полях, кипить бій. Українські частини відступають — перші кольони переходять мостом через річку, останні заслонюють перед ворогом відступ. Йде перестрілка. Десь іздалека гремлять гармати. Вмить, несподівано з'являється між військом Головний Отаман. В першу чергу прямує на хутір до штабу дивізії, щоб довідатись про стан українського війська на цьому відтинку. Дивізія відступає. Головний Отаман в оточенні старшин виходить над річку, переступає міст. Військо стає стрункою лавою на широких луках.

— Здорові були хлопці! — гукає Отаман.

— Слава Україні, слава! — відповідають, як один — і далі могутній, одушевлений оклик розлягається по-під гаєм: Слава нашому Отаманові, слава!

Коли затих відгомін окликів з тисячі грудей, Отаман коротко промовив: „Ворог у наступі. Хлопці держіться, до останньої краплини крові. Україна вимагає вашого завзяття й вашої жертви! Не вкриємо себе ганьбою — нумо вперед на ворога!“ І знову гучне:

— Слава, слава Отаманові! І далі оклики:

— Підемо, Батьку, в бій. Вперед! Вперед! Не злякаємось смерти.

Сколихнулася вояцька маса, як би в неї вступив новий дух. Отаман видав наказ про наступ. Рушили козаки наперед від річ и. Путь непереможними лавами, аж земля дрожить, луком окружаючи ворога.

Свищать кулі піх-пах... Тріскають кулемети. Вдаряють українці на ворожу кінноту.

Як гураган, що вириває дерева, як льви, випущені з клітки — так летять наперед. Плазують по землі хоробрі козаки. Червоні не сподіваються такої атаки. Вони були певні своєї перемоги. Аж тут раптом, як із-під землі — непохитні лави українського війська оточують ланцюгом із трьох боків.

Що робити? Червоних охоплює страх... Скоростріли не вгавають, косять їх, як траву. Вершники летять стрімголов із коней. Нумо втікати — мчаться наперед, як вихор!

На чорній, зграцованій кінськими копитами, ріллі безліч забитих і ранених. Як снопи на лану. Побіч людей в останніх судорогах качаються коні. Хто не встиг утікти, попадає в полон. Українці відкинули ворога на 10 км. від річки.

На побоєвище пішли санітарні відділи, щоб нести поміч раненим.

Над вечір прибув Отаман до вагону, а з ним військові стар-

шини. Леся вже давно встала і дожидала батенька. Як-же зраділа, коли побачила, що тато вертається живий і здоровий. За той час, як не було батька, й кипів там бій, дівча багато пережило. Вибігла з вагону назустріч.. Бачить — кругом повно війська. Це нові добровольці, що мають відійти на фронт...

Дивиться на шлях, що проходить повз залізниці. Шляхом їдуть вози, а на них лежать ранені. Направляються до недалекого шпиталю.

Це жниво з останнього бою. Ранені стогнуть, зойкають, їх очі й лица з виразом безмежного болю. Отаман підходить до ранених українських вояків, потішає їх — мов добрий янгол прагне полекшити їхнє терпіння.

Мала Леся пригортається до батька:

— Ох, як страшно! Татку, татку — нащо ця війна? Чому себе люди вбивають?

Батько не має часу, щоб докладно пояснити донці. Відповідає коротко:

— Такий уже доню залізний закон, що треба боротися. Кожний нарід свою волю мусить окропити кровю найкращих синів. Вірю, що доживемо щасливих та кращих часів.

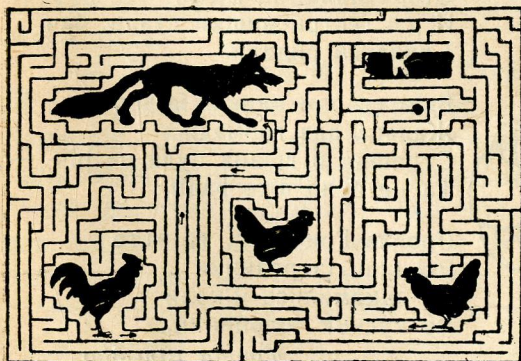
* * *

Мала Леся ще більш усвідомила собі, за що змагається її коханий татусь. Тепер на власні очі побачила страхіття війни й зрозуміла, якою то дорогою ціною здобувається воля.

Кузьма Бугелло

Рятуйте нас...

(Ломиголовка).

Тут дві курки і когут
По лісі блукають, —
Що лис чигає на них,
Того і не знають.

Якби знали, то в ту мить
З ліса утікли би
До «К», свого курника,
Й безпечні були би!

Кому жаль тих курочок
І півника того,
Хай жене їх у курник
Від лиса грізного.

Хоч дві штуки поженить
Такими стежками,
Щоб їх лис не міг зловити
Острими зубами...

Як Мишенко-Салогризенко попав у неволю.

Раз так сказала миш стара:

»Ой, діточки, вважайте,
Втікайте завжди від kota,
Здалека оминайте...

»Та це зятяте раз на все,
І вбийте до головки,
Що на мишей біда іде
Також від мишоловки.

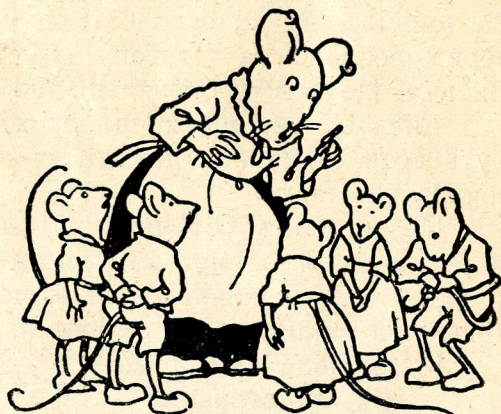
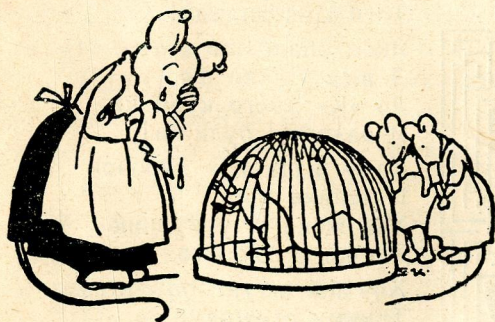
»У мишоловці в кожний час
Кладуть і солонинку,
Та ти не лакомся ні раз
На ту приману, синку!

»Бо тільки ти її торкнеш,
А вже попав в неволю,
Гіреньку муку там знайдеш,
І муку і недолю».

І прирекли (сказали: ах!«)
Уважними все бути,
Зв'язали гудзи на хвостах,
Щоб того не забути!..

І раді та веселі всі
З нори повибігали,
А миш стара в своїй норі
Порядкувати стала.

Там на дворі, у смітнику,
Цікаві мишенята
Знайшли халяву десь стару
Та й стали обгризати.

Лише одному з поміж них —
Це братчик був Гризило —
По шкрабах порпатись старих
Якось було немило.

Здалека мишоловку вздрів,
Сказав до себе тихо:
»Ах, сала трошки я би зів!
Чи це велике лихо?

»Воно так гарно пахне, ой!
Чи може вбити сало?...«
Побіг, торкнув кусочок той —
Тут цок! Пиши — пропало...

Пищить і плаче мишеня —
Запізно нарікати!
Казала ж мати, щоб kota
І ловки уникати...

І на сінка свого плач
Стара прибігла мати,
Й дві сестри-мишки стали, бач,
І взялися ридати.

Всім сльози капали із віч,
Жалоба для громади...
Страшна й грізна була це річ —
Та не було вже ради.

Пропав Гризенко, та зате
Всі інші із родинки
Не лакомились ніколи
На кусник солонинки...

Ютта Вільфінт.

Поворот Славка до Львова.

(Докінчення)

Наближався час, що Славкові треба було вертатися до-дому. Стрийко сказав:

— Кінчатся вакації, Славку! Пізнав вже ти Гуцульщину, пізнав Потисся. Тепер матимеш нагоду пізнати ще й західну Верховину нашої країни. Стриянка з дітьми їде на тиждень до свого батька, що є надлісничим у Ставному, там, недалеко гра-ниці, то поїдеш з ними. Там оглянеш ліси, лісне господарство, а також побачиш, як випасають худобу на полонинах. А звід-там поїдеш вже до Львова.

Славко зрадів цією вісткою.

Через три дні виїхала стриянка з дітьми та зо Славком у гори.

Потяг мчав стрілою. Минув села Доманинці, Невицьке, де Славко з вагона бачив руїни замку, далше: Перечин, Дубри-ничі, Малий Березний. У Великому Березному висіли з поїзду. Там уже ждав на них на стації батько стриянки.

Тиждень побув ще Славко в Великому Березному. Хо-див з синами надлісничого по лісах, заходив на полонини, слухав оповідань і пісень тамошніх верховинців. Раз ватаг опо-відав таке:

— Девно вже це було. Тоді прийшов у село один пан. Його мусіли нумером держати люди в селі. Він мав з собою бондурів. Вони кожного селянина змушували держати в себе пана один день. Бондури збирали порцію (податок). Брали від землі десятину врожаю. Від вола брали сороківець, від коня два сороківці. Кожен жонатий платив поголовщину від кожної голови. Брав іще пан від кожного господаря п'ять гусошів (давні гроші), коли сидів у нього. Пан дуже знущався над людьми та брав великі податки. І люди дуже бідували. Тепер стало нам лекше жити, хоч усе ще біда не кидає наших хиж.

Одного ранку зайшов на надлісничівку старий дідусь-лірник і заспівав пісню про Довбуша:

„Ой, Довбуше, ой, пане наш!	В чужа царя не є мама —
Яку ж ти нам ще раду даш,	В чужа царя тяжко жити,
Дето мемо лігувати,	Як каменя з моря взети.
Сесю весну зимувати?	Камінь озьму та спочину,
Бо у царя на риночку	В чужа царя марно згину“.
Згинем в тяжкім залізочку.	

Мов з батога луснув, так скоро минув Славкові той тиждень до відізду. Невеселий прашався Славко зо стриянкою й її дітьми та з надлісничим і його синами. І їм було жаль за Славком, бо полюбили його за його чемність, веселість і сміливість. Радий би Славко ще довше посидіти тут, але годі — школа кличе.

І відіхав до Ужка, місцевости на самій границі.

— Тут, пригадав собі, билися з москалями наші Усусуси!

Пересівся в Сянках на польську залізницю й поїхав до Львова. Дорогою обіцяв собі щераз поїхати на Карпатську Україну, коли покінчить школи, щоб докладніше її пізнати.

Дома мав що оповідати про свої переживання і пригоди на Закарпатті.

КІНЕЦЬ.

А. Лотоцький.

Квітка й бджілка.

Зеленіє травка,
Шовкова муравка,
Дивуються-чудуються
Богданко і Славка.

А з тієї травки
До Боганка й Славки
Виглядає ряба квітка
Кругла як булавка.

Яка ж чепурненька
Квіточка маленька,
Як прибралася багато
Мов у яке свято!

У срібній росиці
Вмила свої лиці,
Вмила очка, вмила вушка
Квітка-чепурушка.

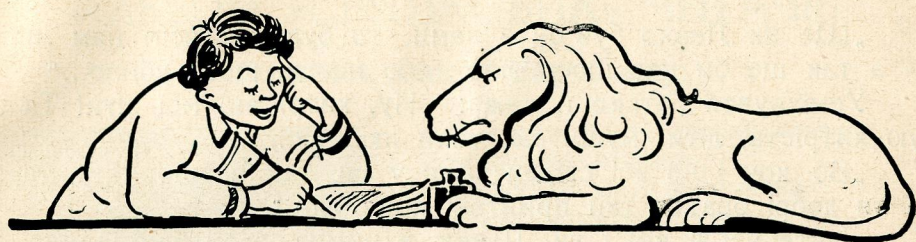
На квіточці бджілка
Грає як сопілка,
В неї здавна, знайте славна,
З квіточкою спілка.

В квітку заглядає,
Медочок збирає,
Хапається, ввихається,
В улику складає.

Яка робітлива,
Яка метушлива,
Чудуються дитинчата,
Не виходять з дива.

І ви, любі діти,
Будьте, як ті квіти,
Від бджілочок труду вчіться,
Працюйте, трудіться!

Р. Завадович.

ЩО ПИШЕ ЛЕВКО ТРІСКА...

13. Вийзд у гори!

„Дуже люблю кінець року! Бо це гарний день нівроку! Я хотів би, щоб що днини був у школі кінець року...”

Так почав я того ранку до своїх братів казати — і не бачив, що „промови“ слухає за мною — мати.

Не лиш мама, але й батько чув із другої кімнати — і як я скінчив, він вийшов і почав мені казати:

„Вже по тій розмові бачу, що ти, Левку, милий друже, нині принесеш свідоцтво — ну, таке собі — не дуже...”

„Бо хто завжди кінець року лиш у думці своїй має, той звичайно на хороше свідоцтво не заробляє...”

„Й слухайте, що всім вам скажу! Хто не вчиться, тому горе! З двійкою я вже не пушу вас нікого у табори...”

Застидався я та й сумно-невесело мені стало, що при батькові те слово нерозважне мені впало.

А в табори у Підлюте дуже я хотів манджати, та здавалось, що пропало, і нема вже що чекати...

Ну, пішли ми по свідоцтва... Лесь і Славко вже дістали і відважно те свідоцтво собі зараз прочитали.

А я на своє не глянув, бо чогось таки боявся, — й так із зложеним свідоцтвом перед батьком показався.

Тато прочитав свідоцтва і говорить: „Ну, нівроку! Таки тобі, Левку, сумно буде через кінець року...”

„Бо все в тебе достаточного, лиш зі співу „добре“ маєш... Га, брати пойдуть в гори, а ти в дома побуваєш...”

Посумнів я тай говорю: „Не гнівайтесь, тату, прошу... Я на другий рік принесу свідоцтво уже хороше...”

„А в ті гори — я й не дуже запускаюсь жваво й радо, там ялиць усюди повно, ще котрась на мене впаде...”

„Там і звірі всякі ходять, а між ними і медведі... Я пішов би, як би Славко хіба все йшов напереді...”

А на те говорить Славко, що стоїть при мені збоку: „Я також боюся в гори вирушати цього року...”

„Ще як Левко був би з нами, то було би всім нам мило, — а так ще би нас щось зїло, або навіть щось убило...”

Усміхнувся батько й каже: „Ну, хитрі ви, мої діти! Та за тую хитрість, діти, мушу вас таки любити...”

„Бо хоч і не всі свідоцтва є у вас так першорядні, та за те ви добрі браття тай приятелі прикладні”.

„Ідьте всі ж ви! І ти, Левку, з ними разом вибирайся — ну і тее... тих медведів ти не дуже там лякайся...”

„Батьку любий!” — так я кажу — „Там медведів і немає! І ялиця там не грозить, лиш гилячками махає.

„Дякую вам, батьку й мамо, за те серце ваше добре! І тобі, коханий Славку, бо ти добрий і хоробрий...”

Так весело все скінчилось і ми ідемо в табори, ідемо в ліси широкі, у високі наші гори!

А на другий рік я певно вже поправлюсь у науці і при кінці року добре дам свідоцтво мамі в руці.

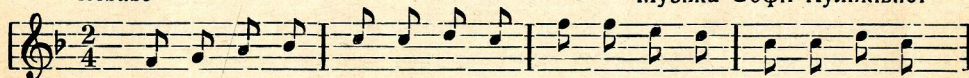
Бо сердечна мати й батько більше вдіють, як та різка... За добро їх буде першим учнем в школі

Левко Тріска.

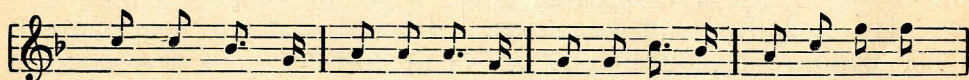
Пісня козака Нетребі.

Жваво

Музика Софії Куликівної

Ой, у ме - не був ко - ня - ка, був ко - ня - ка роз - би - ша - ка;

Ша - бля збро - я і руш - ни - ця і гар - ма - та га - ків - ни - ця.

Ша-бля збро-я і руш-ни-ця і гар-ма-та га-ків-ни-ця.

А ко - ня - ку Тур - ки взя - ли, ша - блю збро - ю по - ру - ба - ли,

А гар - ма - ту га - ків - ни - цю Вни scho - ва - ли у пив - ни - цю.

Слова народної пісні для малих дітей трохи змінені.

Da capo al fine. Fine.

АЛЬБОМ »СВІТИКОВИХ« ЧИТАЧІВ.

Малий козак з Царгороду.

Цей наш друг, то гарний хлопчик,
Хоч у серці невесело,
Це приятель наш ширенький,
На імя: Петрусь Забелло.

Чом на серці невесело?
Бо живе не в ріднім роді, —
А між турками в чужині,
У далекім Царгороді.

Там колись-то запорожці
У неволі пробували,
І за щастя України
Моливи до Бога слали.

А тепер маленький хлопчик
Тужить теж за рідним краєм —
Повернутись в край рідненький
Ми усі йому бажаєм!

Листи вуйка Степана.

Кінець шкільного року.

Була год. 3-тя пополудні. Сонечко добре пригрівало коли наша громадка вибралася на прохід за місто. Крім „старих“ знайомих прийшли ще й нові — Юрко і Нестор.

Пройшовши шмат дороги ми сіли на узгір'ю й вигідно розложилися на траві.

— Ну, діточки, — почав я говорити — сьогодні вже наша остання розмова й прогулька перед вакаціями.

— Мені буде дуже сумно! — сказав Юрцьо. — От, щойно сьогодні я перший раз пішов з вуйцем і вже останній...

— Ні, діточки! — почав я всіх потішати. — За два місяці знову побачимося, а в часі вакацій вас і так тут не буде.

— Так, я їду до Микуличина! — тішився Микольцьо.

— А я поїду з мамою до Ворохти до „Учительської Оселі“ — поважно сказала Галя.

— А я до табору на Сокіл! — говорила Любочка.

— Я їду на Остодір! Я була там уже тамтого року! — сказала Оксана.

У таборі дуже гарно й весело. Купаємося, бавимося, ходимо на прогульки — говорив Нестор. — Я вже їздив туди три рази.

— От бачите, діточки! — говорив я — кожде з вас десь виїде. На свіжому воздуху, серед товаришів у забаві й веселості відпочинете по трудах шкільного року й наберете сил до нової праці, що вас чекає по відпустках.

— І познаємо рідний край, придивимось життю наших людей, навчимося ще більше любити свій нарід — додала поважно Галя.

— А мій братчик бере наплечник на себе й пішки мандрує то в Карпати, то на Волинь, то на Полісся — хвалилася Оксана.

— А моя мамця казали, що для дітей, які не мають за що виїхати, основується півоселі й оселі й там вони можуть перебути два місяці на свіжому воздуху — говорив Богданко.

— А ви, вуйцю, куди поїдете? — спитала Марійка.

— Я теж виїжджаю. Буду мандрувати від села до села, від містечка до містечка; буду приглядатися, як діточки живуть, а може й з вами де стрінуся — відповідав я.

— Ой, як би це добре було! — крикнув Ромчик. Ми тоді представили би вуйця іншим дітям — нашим ровесникам.

— А як би ми хотіли до вуйця написати, то яка буде вуйцева адреса на час відпустки? — спитав Петрусь.

— Я навіть хочу вас просити, щоб ви не забули за мене й писали часто на цю саму адресу до Львова, на ул. Зіморевича 2, а звістки мені вже перешлють — говорив я.

— Будемо, будемо писати! — впевнювали всі діти.

— Я напишу про все, що буду бачити і переживати — обіцявала Любочка.

— І ми, і ми всі! — щебетали всі гуртом біля мене.

— Та що ми не будемо бачитися два місяці, то я хочу вам ще щось сказати. Не забудьте, мої дорогенькі, про те, що дня 31 липня минає двадцять літ від тої хвилини, коли українські війська прогнали були москалів з України й здобули Київ. В неділю 6 серпня велике свято на Маківці в Карпатах, де то вкрилися славою Українські Січові Стрільці. У тиждень пізніше, дня 13 серпня, теж велике свято — щорічній проща на Білу Гору в Підлісся, де вродився Маркіян Шашкевич.

— Так! Я знаю! — сказала Марійка. — Я про те читала в „Історії України“. Попрошу татуса, щоб поїхав зі мною на Маківку і до Підлісся.

— Я також поїду! — впевняв Ромчик.

— Ми всі поїдемо! — гомоніли хором усі діти.

— Усі діточки повинні прочитати в той час й пригадати собі ці три наші історичні великі події, що їх обходимо в липні й серпні — заохочував я моїх маленьких' друзів, а ще й другим про те розказати.

— Я візьму зі собою „Історію України“, що її видав наш „Світик“ — говорив Максимцьо.

— Будемо про те говорити з тими діточками, які ще нічого не знають з історії нашого народу — обіцяв Богданко.

— У кожний день зберемо ровесників, будемо з ними спільно читати „Світик“, деклямуватимемо гарні вершики й співати пісеньки — додала Марійка.

— Я знаю один віршик Маркіяна Шашкевича: „Цвітка дрібная“... — сказала любочка

— Знаєш вуйцю! Як виростемо, то будемо теж працювати і також усе віддамо для рідного народу, як Маркіян Шашкевич! — гордо і певно говорив Ромчик.

— О так, вуйцю! Прирікаємо це! — закликали інші діточки.

— Тямте діточки, що приречення треба все додержати! — упімнув я.

— Знаємо, знаємо! — загомоніли діти. — Хто не додержує слова, цей непотріб. А ми такі не будемо!

— Ну, діточки, вже час! Вертаймося! — сказав я.

Діти піднялися й ми рушили іншою дорогою до міста. Дівчатка по дорозі збирали квіти, хлопчики то бігали, то мене про щось питалися. І так ми дійшли до того місця, звідкіля мусіли розходитися. Саме тоді заходило сонце й своїм червоно-золотим промінням освітило нас, наче говорило: „Прощайте, до побачення!“ І хвилинку ще стояли ми в мовчанці. Мої малі друзі щось наче посумніли. І мені було жаль розлучатися з моїми любими друзями на два довгі місяці.

— Час уже, діточки, розходитися! Гарно бавтеся, добре відпочивайте! — перервав я мовчанку.

— А ми всі вуйцю — промовила Галя — дякуємо тобі за всі ці спільні наші розмови й просимо дуже, щоб ти дозволив нам знова приходити до себе, коли ми повернемося з вакацій. А щоб ти нас, вуйцю, не забув, — даємо тобі цю китичку у якій є тільки квіток, скільки є нас тут!

І подала мені китичку незабудьок. Я поцілував її в личко. А тоді всі діточки тиснулися до мене. Кожне говорило щось на прощання, кожне зосібна обіщувало, що не забуде ні про мене, ні про наші розмови; кожне говорило, що буде писати, що приєднає до „Світикової Родини“ нових діточок й кожне просило, щоб я про них не забув.

— Прощайте! До побачення! А поздоровіть від мене всі українські діточки, з котрими підчас вакацій стрінетесь. І скажіть їм, що вуйцю Степан про всіх діточок думає, бо всі ви сини й донечки нашого великого народу.

За хвилину я вже самий вертався в свою кімнату. Та на вздогін за мною летіли ще слова діточок: До побачення у вересні!...

Допис з Городка.

Дня 16. квітня відбулося «свячення пасок» маленьких діточок з передшкілля «Української Захоронки» в Городку. Діточки у маленьких кошачках поприносили свої пасочки й усталися рядочком під церквою св. Івана. Посвячення довершив о. декан Е. Роздольський. Опісля діточки зійшлися у своїй до-

мівці при церкві св. Івана і ділилися спільним сніданком. Пополудні в салі Тов. «Поміч» відбули діточки під проводом своєї учительки п. Нусі Гоевичівної весняний попис. Усі ці імпрези випали дуже гарно на радість і вітиху численно зібраних родичів і гостей.

Вже вакації близенько.

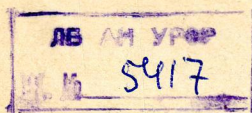
Школярська пісенька.

(Співається на арію пісні: „Тече річка, невеличка“)

Йшли зі школи чемні діти
Берегом ручаю —
Тай спинились на леваді
В черешневім гаю!
Гей-гей, гей-гей! Гей-гей, гей-гей!
Тай спинились на леваді
В черешневім гаю!

Загорілися корали
З дерев і з травиці —
Черешні зривали хлопці,
Дівчата суниці!
Гей-гей, гей-гей! Гей-гей, гей-гей!
Черешні зривали хлопці
Дівчата суниці!

Приніс червень до них вістку
Зазулькою з поля:
Вже вакації близенько —
Всім нам буде воля!
Гей-гей, гей-гей! Гей-гей, гей-гей!
Вже вакації близенько —
Всім нам буде воля!

Розвязки загадок.

Число 1.

Фігуральна загадка (2 точки): 1) Робота; 2) білети; 3) розсуд; 4) злидні; 5) Іршава; 6) хорошо.

Букви на місці хрестиків дають: РІЗДВО ХРИСТА.

Загадки (3 точки): 1) Зуби і язик; 2) Париж; 3) Календар; 4) млин-вітряк; 5) Церква.

Магічні квадрати (2 точки):

Х	Р	А	М	С	Л	У	Х
Р	У	Д	А	Л	І	Р	А
А	Д	А	М	У	Р	А	Н
М	А	М	А	Х	А	Н	А

Ломиголовки (1 точка): 1) Сандомир; 2) Латишка; 3) Редактор; 4) Буковина.

Число 2.

Складова загадка (3 точки): 1) Ужок; 2) каюта; 3) рицар; 4) Архип; 5) їда; 6) Назарет; 7) Анди. — Цілість: УКРАЇНА-КАРПАТИ.

Загадка (1 точка): 1) Кіт. 2) Сніг.

Ребус (1 точка): ХУСТ — се-столиця Закарпаття.

Шаховий коник (2 точки): «Боже в небесах, за кров, за муки, за руїну, верни, верни нам Україну!

Укриті місцевості (3 точки): БАХМАЧ — САМБІР — ТРИПІЛЛЯ.

Число 3.

Зв'язкові букви (4 точки): 1) Тома-Ш-ів; 2) Серп-Е-нь; 3) хор-В-ати;

4) Хлоп-Ч-ина; 5) стріл-Е-ць; 6) Мир-Н-ий; 7) Чорт-К-ів; 8) Бук-О-вина. — Цілість: ШЕВЧЕНКО.

Ребус (1 точка): ВОЛОДИМИР — КИЇВ — ЛЬВІВ.

Загадочні візитівки (3 точки): ПРОСКУРІВ — ЧЕРНИГІВ — КОЗЯТИН.

Загадка фігуральна (2 точки): Лицар, бюрко, Литва, Пилип, Стрий. — Букви на місці хрестиків: ЛЮТИЙ.

Загадки (2 точки): 1) Годинник; 2) Ніч; 3) Сито; 4) Колиска; 5) Борона; 6) Віник; 7) Сопілка.

Число 4.

Складова загадка (3 точки): ХориВ — РодоС — ИнкавТ — Сирота — ТерміН — ОстрЕ — Соловій — ВоистинУ — ОтроК — СатиР — Канада — Рітлі — Ератостен — СаліА.

Початкові й кінцеві букви дають: ХРИСТОС ВОСКРЕС — ВСТАНЕ й УКРАЇНА.

Магічні квадрати (2 точки):

А	Р	О	Н	А	Р	А	Б
Р	А	Л	О	Р	А	М	А
О	Л	Е	Г	А	М	А	Н
Н	О	Г	А	Б	А	Н	Я

Ребус (1 точка): За горами, за ріками Весна проcvтає.

Загадка (2 точки): 1) Морква; 2) Цукор; 3) Дзвін.

Шарада (1 точка): СОСНА.

Число 5.

Складова загадка (2 точки): ДеспотизМ — ЕвроПА — НаціоналізМ — Ь — И. Початкові й кінцеві букви дають: ДЕНЬ МАМИ.

Ребус (1 точка): Боже, борони нас від ворогів.

Географічна загадка (4 точки): 1) Остріг; 2) Швеція; 3) Ляніон; 4) Стирія; 5) Богота; 6) Амгара; 7) Панама; 8) Аттика; 9) Мексик; 10) Арабія; 11) Вильно. — Цілість: СВЯТО МАТЕРИ.

Загадочні візитівки (3 точки): 1) Кореспондент. 2) Маджурія. 3) Італійка.

Розвязки з усіх загадок дають 47 точок до повного осягу премії. До дня 31 травня надіслало розвязки кільканацять читачів і читачок, з яких лиш 2 згл. 3 читачки осягнули повну кількість точок. Отже премію здобули: Славця і Марійка Семенюківні з Жукова та Іванка Гранківська з Тучап.

Як премію висилаємо їм книжечку Дмитра Дорошенка: ПО РІДНОМУ КРАЮ.

ДО ПОБАЧЕННЯ ПО ВАКАЦІЯХ!

Повідомлення про зміну.

На домагання багатьох наших читачів і читачок — повертаємо назад до нумерації чисел газетки „СВІТ ДИТИНИ“ не після календарного, але після ШКІЛЬНОГО року. Отже зачинати будемо рік у видавництві від 1 вересня одного року, а кінчатимемо з днем 30 червня другого року, так, як починається і кінчиться шкільний рік, бо це вяжеться дуже тісно з нашими читачами.

Отже цим числом за червень кінчаємо ПІВ-РІЧНИК 1939 року, до якого додаємо заголовний листок зі змістом. Через вакації (липень-серпень) газетка не виходить. Слідуюче число вийде з початком вересня і буде означене числом 1, а черговим роком видавання XXI.

Те саме відноситься також і до „ДІТОЧОЇ БІБЛІОТЕКИ“.

Видавництво.

Перешкода.

»Грицьку, гей!«.— кричить з дороги
 Гриців друг малий Семен —
 »Чув, бери на плечі ноги,
 Швидко до ставка чкурнем!

Гриць на крилах рад злетіти,
 Та на лихо склалось так,
 Що в воротах злий сердитий
 І грізний стоїть — гусак.

Вода тепла мов у глеку,
 А на дні твердий пісок,
 Я б в таку велику спеку
 Мов конопля мок і мок«.

Розпустив широкі крила,
 Люто гегає й сичить:
 »Бач, яка у мене сила!
 Скубну я тебе умить!«

Але Гриць, хоч був без зброї,
 Крикнув голосно: »На бік!«
 Мужньо кинувся до бою
 І — — гусак безславно втік.

Роман Завадович.

ВАКАЦІЇ — пора мила!
 Нагугяємось доволі!
 Свіжі сили нам прибудуть,
 Бо виснажились ми у школі,

охор. знак.

Та щоб справді ум і тіло
 Покріпити і зміцнити —
 В час вакацій нам що-днини
 „ПРАЖІНЬ“ кавутреба пити!